

Smartare än de flesta

NYHETER. Kim Metso från Borgå hör till den exklusiva grupp av människor som har över 148 i intelligenskvot. Nu vill han ta reda på hur många gelikar han har på Åland, och som därigenom kan bli medlemmar i föreningen Mensa. SIDAN 5

Nya Åland

Fredag

20 oktober 2006 Nr 204 Pris 1,20 €

Tel 23 444

INSIDER-RÄTTEGÅNGEN

Advokaternas notor över 440.000 euro

Vändan till riksåklagaren hjälpte inte Carlson

NYHETER. Sture Carlson och hans advokat förde insideråtalet till riksåklagaren för prövning i fjol för att få det nedlagt på basen av en ändring i lagen om handel med värdepapper. – Men riksåklagaren tyckte att det fanns alla skäl i världen att föra fallet till åtal, sa häradsåklagare Annika Zilliacus till Nya Åland i går. Vändan hos riksåklagaren kom fram via den

räkning som Carlsons advokat Carita Wallgren då lade fram efter avslutade förhandlingar. Räkningen löd på drygt 319.000 euro, och där fanns också kostnaderna för riksåklagarens behandling med – något som åklagaren motsatte sig.

Johan Dahlmans advokat Henrik Gahmbergs räkning gick på 123.000 euro, betydligt

mera än de ”skäliga 9.000 euro” som åklagaren stödde sig på via en tidigare hovrättsdom. Sammanlagt blir de båda advokatnotorna alltså på över 440.000 euro.

Domaren Susanne Möller meddelade att domen kommer den 17 november.

– Vi tar maximalt med tid på oss, det vill säga 30 dagar, sa hon. SIDORNA 4-5

Sigyn hans nästa historia

KULTUR. Sigyn av Vårdö, som sedan slutet av trettioalet är museifartyg i Åbo, jubilerar nästa år. Det har gått jämnt 120 år sedan hon byggdes i Göteborg.

Stiftelsen som numera upprätthåller museifartyget ger ut en bok till jubileet.

Jerker Örjans i Mariehamn har fått uppdraget att skriva den. Tidigare har han medverkat i historiska verk om både Bomarsund och Pommern.

Nyan har träffat författaren.

SIDAN 8

Principfall i rätten

NYHETER. Rättegången mot Eckerös tidigare socialnämndsordförande Helmer Wikblom, som har åtalats för brott mot tjänsteplikt av oaktsamhet, gäller inte bara hans eventuellt skuld. Både Wikbloms och målsägandens juridiska ombud tycker att målet är principiellt intressant. Frågan är: kan en förtroendevald straffas för att en tjänsteman begått ett fel? SIDAN 3

Spaning med helikopter

NYHETER. En svensk polishelikopter kartlade Berghamn, Käringsund, Mellanön och Främstön i går. Polisen tror att de män som rånade Ålandsbanken höll till i nordvästra Eckerö under minst en vecka, och vill gärna höra av människor som gjort observationer i området. – Vi riktar våra blickar mot vårt västra grannland, så det gäller svenska bilar, svenska turister, män mellan 20 och 30 år. Men det kan ju inte uteslutas att de kommit över i sällskap med fruar, flickvänner eller barn, säger överkonstapel Pekka Haverinen vid Centralkriminalpolisen. SIDAN 13

Karrento ger goda råd

NÖJE. Regissören Johan Karrento ska i en dokumentärfilm försöka finna svar på varför så få män inte löper amok och skjuter ihjäl folk. Just nu befinner han sig i en skaparsvacka, men jobbar med film 14 till 16 timmar per dag. På nöjessidorna ger han också några goda råd till de som vill börja göra filmer. I november ska han lära ut grundläggande kamerakunskaper i Mariehamn. SIDORNA 14-15

Messa Nyan!

Nya Åland 0457-323 44 44

Dagens alänning

Marie Mattsson - se sista sidan

Nyankortsvinnare

Mikael Iström Nr: 404046

Vinner en Bingolott.

Vinsten skickas på posten.

Trägen vinner. Marita Packhalén kom till Seniorsurfen för att lära sig mer om hur man söker på internet, och det har hon gjort – om än med viss möda. Framöver vill hon skaffa nätuppkoppling hemma. Foto: STEFAN ÖHBERG

Äldre lär sig surfa på nätet

REPORTAGE. Seniorsurfen på Jomala bibliotek vänder sig till den generation som inte använt datorer. De får hjälp att använda bibliotekets katalogsystem, skapa e-postadresser och söka på Google.

– Vi märkte att det mest var de yngre besökarna som använde våra datorer. För de äldre faller det sig inte lika naturligt, säger bibliotekarie Gunilla Jansson.

Hon skulle gärna ordna en uppföljnings-

kurs, om behovet finns. Det visar sig dock att Jomalas pensionärer inte är helt akterseglade av den digitala tekniken.

SIDAN 12

Ny tidtabell fr.o.m 30.10.2006

Gå in på www.airaland.com för mer information

AirÅland
www.airaland.com

Bokning även på tel. 17 110 eller hos din resebyrå

LUNCHBUFFÉ

måndag-fredag 11.00-14.00

Fredag 20.10

Grillad kyckling m. BBQ-sås, GL
Rökt lax o. purjolökspaj med
lime-koriander creme, H
Osttortilla m. svamp, tomat o.
basilika
Salladsbord, 3 varmrätter,
kaffe 8,50€

Arkipelag
Strandgatan 31, tel. 24 020
www.hotellarkipelag.com

Ring och tipsa!

0457-313 4444

Nya Åland
☆☆☆

TOHATSU
outboards

BESTÄLL NU!

Din 2-taktare för leverans i december. 2 års garanti borgar för den japanska kvaliteten och priserna torde vara svårslagna!

OBS!

Vi kan även
bevilja betalningstid
till våren. Kom in
och diskutera!

Öppet
vardagar 10-17

ERbilab

Vikingagränd 1 A
Tfn 14750
GSM 0400 595 732

HÖSTMÖTEN

Lokalavdelningen i Föglö

Höstmöte torsdagen den 26 oktober kl. 19.00
i Kommungården.
Stadgeenliga förhandlingar.
Gäst: lagtingsledamot Mats Perämaa

Mariehamnsliberalerna

Höstmöte lördagen den 28 oktober kl. 13.00
på stadshuset i Mariehamn.
Stadgeenliga förhandlingar
Gäster: lagtingsledamöterna.
Efter mötet seminarium om bl.a. region- och
valfrågor. Servering.

Lokalavdelningen i Geta

Höstmöte söndagen den 29 oktober kl. 19.00
på Furulund.
Stadgeenliga förhandlingar
Gäst: lagtingsledamot Roger Eriksson.

Lokalavdelningen i Lemland

Höstmöte måndagen den 30 oktober
kl. 19.00 på kommunkansliet i Lemland.
Stadgeenliga förhandlingar.

Lördag 21.10 kl 13.00-14.30

signerar

Michael Björklund
boken Strömsö
-de bästa bilderna
och **Leo Löthman**
sin bok Isnätter

LISCO
BOK & PAPPER

Skarpansvägen tfn 17 177
www.lisco.fi info@lisco.fi

-10% på böckerna
vid uppvisande av ditt

För stor. Iain Tolhurst i sin grönsaksodling, berättar att purjon har växt bra i år, nästan lite för bra. Purjon han håller i handen har redan passerat sin idealiska storlek.

30 år av pionjärarbete

En höjdpunkt på studieresen var besöket hos grönsaksodlaren Iain Tolhurst. Vi fick se en odling där man verkligen gör det som de flesta andra bara talar om att göra.

Det var uppmuntrande att med egna ögon se alla tänkbara teorier om ekologisk grönsaksodling fungera så väl i praktiken och dessutom med ett imponerande resultat. Men så är ju Iain också en verklig pionjär med 30 år av odlingserfarenhet.

Han odlar över 70 olika grödor på 17 ha och företagets namn är Tolhurst Organic Produce. Odlingsmarken är en del av ett stort gods och arrenderas sedan 20 år tillbaks. Jorden var från början ingen typisk grönsaksjord utan snarare lämpad för odling av jordbruksgrödor.

Iain praktiserar tre olika växtföljder (odlingsrotationer); en för jordbruksgrödor, en för grönsaker på friland och en tredje för grönsaker som odlas i tunnel.

Växtföljden för grönsaker på friland är 7-årig vilket i praktiken betyder att en viss gröda återkommer vart sjunde år på samma åker. Det är också vad skolboken så ofta rekommenderar.

Djurfritt

Iain Tolhurst tillämpar ett helt djurfritt odlingssystem vilket betyder att han inte använder någon som helst djurgödsel eller andra restprodukter från djur i sin odling. "Hållbar framtid" är hans målsättning och ledord.

Näring till växterna får man genom att odla baljväxter och växter med djupgående rotsystem. Baljväxterna kan binda kväve som finns i luften, lagra det i sina rötter och omvandla det till en form som andra växter sen kan utnyttja.

De djuprotade växterna "plockar upp" näring från

SOILE WARTIAINEN

Ekologiskt i England

Följ med genom ekologiska England!

I början av oktober besökte en grupp svenska ekologiska odlare och rådgivare England för att där bekanta sig närmare med den ekologiska trädgårdsproduktionen. Från Åland deltog **Soile Wartainen**, rådgivare för ekologisk produktion vid Ålands hushållningssällskap.

Soile kommer i en serie artiklar beskriva vad hon sett och hört i England. I den första artikeln tar hon dig med till en grönsaksodlande pionjär i Whitchurch-on-Thames.

djupa jordlager upp till ytan. Grundidén är att marken hela tiden, så gott som året runt, ska vara täckt av växtlighet.

Det är inte stora tillsatser av växtnäring som gör odlingen framgångsrik, det handlar i stället om att minimera förlusterna och på bästa sätt försöka hålla kvar den näring som finns i marken. Fånggrödor är en självklarhet.

Det betyder att genast efter till exempel potatissköörden sås klöver för att inte den näring som potatisplanterna innehåller ska gå förlorad genom utlakning under vintern. Råg är en mycket

vanlig fånggröda i England, ofta med inblandning av lite vicker.

Det kan vara svårt för många att tro att ett helt djurfritt system skulle kunna fungera i en stor yrkesmässig grönsaksodling men efter att ha besökt Tolhurst odlingar blir man snabbt övertygad om motsatsen.

Grönsaker i kasse

Iain Tolhurst levererar grönsaker till drygt 400 fasta kunder genom ett prenumerationssystem på grönsakskassar. 95 % av innehållet i kassarna odlas på gården. Priset på kassarna, som finns

i storlekarna "small", "medium" och "large" är, omräknat till euro, ungefär 8,50, 11 respektive 15,50.

Visst kan man avundas odlarna i England som inte måste skörda sina grönsaker på hösten för att lägga in dem i lager och skydda dem för snö och kyla. Morötter, purjo, kål, mangold, palsternackor och många andra växter skördas varje vecka, direkt från fältet, under hela vintern.

Det är nästan enbart potatis och lök som där måste kyllagras. Så visst måste man medge att odlingsförutsättningarna är annorlunda. Trots skillnaderna har vi mycket att lära av våra kolleger i England.

Text & foto: SOILE WARTIAINEN
soile.wartainen@landsbygd.ax

Långa rader. Pumpor, pumpor, pumpor i långa rader. I England älskar man pumpor och de ingår väldigt ofta i prenumrerade grönsakskassar och ekolådor.

Fotnot. Iain Tolhurst har i början av det här året gett ut en bok tillsammans med **Jenny Hall**; Growing Green - Organic Techniques for a Sustainable Future.

INSIDER-RÄTTEGÅNGEN

”Han agerade planmässigt”

Åklagaren anser att Johan Dahlmans uppsåt har bevisats

Får vänta på dom. Johan Dahlgren själv var närvarande bara på förmiddagen i går, när slutpläderingarna hölls. Den 17 november kommer dom i målet.

Foto: LEHTIKUVA

Speciellt Johan Dahlgren hade ett uppsåt med sitt köp av personaloptioner i Ålandsbanken i februari 2001, ansåg åklagaren Annika Zilliacus vid gårdagens slutplädering i insiderrättegången.

– Han har förfarit mycket planmässigt.

Dahlgrens biträde Henrik Gahmberg ansåg tvärtom att åtalet mot Dahlgren inte hade kunnat styrkas.

I går, under rättegångens sista dag, var det dags för juristerna att mäta sina krafter.

Journalisternas led i rätts-salen hade smält undan och Dahlgren måste avvika redan på förmiddagen. **Sture Carlson** satt dock kvar ända till slutet.

”Åtalen styrkta”

Åklagaren – eller åklagarna, också **Tove Myhrberg** har varit med under hela processen – var först i turen.

De ansåg att åtalen mot Carlson och Dahlgren för missbruk respektive försök till missbruk av insiderinformation hade styrkts till alla delar.

Först beträffande Carlson:

– Carlson visste om **Carl-Axel Olssons** intresse, att han var Svenska handelsbankens representant, att det var tal om ett förvärv på minst 90 procent och att han ville ha kontakt med storägarna i Ålandsbanken. Carlson hade visserligen före det gett sin mäklare fria händer att jämna ut hans aktieinnehav, men det oaktat ringde han den 11 januari 2001 och sa åt mäkleren ”köp nu”.

”Dahlgren visste”

Och beträffande Dahlgren:

– När han gjorde sitt optionsköp hade saken varit anhängig flera veckor, flera möten hade hållits, det hade varit tal om minst 90 procents förvärv, senare om ett mindre antal aktier. Senast den 11 januari hade det varit tal om något slags pris, och då uttryckligen om en premie på 10-20 procent över börskurs. Efter det hade han dessutom träffat Olsson i Helsingfors. Det är fullständigt klart att optionshandeln gjordes medan insidersituation ännu rådde.

Åklagaren påpekade att

Dahlgren enligt henne agerat ”mycket planmässigt”.

– Båda två har vetat vad det var frågan om och förstått att en värdestegring kunde vara på gång. Det var frågan om en stor affär mellan två banker.

Lång plädering

Carlsons biträde **Carita Wallgren** höll en lång slutplädering med mycket juridik.

– Jag anser att åtalströskeln har överskridits för Carlsons del. Det finns inget i den här processen som stöder att brott har begåtts.

Hon ansåg att ärendet, alltså ett eventuellt övertagande, inte hade börjat förberedas i det skede när aktierna köptes.

– Det finns inte en enda handling som utväxlat mellan handelsbanken och Ålandsbankens storägare eller mellan bankerna. ”Olssonska aktiviteter” sker dagligen för att utreda om det finns möjlighet att gå vidare. Min slutsats är att åtalet inte kan styrkas, sa hon.

Finansinspektionen

Dahlgrens biträde Henrik Gahmberg höll med och tyckte att de flesta vittnen, utom **Folke Husell**, styrkte ett förkastande av åtalet.

– Lagens straffstadganden är inte tillämpliga på personaloptioner som inte är föremål för offentlig handel. Dessutom var det inga förhandlingar med Svenska handelsbanken, utan enbart en förfrågan. Olsson hade inget förhandlingsmandat, det handlade inte om något anbud utan bara en prisindikation för aktien.

Redan i början av februari, alltså före köpet av optioner, visste Dahlgren att andra storägare inte tänkte sälja sina aktier i ÅAB, hävdade han.

Gahmberg var kritisk mot att ”finansinspektionen mycket aktivt tagit rollen som åklagarens rådgivare” och mot att Husell, ”som sannolikt baserade sin uppfattning på information av Wiklöf”, levererade material till advokatbyrå Neovius som sedan skrev utlåtanden om att åtgärder borde vidtas mot Dahlgren.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 463

Bakgrund

8.1 2001: Storägare i Ålandsbanken – Johan Dahlgren, Sture Carlson och Rafael Mattsson – träffas i Viking Lines kontor för att diskutera det intresse för eventuellt köp av ÅAB som Svenska handelsbankens regionchef i Finland Carl-Axel Olsson yppat för Viking Lines vd Nils-Erik Eklund i november 2000.

10.1 2001: Ett nytt möte ordnas i Alandiabolagens kontor för att fler storägare ska få ta del av informationen. Beslutet blev att kalla Olsson till Mariehamn. Närvarande var Dahlgren, Carlson, Carita Blomsterlund, Anders Wiklöf, Göran Lindholm och Trygve Eriksson.

11.1 2001: Olsson träffar storägarna i Alandiabolagens kontor. Olssons besked var att han ska vänta på ÅAB:s bokslut och sedan ge en pris-

indikation. Samma dag, dock före mötet, köpte Carlson aktier i ÅAB för sammanlagt 13.530 euro.

19.1 2001: Dahlgren och Olsson träffas i Helsingfors. De beslöt boka tid för ett nytt möte i Stockholm den 26 februari.

22.1 2001: ÅAB:s vd Folke Husell informeras för första gången om att ”en främmande bank” är intresserad av att ta över ÅAB. Övriga närvarande var Dahlgren, Carlson, Wiklöf, Mattsson samt Carita Blomsterlund, Eriksson och Lindholm.

13.2 2001: Dahlgren köper personaloptioner i ÅAB för 2.268 euro. Samma dag offentliggörs bankens bokslut för 2000.

14.2 2001: Husell får reda på optionsaffären.

16.2 2001: Dahlgren skickar ett mejl (se här intill)

till Lindholm med beskedet att handelsbanken kommit fram till att ÅAB är mer värd än 23 euro per aktie. Börskursen var vid den här tiden cirka 19 euro per aktie. Mötet den 26. inhiherades.

6.3 2001: Dahlgren och bankens direktion informeras om insidersituationen mot honom. En överenskommelse ingås med Dahlgren, förvaltningsrådets ordförande, att om han håller sig borta från förvaltningsrådsmötena för gott så anmäls ärendet inte.

Augusti 2001: Dahlgren meddelar att han tänker återkomma till förvaltningsrådet.

September 2001: Dahlgrens optionsaffär anmäls till finansinspektionen i samband med en inspektion i banken.

December 2001: Finansinspektionens begäran

om undersökning av fyra fall kommer. Fyra personer i förvaltningsrådet stängs av, bland dem Dahlgren och Carlson.

Mars 2002: Chips säljer sitt aktieinnehav i ÅAB. Köpare: Wiklöf.

13 februari 2003: Wiklöf erbjuder Alandiabolagen nästan 5,5 miljoner för Alandiabolagens aktier i ÅAB. Köpförslaget anmäls till banken av Alandiabolagens ledningsgrupp Wiklöf anmäler sig själv till finansinspektionen och frias.

December 2003: Husell får sparken.

Mars 2004: ÅAB:s förvaltningsråd, där Wiklöf är ordförande, slopas.

Mars 2006: Wiklöf tar plats i ÅAB:s styrelse.

Mycket arbete. Advokatfirman som Sture Carlson anlätade anger att man lagt ner över tusen timmar på målet.

Foto: LEHTIKUVA

Advokatkostnad på 319.398 euro

Förra sommaren skickade Sture Carlson med hjälp av sin advokat åtalet om missbruk av insiderinformation till riksåklagaren för att få det prövat och upphävt.

Det lyckades inte, men bidrog att hans advokat presenterade en räkning på 319.398 euro.

Det här kom fram i samband med att räkningen över hans rättegångskostnader lämnades in i går till Helsingfors tingsrätt. Räkningen löd på 319.398 euro totalt.

Åklagarna ställde sig frågande till summan på den ospecificerade fakturan, och Carlsons advokat Carita Wallgren förklarade att advokatbyrån lagt ner över tusen timar på fallet, att timkostnaden redan var nedprutad och att också kostnaderna för prövningen hos riksåklagaren ingick.

Att ärendet fördes till riksåklagaren berodde på en ändring i lagen om värdepappershandel sommaren 2005.

– Riksåklagaren tyckte att det var allt skäl i världen att föra ärendet till åtal, konstaterade

åklagaren Annika Zilliacus som inte ansåg att kostnaderna för arbetet med vändan till riksåklagaren ska kunna ligga staten till last.

Hovrättsdom

Johan Dahlmans advokat Henrik Gahmberg lämnade in en räkning på 123.618 euro för Dahlmans rättegångskostnader, varpå den andra åklagaren Tove Myhrberg hänvisade till det som hovrätten tidigare ansett vara skäliga rättegångskostnader för en fyra dagar lång rättegång, det vill säga 9.000 euro per biträde.

Gahmberg förklarade:

– För de åtalade är åtalet om inte en personlig katastrof, så i alla fall ytterst obehagligt. De har rätt att välja jurister med stor sakkunskap. Det handlar om komplexa och tidskrävande mål.

Om de åtalade frias är det staten som betalar rättegångskostnaderna.

Domaren Susanne Möller ville ha maximalt med tid, det vill säga 30 dagar, för arbetet med domen. Det betyder att domen ges den 17 november. (ao)

Mejl från Johan Dahlman till Göran Lindholm

Mejl från Johan Dahlman till Göran Lindholm den 16 februari 2001. Texten lyder:

Hej broder
åtminstone ett av dina bekymmer blev just avlyft. Carl-Axel Ols-son ringde och sade att hur de än räknar kommer de inte fram till att ÅAB är mer värd än 23 €/aktie (här har mejlprogrammet inte "förstått" €-tecknet, därav den engelska kod-texten. Reds anm.) Lite andra siffror än vad vår vän Folke drömmer om. Jag meddelade helt sonika att vi då inte behöver träffas och att de får ta kontakt när de har kommit på bättre tankar. Trots allt tror jag att det hela förde med sig en del gott. Folke fick sin tankeställare. Vi fick en utvecklingslinje för fem år framåt. Ledningen fick ett bonusprogram (som de borde vara glada över men som de bara är missnöjda med. Skulle vi ha något liknande på Alandia skulle min ledningsgrupp hoppa högt). Och vi förhoppningsvis ska slippa i fortsättningen tjaftet om direktörernas löneförmåner. Ha det gott Johan

En superintelligent figur

Finländska Mensa intelligenstestar ålänningar

För första gången kommer föreningen för de superintelligenta, Mensa, till Åland för test.

Tanken är att få ihop tillräckligt många intelligenta och intresserade ålänningar för att bilda en lokalavdelning.

Medlemmen Kim Metso från Borgå har i ett års tid jobbat för att göra ålandsbesöket möjligt, bland annat genom att översätta testet till svenska, och nu blir det av. På lördag nästa vecka, den 28 oktober ordnar föreningen en landsomfattande testdag, där Åland är med för första gången.

Föreningen Mensa i Finland fyller 40 år i år, och den internationella föreningen Mensa World är 60 år.

Vi formligen överöses av olika test i tidningar och på internet, men det här är seriöst, menar Kim Metso.

Beslut och innehåll

– Det vi mäter är hur bra man är på att klara Cattel & Cattels intelligenstest. Vi mäter förmågan att snabbt fatta beslut och hitta innehåll och sammanhang i olika situationer. Vi mäter inte skilt matematisk eller språklig begåvning, men har man det, eller någon annan begåvning, så borde man klara sig bra i vår intelligenstest.

Det test som Mensa i Finland använder sig av är kulturellt oberoende. Det har alltså ingen betydelse vilken bakgrund och allmänbildning man har. Testet handlar om bilder som man skall fatta beslut om.

100 normalnivå

– Olika intelligenstest mäter olika saker, men psykologer har standardiserat dessa test så att 100 i resultat ses som den normala nivån, även om vissa anser att det i dagens läge borde vara 120.

Inom Mensa har man gränsen 148 som inträdesbiljett till föreningen. Resultat över 186 ger mindre pålitliga uppgifter, men det finns de som går över den gränsen också.

Oberoende

– Vi är i föreningen totalt oberoende av allt annat än kravet på att ha en intelligens som överstiger 98 procent av världens befolkning. Hur mycket över gränsen var och en når är inte så intressant för oss. Det finns andra föreningar, som miljonklubben, då är man man är en på miljonen. Med vår gräns, 148, hör man till två av hundra.

● **Varför gör man det här testet?**

– Det är ganska långt för det egna självförtroendet faktiskt. Personer med högre intelligens brukar märka att folk inte alltid förstår en och man får svårt att kommunicera. Orsaken till att jag fungerar annorlunda kan vara att jag har en extremt hög intelligensnivå, och då får jag svar på frågan varför jag är annorlunda. I Mensa finns människor jag kan tala med, jag hittar en helt ny värld. Så var det för mig, säger Kim Metso.

● **Kan inte andra uppleva er som snobbar?**

– Folk som inte hör till Men-

Björnligan. Kim Metsos t-skjorta visar poänggränserna i Mensas intelligenstest. Den kallas officiellt också Björnliganskjortan, efter bovarna i Kalle Anka-tidningarna. Den diskreta tröjan är det enda som visar att han tillhör föreningen för superintelligenta. Nästa vecka har ålänningarna chansen att intelligenstesta sig. Foto: JONAS EDSVIK

sa kan anse oss för att vara elitistiska, men det är vi absolut inte. Vi har medlemmar från a till ö på samma sätt som i andra föreningar.

● **Som i IFK Mariehamn till exempel?**

– Det är samma blandning som i en fotbollsklubb, men där är det också bara de som är bäst som får spela med i laget.

● **Föreningen Mensa bildades ju för att rädda världen. Vad gör ni i dag?**

– Det mest konkreta är evighetsprojektet att få skolvärlden att inse att intelligenta barn måste beaktas. Många av oss har kunnat vara problemlöslare, andra har betraktats som dumma. Eleven tröttnar på undervisningen för att den är enformig och läraren tror inte att eleven förstår fastän eleven är frustrerad och inte bryr sig, eller till och med stör.

Inte bindande

Mensas test på Åland hålls i Hotell- och restaurangskolan kl. 12 på lördag nästa vecka.

– Det behövs ingen bindande anmälan, men jag är tacksam om de som

Fakta

Mensa Finland

- Grundades år 1966.
- Närmare 2.000 medlemmar, 1/3 kvinnor, 2/3 män. I förhållande till folkmängden är Mensa Finland näst störst i världen.
- Medelålder 38,6 år.
- 16 lokalavdelningar.
- Mensa World bildades av 1946 av en engelsman och en australiensare som ville samla intelligenta människor som skulle arbeta för världsfred och forskning utan hänsyn till varandras ras, ålder, kön eller sociala klass.
- Världsorganisationen har drygt 100.000 medlemmar med nationella organisationer i 53 länder och medlemmar i över 100 länder.
- Mensa är latin för både "sinne" och "bord".

funderar på att testa sig ändå skulle kunna anmäla sitt intresse och mejla mig så jag får en liten uppfattning om hur många som är på kommande.

Adressen är Kim. Metso@mensa.fi, men förhandsanmälan är inget krav, man kan komma ändå. Det kostar 30 euro att göra det två timmar långa testet.

En kul grej

– Man kan ta det som en rolig grej och helt enkelt komma och kolla sin intelligens. Det är bara två personer som får reda på resultatet,

den som testas och vår psykolog.

Mensas psykolog skickar ett meddelande om hur testet har gått, och om man överskrider gränsen 148, får man samtidigt en inbjudan ansluta sig till Mensa.

– Det finns många som fått ett bra resultat, men inte anslutit sig till oss. Vi varken bekräftar eller förnekar uppgifter från sådana som klarat sig bra och berättar om det.

Vi firar
0-15-åringar

Benjamin Airosto i Sund fyller 1 år i dag fredag, den 20 oktober. Många kramar och grattis från mommo och Tage.

Linn Melander i Florida fyller 7 år i morgon lördag, den 21 oktober. Hon gratuleras av Nilla, Börje, Hampus, Conrad, Walle, mommo och moffa.

TACK

Till alla er som hedrat minnet av vår mamma
Aili Andersson
ett varmt tack
Stig, Ann-Mari och Roy

DÖDA

Vår älskade
Elsie Ferander
* 27 maj 1929
lämnade oss den 12 oktober 2006
i stor sorg och saknad
Stig
Barnen:
Monica, Inger, Torgny och Andreas med familjer
14 barnbarn,
9 barnbarnsbarn
Syskon, övriga släktingar och vänner
*Vi alla som känt Dig och vet hur Du var
Önskar så att Du bland oss var kvar
Men nu när du gått dit vi alla skall gå
Med glädje vi minnas
Allt det fina ändå*
Jordfästningen äger rum i Lemlands kyrka lördagen den 28 oktober kl 16.00. Till Elsies minne samlas vi efter jordfästningen i församlingshemmet ca 17.00.
Tänk på Cancerfonden

Carolina Wiklund i Sund Tranvik, fyller 10 år i morgon lördag, den 21 oktober. Gratiskramar kommer från farmor och farfar.

Gratulerar
70 år

Karl Mattsson
Namn: Karl Mattsson.
Född: den 24 oktober 1936 i Saltvik.
Bor: i Saltvik Sälis.
Yrke: pensionerad maskinist.
Familj: hustrun **Louise**, sönerna **Stefan, Jörgen** och **Martias** med familjer i vilka ingår fem barnbarn.
Intressen: rådjursjakt, fiske, samt att gå i skogen och plocka bär och svamp.
Födelsedagen: är bortest och önskar ingen uppvaktning.

80 år

Aldur Eriksson
Namn: Aldur Eriksson.
Född: den 26 oktober 1926 i Jomala.
Bor: i Jomala Westansunda.
Yrke: pensionerad jordbrukare.
Familj: hustru **Gyda**, barnen **Gyrid, Roald, Ulf** och **Jorunn**, nio barnbarn och två barnbarnsbarn.
Intressen: hästar
Födelsedagen: ingen mottagning, firas med familjen och inbjudna.

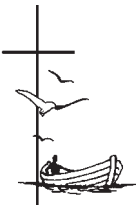
Annonsera i
den tidning
du själv läser!

ÖVRIGT

VERNISSAGE

Oljemålningar av
Stig E G Petrone
i Pingstkyrkan lö 21 okt kl. 18
Välkomna!

DÖDA

Vår käre
Paul Alfons Fellman
*25.01.1916
† 12.10.2006
Med saknad

*I höstvindens sus Du somnade stilla
Nu sjukdom och oro ej mer gör Dig illa
I minnet Du lever Du finns alltid kvar
I minnet vi ser Dig precis som Du var*

Kenny och Lisbeth

**Marika och Olof
Fredrik och Marianne**

*Ro, ro till fiskeskär
Vår gamla farfar
finns nog där.*

Barnbarnsbarnen

Släkt och vänner

Jordfästning äger rum lördagen den 28 oktober 2006 kl. 12.00 i Föglö kyrka. Därefter minnesstund i Sanda Bystuga vartill vänligen inbjudes.

Nygifta

Åsa Marie Lönnblad och **Stefan Erik Eriksson**, båda från Jomala, vigdes fredagen den 13 oktober i Statens ämbetshuset i Mariehamn . Det gemensamma efternamnet blir Eriksson. Med på bilden är sönerna **Rufus** och **Måns**. Vigseln förrättades av häradsskivare **Sirja Boman**. Foto: ALANDIA

fartyg
Positions-
listan

Birka Cargo Ab Ltd

Birka Exporter: Gävle 20.10, Terneuzen 25.10, Antwerpen 26.10, Fredrikshamn 30.10.
Birka Transporter: Fredrikshamn 23.10, Gävle 24.10, Terneuzen 29.10.
Birka Shipper: Lübeck 20.10, Hangö 23.10, Raumo 24.10, Lübeck 27.10, Hangö 30.10.
Birka Carrier: Bilbao 24.10, Antwerpen 27.10, Helsingfors 30.10.
Birka Express: Antwerpen 20.10, Helsingfors 23.10, Hangö 24.10, Kotka 25.10, Bilbao 31.10.
Birka Trader: Helsingfors 21.10, Hull 24.10, Amsterdam 25.10, Helsingfors 28.10, Hull 31.10.

Godby Shipping

Link Star: Holmsund 23.10, 24.10
Sundsvall, 24.10, Cardiff 30.10.

Midas: Blyth 20.10, Fredrikshamn 24.10, Raumo 25-26.10, Rouen 31.10.
Mimer: Rouen 24-25.10, Bremerhaven 27.10, Fredrikshamn 31.10.
Miranda: Ferrol 24.10, Santander 25.10, Zeebrugge 27.10, Helsingfors 30.10, Fredrikshamn 31.10.
Mistral: Zeebrugge 20.10, Helsingfors 23.10, Fredrikshamn 24.10, Raumo 25-26.10, Santander 31.10.

Gustaf Erikson

mv Green Selje: Flushing 22-24.10.
mv Finnoak: Helsingfors 20.10, Gdynia 21-22.10, Helsingfors 23.10.

Bror Husell Chartering

Belgard: anl. 24.10 Boston.
Magnolia: anl. 23.10 Klaipea.
Nedgard: anl. 24.10 Tunadal.
Ostgard: anl. 25.10 Raumo.
Seagard: anl. 23.10 Fredrikshamn.
Sydgard: anl. 26.10 Rochefort.
Transgard: anl. 22.10 Bilbao och Pasajes.
Westgard: anl. 25.10 Hull.

Intresse för projektering

■ Ålands landskapsregering har begärt anbud på byggnadsteknisk renovering, VVS-planering och el-planering till dels Ålands fiskodling i Guttorp, dels köket vid Ålands folkhögskola.
Sex företag har visat intresse för fiskodlingen och fem har visat intresse för köket vid folkhögskolan. (ke)

Kom ihåg

Oratoriekören: Ingen kördag nu på lördag, den 20 oktober.

Eckerö pensionärsförening: Anmälningar till Havssvidenresan torsdag 26.10 tas emot av Tage tfn 38 484 eller Ulla 38 512 senast 22.10.

Ålands Natur och Miljö: Vandring söndag 22.10, Marsund - Sälis batteriberg. Vandrigen tar 3-4 timmar. Vi samlas på Norragatan 13 kl 10.00 för samäkning eller vid Karholms vägsäl kl 10.30. Medtag matsäck och lämplig klädsel. Ledare: Henrik Beckman. Alla Välkomna!

Fri från narkotika: Anhörighetsträff måndag 23.10 kl 19.00 på Skrakvägen 8.

ÅBSK: Agilityträningen i Sleipners ridhus börjar söndag 5.11. Sista anmälningdag 23.10 till Gerda Johansson tfn 31 308/gerda.peter@vantenn.net

Föreningen Vårt Hjärta: Alla hjärtebarnsföräldrar önskas välkomna till HandiCampen tisdag 24.10 kl. 19.00. Ingång norrifrån, Skarpansvägen 30. Distriktschef Hillevi Smeds från FPA informerar. Hjärtligt välkommen.

Röda Korsgården: Mattas-klippningstaka onsdag 25.10 kl 9.00.

Röda Korset, Ålands Distrikt: Höstmöte torsdag 26.10 på Föglö på Enigheten kl 19.00. Avdelningarna utser sina representanter till mötet och meddelar dessa till distriktet. På mötet behandlas stadgenliga ärenden. Under mötet får vi också höra distriktsordförande Birger Ch. Sandell berätta om sin resa till Mosambique i somras. Välkomna.

Tai Chi föreningen Vita Tranan: Senaste nybörjarkurs på Ålands Yrkesskola blev inställd pga för få deltagare. Vi gör ett nytt försök helgen 28-29 okt, kl 10-13 och 15-18 båda dagar. Kursen passar också för dem som vill repetera och/eller gå vidare i Slow Set. Förfrågningar och anmälningar till Agneta Hansson, tel 040 053 71 01.

Trädgårdssällskapet Ålands-fuchsian: Föreläsning med Gunnel Carlsson, programledare för Gunnels Gröna i SVT, i Handelsläroverket söndag 29.10 kl.14.00. Kaffe-

servering kl.13.30. Medlemmar gratis inträde, icke medlemmar 10 e.

Power club/Teen smart: Höstmöte tisdag 31.10 kl 19.00, Skarpansvägen 28. Hjärtligt välkomna! Frågor? Ring 0457-344 55 00.

Ålands färavelsförening: Fårklippare på inkommande vecka 46. Info och bokningar Mia 0457-548 34 91. Hör av dej snarast om du behöver hjälp med klippningen.

Ålands färavelsförening: Konsulenten kompledig vecka 45 och 46.

Ålands ungdomsförbund: Medlemsföreningar och styrelse, kom ihåg att anmäla er till Helsingforsresan senast på fredag!

Ålands synskadade: Höstmöte med stadgeenliga förhandlingar lördag 21.10 kl 12.00 på Ankaret. Lotteri och servering. Välkomna! Styrelsens förslag till budget och verksamhetsplan för år 2007 kan fås i svartskrift eller på kassett från HandiCampen, tel. 527 360.

Hoppets Stjärna: Kenya-af-ton med filmvisning hålls i Röda Korsgårdens matsal måndagen den 30 oktober kl.19.00. Elisabeth Lundell berättar om barnhemmet och arbetet med aidsdrabbade barn i Kisumu. Böcker, skivor och julkort säljs till förmån för barnen. Alla faddrar och övriga intresserade är hjärtligt välkomna!

Mariehamns pensionärsförening: Bouléspelandet börjar onsdag 1.11 kl 13-15.00 i Baltichallen. Alla hjärtligt välkomna.

Jan Karlsgårdens vänner: Välkommen att delta i Lilla-julmarknaden på Jan Karlsgården lördag 2.12 kl 10.00–15.00. Anmälningar senast tisdag 31.10 till projektledare Marc Blumenthal, tel 040 504 79 10, e-post: marc.b@luukku.com

Mariehamns marthaförening: Stavgång måndagar och torsdagar kl 9.30 med start från Baltichallen. Även andra intresserade välkomna.

Folkhälsan i Sund: Föräldracafé i eftislokalen i Finby varannan tisdag kl 10.00-12.00.

Guldbröllop

Guldbröllop firar i dag **Railli f Wirenius**, och **Allan Korpi** i Saltvik. De gifte sig för 50 år sedan i Jomala prästgård och vigselförrättare var kyrkoherde Thure Eriksson. Guldbröllopsparet gratuleras av barnen med familjer.

23-27 oktober

Skolmat

Vecka 43, 23-27.10
Godby
Måndag: Pannkaka, sylt, champinjonsoppa, bröd, ost.
Tisdag: Köttbullar, potatis, säs, sallad.
Onsdag: Fisk i ugnen, potatis, råkost.
Torsdag: Afrikansk gryta, ris, sallad.
Fredag: Köttsockpa, mörkt bröd, ost.

Kyrkby/Vikingaåsen
Måndag: Rotmos, korv, sallad.
Tisdag: Krispig fiskfilé, remouladsås, potatis, sallad.
Onsdag: Revbensspjäll, potatis, sallad.
Torsdag: Grillad kyckling, currysås, ris, sallad.
Fredag: Köttfärssockpa, mjukt bröd, ost, frukt.

Mariehamns stads skolor
Måndag: Havregrynsgröt, sylt, pålägg.
Tisdag: Jägarbiff, potatis, lingonsylt.
Onsdag: Sikfrestelse.
Torsdag: Kyckling, currysås, ris.
Fredag: Köttfärssockpa, ost, bröd. Salladsbuffé alla dagar.

Släktsamling. På restaurang Nautical blev det släkträff för australiensarna. Stående från vänster: Ingemar Ekman, Tor-Erik Eklund, Eva Meyer, Regina Henriksson, Sofia Henriksson, Hagar Sundblom, Björn Ek, Anita Frost Ek, Holger Sundblom, Putte Rolf Nyroos, Hjördis Sundblom, Ingegerd Englund och Elisabeth Englund. Sittande från vänster: Margareta Stenius, Heidi Keighran, Ann Keighran, Helga Nyroos och Louise Jansson.

Australiensare fann sina rötter

Senaste veckan har Ann Keighran från Kyneton Victoria i Australien tillsammans med dottern Heidi besökt släkten i Mariehamn, Föglö, Stockholm och Uppsala.

Deras anfader sjötullvaktmästaren Gustav Adolf Sundblom från Föglö med hustru Lovisa flyttade till Mariehamn. Deras två söner Frans Adolf Herman född 1866 och Johan Gustav född 1858, emigrerade till Australien i början på 1880-talet. Dottern Ida Maria Elisabet född 1870 gifte sig och bosatte sig i Åbo.

Nio barn

Familjen Sundblom bodde i samma kvarter där hotell Cikada idag ligger och där Ann och Heidi bodde under mariehamnsbesöket. Frans gifte sig i Australien och fick 9 barn. Äldsta sonen Robert Gustav, född 1894 i Young NSW, var Anns farfar. Hjördis Sundblom, 86 år, och småkusin till Robert Gustav, mötte Ann och Heidi utanför Trobergshemmet i Mariehamn och den äldsta släktingen Helga Carlsson, 92år, besöktes.

Föglöbesök

På lördagskvällen avnjöts kaffe och Ålandspannkaka på Nautical Club till tonerna av Holger Sundbloms fiolspel, där släktingar samt Ålands emigrantinstitut mött upp. Under söndagen besöktes Föglö kyrka och kyrkogård samt platsen i Sonboda där deras rötter finns och en liten rundtur till Skogboda. I Sverige Måndagskväll var det knyt-kalas för släktingar i en trevlig lokal som Thomas Sundblom ordnat i centrala Stockholm. Tisdagskväll besökte de en yngre släkting i Kungsängen,

Andfader. Robert Gustav Sundbloms far emigrerade från Mariehamn till Australien för 125 år sedan. Hans sondotter och sondotterdotter besökte Åland för en dryg vecka sedan.

Liam, 18 månader och hans föräldrar. På onsdagen gick färden till Uppsala och där visade släktingen, författaren Lena Anér Melin lite av Uppsala. Lena är dotter till Edith Unnerstad, den kända barnboks-författaren. Edith var också Anns farfars småkusin. Speciellt besök Ann och Heidi har nu åter-vänt hem. Ann jobbar på ett apotek utanför Melbourne och Heidi är ett år i Frankrike

för att lära sig franska och job-bar med kapplöpningshästar. De avslutar med att säga hur underbart det varit att komma till oss och möta så många släktingar och alla har varit så vänliga. Åland är vackert och det är något speciellt att få reda på sina rötter. – Det har varit fantastiskt att möta och höra om familjen, säger Heidi. Och hon hoppas besöka oss igen i vår. Text: INGEMAR EKMAN Foton: PRIVATA

Vem är det? Ann Keighran har ett gammalt fotografi. Är det någon läsare som kan identifiera personen?

HAR JAG INGET HEM?

Kattflicka som har vistats i Rågetsböle under sommaren.

Nu kan du hjälpa hemlösa djur, samt djur i nöd, genom att köpa föreningens nya t-shirt. Pengarna går oavkortat till djuren! Priset är 12 €/st eller 20 € för två.

Läs mera om hur du gör på www.djurskydd.net eller ring jourtelefonen 0457 3424 850.

Jourtelefonen är öppen vardagar klockan 18-20 samt helger 12-15.

Ålands djurskyddsförening rf.

Nya Åland

NYANS SUDOKU

Lösning på sid 19

	8			3	6	4		
							9	
	2				7	1	5	
		7		8		2		
1			5					7
8						6	3	
3				6				
4	9				2		8	
	5			9	1			

Sudoku HB0068 © Bulls

Annonsera i den tidning du själv läser!

THE SENTINEL

MICHAEL DOUGLAS
KIEFER SUTHERLAND
KIM BASINGER
EVA LONGORIA

BIO SAVOY Lördag-onsdag kl. 19.30
– F15 – 7,50€

Ålands Cancerförening rf:s RESELOTTERI 30.10-15.11.2006
LS tillstånd Nr 179 K14/28.08.2006
Vinnarna annonseras i båda tidningar tisdagen den 5 december

Huvudvinster:

1. Presentkort Ålandsresor, värde 1000 €
2. Weekendkryssning med Birka sommaren 2007, 2 pers.
3. Weekendkryssning med Birka sommaren 2007, 2 pers.
4. Presentkort Williams Buss, värde 700 €
5. Presentkort Sundqvists Buss, värde 700 €
6. Digitalkamera Ge Foto, värde 500 €
7. Presentkort Viking Line, 500 €
8. Flyg Mariehamn-Helsingfors t/r, 2 pers.
9. Flyg Mariehamn-Åbo t/r, 2 pers.
10. Weekendkryssning till Helsingfors i lyx-hytt, 2 pers.
11. Kryssning till Åbo och Stockholm Silja Line, 2-4 pers.

Övriga vinsters värde 35-250 € :
Teaterresor, kryssningar, övernattnig på hotell med middag för 2 personer, resväska, presentkort, bensincheckar m.m.

Sponsorer:
Air Åland, Birka Line, Eckerö Linjen, Foto Alandia Ab, GeFoto, Hotell Arkipelag, Hotell Brudhäll, Hotell Gullvivan, Läderbiten, Nya Åland, Rundbergs Bil & Service, Silja Line, Sundqvists Buss, Tidningen Åland, Turku Air, Viking Line, Williams Buss, Ålandsbanken, Ålandsresor Ab.

Hur fungerar lotteriet?

- En lott kostar 5 €.
- **Skriv din adress i rutan "meddelande"**, ditt namn får vi från rutan "betalare".
- Du kan köpa **flera lotter på ett giro**.
- Förfarandet vid **lottlösa lotterier**: de inkomna betalningarna numreras i kontoutdrag och varje lott får ett nummer. T.ex. det har kommit 200 inbetalningar före dig, du betalar för 3 lotter och får lottnumren 201, 202 och 203. Polisen förrättar vinstdragningen.
- Inbetalningar gjorda efter 15.11.2006 räknas som bidrag och deltar inte i vinstdragningen.

Obs! RESELOTTERI bankgiron delas ut via posten v. 43.

Ge Ditt stöd i kampen mot cancer

Nu skriver han om Sigyn

Efter Pommern tar sig Jerker Örijans an en annan djuphavsseglare

Vacker. Att Sigyn var ett vackert fartyg visar den här bilden tagen i närheten av Vinga fyr den 25 maj år 1899. Bilden ur Åbo Akademis samlingar.

Jerker Örijans i Mariehamn är flitig sjöhistorisk skribent. Efter boken om Pommern, som han skrev tillsammans med Håkan Skogsjö, och storbåtsboken, som han skrev tillsammans med Per-Ove Högnäs, skriver han nu om museifartyget Sigyn i Åbo, som firar 120-årsjubileum nästa år.

Uppdraget att skriva om Sigyn har Örijans fått av den stiftelse som numera äger Sigyn. Stiftelsen har Åbo stad som största delägare och med finns även Stiftelsen för Åbo Akademi i vars sjöhistoriska museum Sigyn tidigare ingick.

Boken skall vara klar till sommaren 2007 då 120-årsjubileet skall firas.

Enda bevarade

Att få skriva om Sigyn tycker Örijan är både trevligt och intressant, något som han mer än gärna tog sig an.

– Liksom Pommern är också Sigyn ett fartyg som är mycket typiskt för sin tid. Hon är en fantastiskt god representant för de lastdragare som var så vanliga under senare delen av 1800-talet, och faktiskt den enda som finns bevarad.

För många ålänningar är Sigyn bekant eftersom hon har anknytning till Vårdö och genom att hon för några år sedan genomgick en grundlig renovering i Sjökvarteret i Mariehamn.

– Ett arbetet som man i

Åbo är mycket nöjd med, säger Örijans.

Sigyn byggdes på Gamla varvet i Göteborg och sjösattes år 1887. Ansvarig för bygget var en känd dansk skeppsbyggmästare vid namn Hybe och första redare G.D. Kennedy, på sin tid mycket känd i Göteborg.

– Sigyn är ett smäckert och ganska grundgående fartyg. Hon lastade faktiskt bara 500 ton. Men hon sades vara Sveriges näst vackraste fartyg. Vackrare skall bara Gurli, byggd av samma skeppsbyggmästare, ha varit.

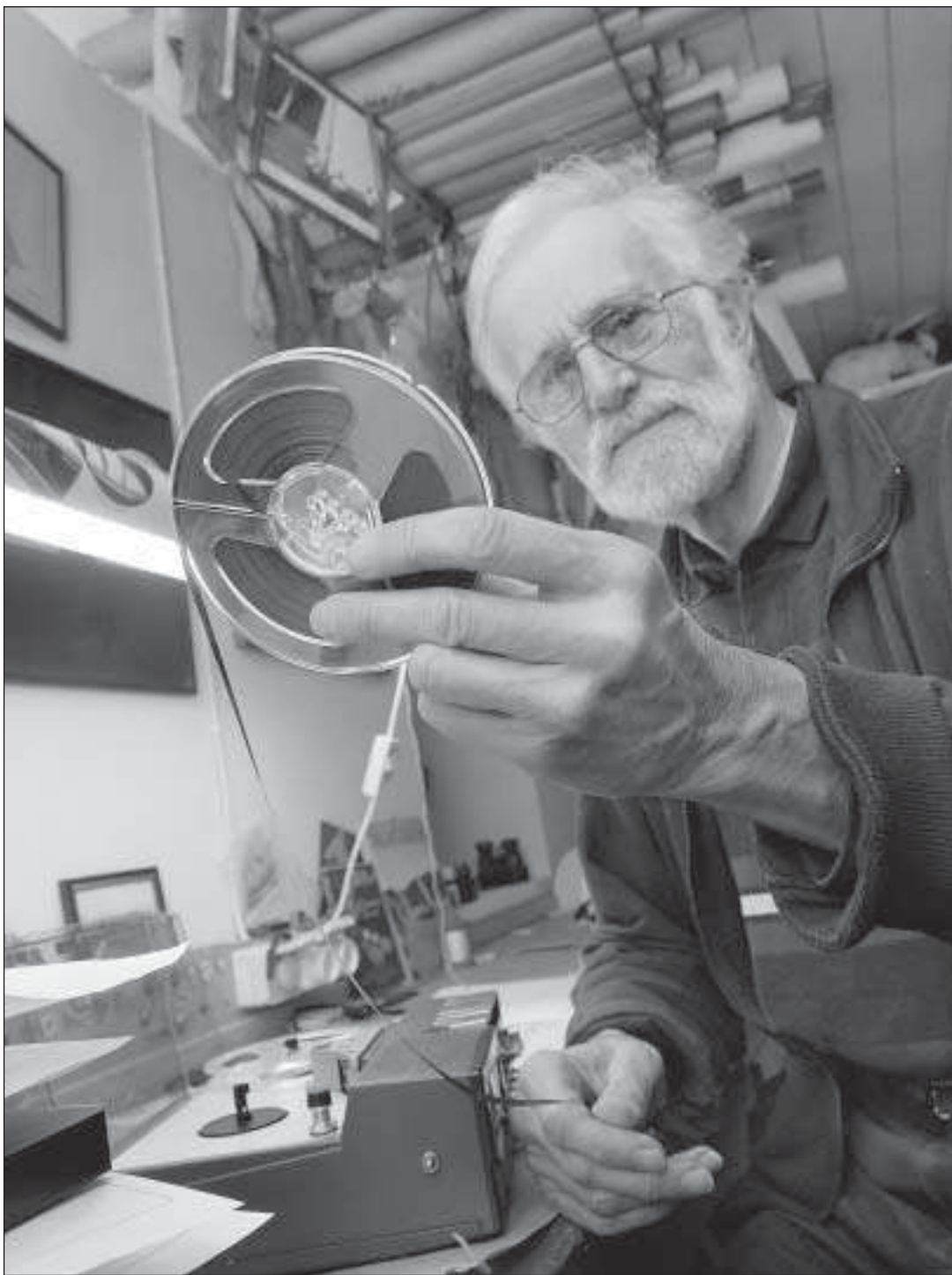
Långfart

Örijans berättar att Sigyn byggdes för att segla med virkeslaster, och det gjorde hon också under många år. Färderna var ofta långa.

– Jag har sammanställt en skeppslista som visar att hon sammanlagt gjorde omkring 350 resor. Över Atlanten gick hon hela 54 gånger och passerade Ekvatorn 30 gånger. Den längsta färden, och den enda till Indiska oceanen, gick till Bangkok i dåvarande Siam.

Från början var Sigyn riggad som en bark, men efter ett haveri i Norge år 1913 renoverades hon grundligt i Råå nära Hälsingborg och fick då den skonertrigg hon har än i dag.

Genom åren har Sigyn haft flera olika ägare. Efter Göteborg blev hon 1905 hemmahörande i Halmstad,

Sjöhistoria. Jerker Örijans med de band ur Åbo Akademis samlingar där ålänningar och andra som seglat på Sigyn berättar om sina upplevelser.

därefter ägdes hon ett tag av ett sågverk i Västerbotten och kom sedan till Råå.

Till Vårdö

Till Vårdö köptes hon år 1927. Först blev Artur Lundqvist i Vargata huvudredare och största delägare och sedan såldes hon vidare till fyra bröder Eriksson i Grundsunda, av vilka Fredrik Eriksson också fungerade som skeppare. Redare var då Fredrik Wennström, utan att själv vara delägare.

Bland de sagesmän som Jerker Örijans fått uppgifter av finns också Kurt Eriksson i Vådö och Kerstin Mörn, barn till Fredrik Eriksson, samt Karl Norberg som seglade på Sigyn sommaren 1933. Kerstin Mörn har bidragit med Sigyns sista kassabok som hon har i sin ägo.

Mycket information finns på de band med intervjuer som Örijans fått låna ur Åbo akademis samlingar och just nu lyssnar sig igenom. Där berättar sådana som i tiden seglat på Sigyn om sina minne och upplevelser.

Ändå tar han tackamt emot också andra uppgifter som kan belysa Sigyns historia.

– Finns det till exempel någon som har bilder med Sigyn så hoppas jag att de hör av sig till mig, säger Örijans.

Djävrt beslut

Att Sigyn bevarats och i dag utgör ett värdefullt inslag bland de museifartyg som finns bevarade i världen är till stor del Sven Anderssons förtjänst. Anders-

Källmaterial. Sigyns sista kassabok där skepparen Fredrik Eriksson antecknat inkomster och utgifter hör till det källmaterial som Jerker Örijans kan använda sig av. Huskatten Zidane (namnet till till trots en hon) är också intresserad.

son var lektor i svenska vid Åbo Akademi, och marinhistoriskt intresserad, och det var på hans initiativ som Sigyn köptes in till akademins sjöhistoriska museum. Sven Andersson, hemma från Vårdö, var professor Otto Anderssons adoptivson.

– Att göra Sigyn till museifartyg var på den tiden ett djävrt beslut. Det fanns då bara en handfull museifartyg i hela världen. I dag finns det bara i Finland ett nittiotial fartyg som bevarats av historiska skäl, men Sigyn var det första, konstaterar Örijans.

Operascen

År 1939 kom Sigyn till Åbo. Riggen skadades under ett av de bombanfall som staden utsattes för under kriget, men hon

har restaurerats i flera repriser och utgör nu, tillsammans med Suomen Joursen ett vackert blickfång i Aura å. I fjol utgjorde de två fartygen också scenen när Wagners opera "Den flygande holländaren" uppfördes i Åbo.

Genom åren har det skrivits en hel del om Sigyn, bland annat har Lars Grönstrand berättat om henne i olika artiklar och sjöhistoriska verk.

En skrift om restaureringen i Mariehamn gjordes också, men den bok som Jerker Örijans nu arbetar med skall bli den första som enbart handlar om Sigyn och hennes historia.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax

notiser

Det kan bli en bok om Atos

Wirtanen, trots att den inte hann ut till hundraårsdagen av hans födelse. Kulturjournalisten **Gustaf Widén** på Föglö, säger till Nyan att det finns vissa planer på att ge ut en antologi där olika personer skulle ge skriva om Wirtanen. Widén berättar att han kontaktats av författarna **Claes Andersson** och **Christina Andersson** i frågan och att han meddelat att han själv är intresserad av att medverka.

När antologiprojektet kan förverkligas är inte klart i detta skede, det handlar också om att få fram resurser för utgivningen, men Widén tror att det förr eller senare kommer att bli en bok. □

Naturfotografen Andy Horner

var inbjuden som föredrags-hållare vid den stora årliga naturfotokvällen i Finlandiahuset i Helsingfors i måndags. Vid kvällen som ordnades av naturfotografernas förbund utsågs vinnaren i tävlingen Årets naturbild i Finland. Utöver Horner var även **Arthur Morris** från Florida inbjuden. Morris anses vara världens bästa naturfotograf. Andy Horner visade nordiska landskapsbilder från projektet Terra Borealis inför en stor publik och ett stort pressuppbåd i Finlandiahuset.

– Det var en stor heder för mig att bli tillfrågad och det kändes lite pirrigt att stå där på scenen inför 1.500 personer i ett fullsatt Finlandiahus och dessutom hålla bildföreläsning på engelska med finsk tolk. Det var den absoluta höjdpunkten i min karriär som naturfotograf, säger Horner.

Bilden som blev Årets naturbild heter "Lumisade" (snöfall) och är tagen av **Esa Mälkönen**. Enligt Horner är det en en stämningsfull bild som föreställer första snöfallet i den finska fjällvärlden, där ruskatidens gula och röda löv skymtar genom snöryan. I år fick tävlingens 8 olika klasser hela 5.609 bidrag, inlämnade av 794 fotografer. Prissumman är på 5.000 euro. □

Pjäsen om de fyra första

kvinnorna i Ålands lagting som skulle ha spelats i folkhälsans allaktivitetshus på söndag, den 22 oktober, har blivit inställd på grund av sjukdom. □

Sanna Tahvanainen

finns med bland dem som engagerats som deltagare i de temakvällen med aktuella författare som ordnas av fortbildningscentralen vid Åbo Akademi under hösten. Det är ett samarbete med Åbolands litteraturförening och träffarna hålls i Gamla rådhuset i Åbo, skriver man i Meddelanden från Åbo Akademi.

Sanna Tahvanainen skall medverka den 8 november tillsammans med författarna **Eva-Stina Byggmästar** och **Gurli Lindén**. □

Ålands kulturstiftelses offentliga föreläsning hösten 2006

Under rubriken

Skrev Stalin din lärobok?

föreläser Fil.dr. **Janne Holmén** om bilden av USA och Sovjetunionen i läroböcker i Norden under kalla kriget,

torsdagen den 26 oktober kl. 19.00 i Ålands hotell- och restaurangskola.

Föreläsningen är öppen för allmänheten. Vid samma tillfälle tillkännages stiftelsens stipendier och understöd 2006.

Inte billigt på alla turer

■De billigaste biljetterna finns inte på alla turer med Air Åland på ruten Mariehamn-Helsingfors.

Det påpekar en flitig flygpendlare med anledning av artikeln om biljettpriserna i gårdagens Nya Åland.

Den billigaste biljetten på fredag eftermiddag mellan Helsingfors och Mariehamn är 120 euro, och tillbaka till Helsingfors på måndag morgon kommer man inte under 65 euro, oavsett hur tidigt man bokar.

– Det stämmer, men då har vi lagt till lägsta priser på andra turer. Vi kan inte rabattera de mest attraktiva turerna, när folk är beredda att betala fullt pris, säger Air Ålands vd **Anders Alm**.

Han kallar alternativet för ett stelt prissättningssystem, med ett normalpris varifrån det ges olika rabatter oavsett vilken flygtur det rör sig om.

– Det hör till den gamla tiden i flygvärlden när flygbolagen egentligen subventionerades av staten. Vi måste leva på det vi får in, utom nu för Stockholmslinjen under uppbyggnadstiden.

På Stockholmslinjen har man för närvarande en så kallad stel prissättning. Landskapsregeringen har i upphandlingen fastställt ett maximipris. Det tillåter Air Åland att ge både ungdoms- och pensionärsrabatt på det priset.

Priset tur och retur för helgpendlaren från Helsingfors blir nu alltså lägst 185 euro, snittpriset på Finnair med deras rabattsystem uppger han till 140 euro.

Priserna i tabellen i gårdagens tidning var en verklig koll av priserna på onsdag eftermiddag. Då kom man till lägsta pris, 88 euro tur och retur efter två månader. Förutsättningen var då att man kunde åka vilken tur som helst under dagen. (uw)

Tammerfors prisar ålänning

■Ålänningen **Jarl-Thure Eriksson**, rektor vid Tekniska Högskolan i Tammerfors, har fått Tammerfors stads pris för detta år, skriver tidningen Aamulehti. Han har fått förtroende för ett flertal betydelsefulla nationella och internationella uppdrag, lyder en del av motiveringen.

Tammerfors stads pris går till en person som särskilt arbetat för staden.

Jarl-Thure Eriksson valdes till rektor år 1997, han är född i Hammarland, och delvis uppväxt i prästgården i Jomala, där pappa Thure Eriksson var kyrkoherde. (ke)

Färre på hotell i september

■Totala antalet övernattningar på hotellen var i september 15.119, vilket innebär en minskning om drygt en procent jämfört med september 2005.

Övernattningarna ökade från Finland och minskade från Sverige. De finländska övernattningarna ökade med knappt sju procent medan de svenska minskade med drygt fyra procent jämfört med samma period i fjol.

Övernattningarna som gäster från övriga länder stod för minskade i september, den minskningen var knappt 25 procent.

Allt detta visar siffror från Ålands statistik- och utredningsbyrå.

Demilitarisering passar inte alla

Ålandsmodellen har många fördelar för områden som strävar efter självbestämmande – men demilitarisering är ingen universallösning.

Det budskapet levererade chefen för Stockholms internationella fredsforskningsinstitut SIPRI i går.

SIPRI:s chef **Alyson J K Bailes** talade på seminariet om Ålands demilitarisering på armémuseet i Stockholm.

Deltagarna fick den historiska bakgrunden av **Graham Robins** vid Ålands museibyrå, en rapport om utvecklingen fram till i dag av ålandsbekante forskaren **Ove Bring**, och en presentation av Ålands Fredsinstitut av dess ordförande **Barbro Sundback**.

Fräsch synvinkel

För en fräsch synvinkel på vad Ålands demilitarisering betyder i dag hade arrangörerna bjudit in Alyson JK Bailes, före detta brittisk ambassadör i Finland.

Den säkerhetspolitiska verkligheten har förändrats mycket sedan det kalla krigets dagar, konstaterar Bailes. När östblocket föll ihop i början av 90-talet minskade risken för ett förödande världskrig.

– NATO har utgått från att den stora ryska attacken aldrig kommer, och det finns ingen stor ny fiende.

Men samtidigt uppstår nya problemhårdar och säkerhetsfrågor – från inbördeskrig och terrorism till hur man skall hantera naturkatastrofer och epidemier.

Ny syn på militär

Var kommer ålandsmodellen in i bilden? Den är relevant i dagens samhälle, tycker Bailes, inte minst som en förebild för andra områden där

På demilitariseringsseminarium. Från vänster fredsinstitutets ordförande Barbro Sundback, landskapsregeringens representant Britt Lundberg (c) , SIPRI:s chef Alyson JK Bailes och moderatorn Nina Fellman.

självstyre av ekonomiska, kulturella eller etniska skäl kan vara vägen framåt.

Däremot tvivlar hon på att demilitariseringsmodellen kan gå på export i större skala.

Sedan slutet av det kalla kriget har säkerhetsteoretiker alltmer övergett tanken att en stark militär automatiskt är ett hot mot freden, och att demilitariserade områden är tryggare än andra.

De nya teorierna hänger ihop med att kapprustningen mellan öst och väst försvann. Men lika viktigt är att ett lands armé kan användas till fredsbevarande uppdrag i andra länder och

världsdelar, ofta i samarbete med EU, NATO eller Förenta Nationerna.

Därför är det acceptabelt att ett land bibehåller eller till och med utvecklar den militära kapaciteten, så länge fokus är på fredsbevarande uppdrag.

Det finns också många sakkunniga som anser att det inte lönar sig att demilitarisera oroshårdar (USAs agerande i Irak är ett aktuellt exempel). I stället bör man rekonstruera ett härjat lands militär med inriktning på internationellt fredsarbete.

Passar i konfliktzoner

Finns det någon plats för de-

militarisering enligt åländsk modell?

Visst, svarar Bailes på sin egen fråga.

Det kan vara lösningen längs gränsen mellan länder som är i konflikt med varandra. En sådan demilitariserad zon fanns mellan Norge och Sverige när Norge blev självständigt, och i dag finns sådana gränser mellan Ryssland och Kina, och mellan Syd- och Nordkorea.

Bailes leker också med tanken att Finland i framtiden ansöker om NATO-medlemskap – kan Åland i så fall behålla sin status?

– Med tanke på att väst-

länder aldrig bör provocera Ryssland militärt i Baltikum så är det högst sannolikt att andra NATO-medlemmar mer än gärna låter Ålands fördrag vara orört.

Åland har varit demilitariserat i 150 år.

– Det var och är en modell som är positiv, öppen och aktiv, snarare än restriktiv, instängd och självisk.

Genom att hålla fast vid de värderingarna kan Åland bidra till kampen för fred och välfärd i framtiden, avslutar Bailes.

Text & foto:
PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Stabilt. Hotell och restaurang Havsvidden håller öppet också i vinter. Den här bilden togs i mars i år.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Havsvidden har öppet i vinter

Hotell och restaurang Havsvidden i Geta stänger inte verksamheten över vintern som tidigare planerats.

Säsongen har gått över förväntan och Havsvidden har såväl julbord, nyårsfirande och bröllop inplanerat un-

der vintermånaderna.

– Det enda som ändrar är att restaurangen inte är öppen varje dag. Klart att säsongen lugnat ner sig, men vi är jättenöjda med sommaren. Både belägningsmässigt och resultatmässigt har det gått bättre än förväntat, säger värdinnan på Havsvidden, **Helen Selvin**.

Havsvidden vänder sig fram för allt till konferensgäster men också till privatpersoner. I somras nyöppnade Havsvidden med nya ägare.

– Vi har fått ett enormt gott mottagande på Åland. Därför känns det speciellt bra att kunna hålla öppet också i vinter, säger Helen Selvin. (ke)

Åklagare vill bli polismästare

■Landskapsåklagare **Karl-Johan Nyholm**, Mariehamn, var den enda som lämnade in en ansökan när landskapsregeringen annonserade ut tjänsten som polismästare på nytt.

Totalt fem personer har sökt platsen som ny polismästare efter **Björn Anders-**

son, som ska bli chef för landskapets enhet för polisärenden så snart man utsett hans efterträdare.

Sökande som står kvar från förra gången tjänsten annonserades ut är **Gard Larpes** från Sund, **Camilla Hägglund** från Mariehamn, **Thomas Lillsjö** från Finström och **Kauno Fagerström** från Ivalo.

(as)

Posten gillar fri konkurrens

■EU-kommissionen föreslår att postmarknaden blir fullständigt konkurrensut-satt senast i slutet av 2009. Det innebär att det i alla EU-länder blir fritt fram att konkurrera om utdelningen av även de lättaste försändelserna.

I Finland är avregleringen redan genomförd, liksom i Sverige, men de nya bestämmelserna kommer troligtvis ändå att påverka Posten på Åland.

– Jag tycker att utvecklingen är jättebra, säger Postens

vd **Henrik Lundberg**.

Posten på Åland paketerar i dag tidningar som sedan distribueras vidare ut i Europa. Avregleringen innebär att Posten kan få möjlighet att välja utdelare i exempelvis Danmark där monopol fortfarande råder på marknaden.

– Det kommer att gynna vår storkundverksamhet, säger Henrik Lundberg som inte är orolig för konkurrens på hemmaplan.

– Jag tror väl att Åland är för litet och det är dyrt att dela ut post. Men vi är förberedda och försöker effektivisera oss. (as)

Roma stängt för renovering

■Roma pizza på Torgatan i Mariehamn har stängt för renovering.

– Vi har haft problem med avloppet och ska bland annat

byta diskmaskin, säger innehavaren **Bita Kahni**.

Hon vet inte exakt när pizzerian öppnar igen, men det blir troligtvis om ett par veckor. Pizzerian kommer också att byta namn, men till vilket är ännu inte klart. (as)

De gamla bondgårdarna på Åland ligger ofta där de alltid har gjort.

Men de obesuttnas boningar – de små torpstugorna som fanns här och där på byns marker – är för det mesta sedan länge borta.

Detta speglar en sanning som var påtaglig för alla som levde i det gamla bondesamhället.

Det var skillnad på folk och folk, även om alla tillhörde den del av befolkningen som räknades till allmogen.

En bonde hade mycket mer att säga till om en än fattig torpare, skräddare eller båtsman.

Men spåren och minnet av de obesuttnas boningar finns ofta kvar. Och dem kan vi fortfarande rädda.

Det var skillnad på bönder och torpare

Förr i tiden bodde nästan alla människor på landsbygden och nästan alla tillhörde allmogen – den stora och namnlösa massa som emellanåt skymtar förbi i historieböckerna men som sällan ägnas någon mer ingående uppmärksamhet, i alla fall inte i verk som når en bredare läsekrets.

Det är från denna ”gråa” allmoge vi alla härstammar; där finns våra förfäder. Mormorsmors föräldrar kanske var bönder, farmorsfar torpare. Någon annan statare, en tredje hantverkare. Och så vidare.

Trots sin anonymitet kan allmogens betydelse inte överskattas. Det är omöjligt att förstå hur samhället förr i tiden fungerade om man inte känner till allmogens roll och hur den såg ut.

Om det ska denna artikel handla. Men ämnet är stort – liksom allmogen var förr – och vi får nöja oss med några få aspekter.

En tidsmaskin

Skulle vi med en tidsmaskin kunna förflytta oss tillbaka till 1700-talets Åland – en bit landsbygd inom ett Sverige som också inbegrep nuvarande Finland – och möta dåtidens människor skulle vi finna att nio av tio tillhörde allmogen.

Undantagen var prästerna, en del ståndspersoner på säterierna och kungsgårdarna (som ibland hade tjänst som officerare) och några högre statstjänstemän som härads-hövdingen och kronofogden. Sedan fanns en del lägre tjänstemän, exempelvis länsmännen, som befann sig i gränslandet mellan allmogen och ståndspersonerna. Någon stad fanns inte på Åland, men borgarna (handelsmännen och hantverkarna) i exempelvis Åbo eller Stockholm räknades inte heller till allmogen.

Den som skärskådar allmogen närmare finner att den varken var grå eller namnlös. Inte heller utmärktes den av någon påtaglig fattigdom. Den var helt enkelt inte särskilt homogen.

Utom möjligen i ett avseende: Kroppsarbetet. Vardagen för allmogens människor präglades av hårt arbete, en ständig möda för att producera livets nödortf för sig själv och för den del av befolkningen som inte tillhörde allmogen. Åkrarna skulle plöjas, sås och slås, säden torkas och tröskas och brödet bakas, gårdsgårdar underhållas och diken grävas, kor och får mjölkas morgon och kväll, veden huggas och klyvas, ängarna slås och hagarna hävdas, redskap tillverkas och underhållas...

Det var arbete utan maskinhjälp från tidig morgon till sen kväll, sex dagar i veckan. Och på den sjunde skulle vilodagen helgas.

År efter år efter år.

Skarp social gränslinje

Allmogen var ingalunda en befolkningsgrupp utan social skiktning där alla människor hade samma inflytande och ställning. Tvärtom.

Den skarpaste skiljelinjen gick mellan besuttna och obesuttna, mellan bönder som innehade en gård och de gårdlösa: Torpare och båtsmän, skomakare och skräddare, statare och tjänstefolk.

Bonden med sitt hemman – en gård som var åsatt ett mantalsvärde och därmed skattepliktigt – hade rättigheter som de andra saknade.

Bondgårdarna finns oftast kvar på sina gamla platser, även om husen har byggts om eller byggts nya. Det gäller däremot inte de obesuttnas boningar som ofta är helt bort. På bilden bland de höga enbuskarna syns resterna av grunden till Skogs-Hanssons hus i skogen på Laby bys mark i Saltvik. Här bodde kring förra sekelskiftet arbetaren Bälter Olof Hansson (1837–1914) med familj. Han hade flyttat till Åland från Dalarna. Huset, som stod på ofri grund, ska enligt uppgift senare ha flyttats till Mariehamn och vara detsamma som huset där Köpmannamuseet nu är inrymt (invid Övernässtugan). På bilden ses Göran Dahl som visade mig till platsen. Foto: Håkan Skogsjö.

Han fick rösta när kyrkoherde skulle väljas och kunde utses till socknens kyrkvård eller nämndemän i häradsrätten och till och med bli riksdagsman i bondeståndet och få resa till Stockholm och delta i viktiga beslut.

Gården gav också bonden en ekonomisk ställning som nästan alltid var vida bättre än vad andra grupper inom allmogen kunde uppnå. Han hade råd att anställa drängar och pigor som hjälpte honom och hustrun i det dagliga arbetet. På så vis kunde makarna slippa de tyngsta sysslorna.

För torparen, skräddaren eller båtsmannen (en menig flottist) såg tillvaron helt annorlunda ut. Han saknade möjligheter till formellt inflytande i samhället (liksom också alla kvinnor gjorde, oavsett vilken social klass de tillhörde) och tvingades leva under betydligt mer knappa ekonomiska omständigheter.

Den sociala gränsen mellan besuttna och obesuttna var mycket påtaglig. Visserligen arbetade alla i vardagsslitet mer eller mindre sida vid sida – bonden och torparen och deras familjer liksom drängen och pigan – men det förväntades ändå att bondsonen som tog över hemgården skulle gifta sig med en bonddotter, inte med dottern till en obesutten båtsman, skräddare eller torpare.

Så skedde också nästan alltid.

Bondgårdar och torp

Det var alltså allmogen som befolkade Åland i äldre tider. En vanlig by på 1700-talet bestod av bondgårdar

där bönderna och deras tjänstefolk levde, medan de obesuttna trängdes med sina familjer i torpstugor, ofta små och torftiga och byggda i byns utkant.

Ända in på 1900-talet ägdes all mark i byarna av bönderna. De obesuttnas boningar stod på ofri grund, det vill säga den som innehade stugan ägde inte marken omkring.

Låt oss se hur det kunde se. Vi utgår från en skattdokumentskarta för Knutsboda i Lemland från 1776. Den visar att det fanns tre bondgårdar och två torp. Det var byns hela bebyggelse. Gårdarna var Norrgård och Mellangård samt Börs som alla finns kvar.

De två torpen låg båda invid landsvägen som går genom byn.

I det norra bodde 1776 en hantverkare, kopparslagaren Erik Löfström med sin hustru Kajsa Mattsdotter. I slutet av 1790-talet övertogs torpet av båtsmannen Daniel Uhr med familj och senare av dennes son, sockenskräddaren Johan Sjövall, vars dotter Johanna Matilda bodde där omkring sekelskiftet 1900 med sin make, sjömannen Jakob Gustavsson. Senare – när det blev tillåtet – friköptes torpet och ägdes av makarnas dotter, affärsinnehavaren Alie Gustavsson i Mariehamn.

Stugan ska vara byggd i slutet av 1700-talet och finns ännu kvar, vil-

ket är ovanligt; väldigt få gamla torp har bevarats till våra dagar. Den kallas Båtsmans efter båtsmannen Daniel Uhr.

På det södra torpet i Knutsboda bodde 1776 underskallfogden Mats Mattsson med familj. Han var hemma från gården Börs på vars mark torpet var byggt. När Mats Mattsson omkring 1781 blev bonde i Västerånga övertogs det av yngre brodern Mickel Holmström, också han underskallfogde (en skallfogde hade ansvar för att skadedjur som varg och lo jagades och dödades).

Holmströms änka gifte 1812 om sig med sockenskomakaren Isak Thunberg som flyttade in, och senare

ga platser där den skarpsynte ännu anar lämningar efter gammal bebyggelse. Överväxta husgrunder, gamla brunnar eller äppelträd och vinbärsbuskar långt inne i skogen.

Ofta lever också en muntlig tradition som berättar vad torpet har kallats och vem som sist bodde där.

I somras guidade bomärksforskaren Göran Dahl mig i skogarna norr om Sälis och Laby i Saltvik. Långt inne i skogen fanns bland höga enbuskar tydliga spår av bebyggelse. Där hade Skogs-Hansson bott, berättade han.

Skogs-Hansson kan inte vara någon annan än kyrkböckernas Bälter Olof Hansson, en inflyttad dalkarl som slog sig ner i västra Saltvik och dog 1914. Tack vare att den muntliga uppgiften vet vi både vem som bodde i huset uppe i skogen och var dalkarlen Bälter Olof Hansson hade sin hemvist.

Hus och familj har så att säga funnit varandra.

Om det finns traditioner i byn där du bor knutna till gamla husgrunder är det viktigt att skriva ner dem så att de bevaras till eftervärlden.

Där kan byalag och liknande sammanslutningar på ett enkelt sätt göra en kulturgärning; rätta muntliga uppgifter åt eftervärlden som kan bli viktiga pusselbitar när den åländska bebyggelsehistorien kartläggs.

HÅKAN SKOGSJÖ

övertogs torpet av dennes son i första giftet som också var sockenskomakare och hette Isak Thunberg. Vad som sedan hände är oklart, men torpet är numera i alla fall sedan länge borta. På samma plats finns i dag gården Lindåsen i Knutsboda.

Lämningar finns kvar

Runt om på Åland finns åtskilli-

Infoblad för inflyttade

Åland har fått ett eget engelskspråkigt nyhetsbrev, vars syfte är att hjälpa nyinflyttade ålänningar i vardagen.

– Första numret är ute nu. Målet i framtiden är att nyhetsbrevet Habari ska komma ut en gång i månaden, säger grundaren och redaktören Vincent Okeyo.

I våras berättade Nya Åland om kenyafödda mariehamnaren Vincent Okeyos planer på att starta en hemsida eller en tidning för inflyttare. Nu är första numret av informationsbladet Habari, som är swahili och betyder nyhet, utgivet i 50 exemplar.

– Eftersom jag finansierat första numret helt själv kunde vi inte trycka fler exemplar, men jag försöker placera ut dem på strategiska platser och målet är att kunna trycka upp fler allt eftersom finansieringen löser sig, säger Vincet Okeyos, och berättar att han som bäst försöker hitta annonsörer.

Inspiration

Habari ska ge information om allt från kurser och kulturella evenemang till viktig information om vilka lagar som gäller och hur man kan ta del av sociala förmåner, som till exempel hemvårdsstöd. Dessutom finns avdelningar med både lokala och mer internationella nyheter.

Allting är på engelska, så att det ska vara lättare att ta till sig om man just flyttat hit och inte är så bekant med svenskan. In-

Lagar och teater. Vincent Okeyo är redaktör för det nya engelskspråkiga infobladet Habari, som betyder nyhet. Första numret har tryckts upp i 50 exemplar och riktar sig till inflyttade som inte ännu förstår all info som finns på svenska. Målet är ett infoblad per månad.

Foto: ERKKI SANTAMALA

spirationen till nyhetsbrevet har Vincent fått från magasinet SixDegrees, ett månatligt utkommande engelskspråkigt gratismagasin för inflyttare i Helsingfors.

Materialet till första numret av Habari är framtaget av Vincent i samarbete med bland andra Ilkka Kekkonen och bladet finns att läsa bland annat på

stadsbiblioteket, på turistinformationen på Storagatan och på Medis.

– Som bäst utreds möjligheterna till en hemsida också. Och nästa nummer av Habari hoppas vi kunna ge ut i december, säger Vincent Okeyo.

ANNA BJÖRKROOS
redaktion@nyan.ax
tfn 528 463

Andelsbankens huvudkontor fyller 20 år!

Det firar vi med att erbjuda dig en fantastisk jubileumsplacering

Raketten till månen

Placera minst	60/40	Heldeposition
10.000 €	3,9 %	3,4 %
50.000 €	4,2 %	3,6 %
100.000 €	4,5 %	3,8 %

60/40-kolumnen anger räntan på den tidsbundna depositionen vid placeringsalternativet 60 % valfri aktie- eller blandfond och 40 % tidsbunden deposition. Heldeposition-kolumnen anger räntan på den tidsbundna depositionen vid placeringsalternativet 100 % tidsbunden deposition utan fondplacering.

Teckningstiden löper till den 31 december 2006.

Placeringsstid för den tidsbundna depositionen: 30 månader.

Minsta placering totalt 10.000 euro.

ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND

www.andelsbanken.ax/kampanj

tel. 6330

I morgon lanserar vi vår nya sängserie Cumulus!

Köp Cumulus resår och/eller bäddmadrass och du får ett presentkort på 15% av köpesumman som du använder på andra EM-varor!

www.em.com

Vi bjuder alla barn på ballonger och godis!

CUMULUS är namnet på EM:s nya madrasserie

När du provligger våra Cumulus sängar får du en skön T-shirt.

Skriver du en slogan har du chans att bli en av två som **VINNER EN BALLONGFLYGNING!**

EXTRA HELGÖPPET LÖRDAG KL 10-15 OCH SÖNDAG KL 12-16

EM Åland

Dalkarby, Godbyvägen 184
Tel 32 940

ÖPPET:

Måndag 9-19
Tisd-torsd 9-17.30
Fredag 10-17
Lördag 10-14

Skönt att komma hem.

Äldre surfar ut i världen

Pensionärerna följer koncentrerat med när kultursekreterare Lykke Pørtfors visar hur man skickar mail, söker på Google och bläddrar i Enyan.

Det är seniorsurf på biblioteket i Jomala.

Bibliotekarie **Gunilla Jansson** berättar att idén egentligen kommer från ett bibliotek i Sverige där hon arbetade tidigare.

– Och här på Åland har Medis haft liknande kurser förut, har jag för mig. Jag tänkte att det kunde vara en bra idé att introducera här på biblioteket, säger hon och fortsätter:

– Vi märkte att det mest var de yngre besökarna som använde våra datorer. För de äldre faller det sig inte lika naturligt.

Obekvämt i början

Nu visar Gunilla Jansson, Lykke Pørtfors och kommunsekreterare **Daniel Dahlén** pensionärerna hur man använder bibliotekets katalog över böcker, tidskrifter och cd-skivor. Hur man skapar och använder e-postadresser och hur man söker på internet.

– Äldre människor kan rent av vara lite rädda för datorer, tro att de ska råka förstöra dem på något sätt. Jag är själv så pass gammal att jag aldrig använde datorer i skolan, jag fick gå en datakurs för att bli bekväm med dem. Så jag har full förståelse

för att det kan ta emot i början, säger Gunilla Jansson.

Hon menar att äldre människor också kan vara oroliga för att datorerna helt ska ersätta personalen på bibliotek och andra platser.

– Men vi finns ju fortfarande kvar här. Datorerna är bara ett hjälpmedel, understryker hon.

Hänger med bra

Gunilla Karlsson är nöjd med dagens Seniorsurf.

– Jag tycker det har funkant jättebra, de har varit väldigt intresserade. Vi skulle gärna ordna en uppföljningskurs, om det visar sig att det finns behov av det.

Det visar sig dock att Jomalas pensionärer inte är helt akterseglade av den digitala tekniken. **Erik Sundberg** använde datorer i yrkeslivet, och har en egen dator hemma.

– Men det faller sig inte riktigt naturligt för mig att använda den. Jag vill nog hänga med lite och skaffa mig en e-postadress, det var därför jag gick hit idag, säger han.

● **Har du lärt dig något användbart?**

– Jodå. Men min dator hemma är tio år gammal, nu måste jag skaffa en nyare som fungerar med e-post.

Uppkoppling

Även **Kristina Eriksson** har

Hjälpmiddel. Ragnar Grönlund och Erik Sundberg lyssnar noga när Lykke Pørtfors förklarar hur man söker i bibliotekets datoriserade katalog. Foto: STEFAN ÖHBERG

en dator stående hemma på skrivbordet.

– Men jag brukar mest ha den till att skriva på. Jag måste lära mig att använda den ordentligt, säger hon.

● **Har du gjort det i dag?**

– Jag har lärt mig det här med e-mail lite grann, och det har varit mycket intressant. Blir det en uppföljningskurs kommer jag nog att hänga på.

Marita Packhalén kom till

Seniorsurfen i första hand för att lära sig mer om hur man söker på internet.

● **Kommer du att fortsätta använda bibliotekets datorer?**

– Det tror jag, om vi inte själva kopplar upp oss till internet därhemma. Och det ska vi nog, framöver.

TOMMY HARNESK
tommy.harnesk@nyan.ax
tfn 528 452

Uppslutning. Bertil Karlsson, Kristina Eriksson, Gunilla Karlsson, Göran Blomqvist (nästan vägg), Erik Sundberg, Lykke Pørtfors och Ragnar Grönlund har samlats runt datorerna. Foto: STEFAN ÖHBERG

NC-Design

Behöver du...

- **Dekaler**
till bilar, båtar, lastbilar och motorcyklar
- **Banderoller**
till mässmontrar, fönster m.m. för inomhus- och utomhusbruk
- **Textiltryck och brodyr**
både till jackor, mössor, tröjor, föreningskläder och arbetskläder
- **Skyltar**
i plast, plåt och aluminium
- **Fönstertoning**
till bilar, båtar och skyltfönster
- **Datorskuren text**
till målnings schabloner och mycket annat

Kontakta oss!

NC-Design

Doppingvägen 4
22100 MARIEHAMN
Tel 0457 342 8844

www.nc.aland.cc
tom.blomberg@aland.net

ÅM i mobilfoto

Har du en kameramobil? Då ska du vara med i ÅM i mobilfoto. Första pris är Nokias kameramobil N73 med Carl Zeiss optik samt äran och titeln "Ålands bästa mobilfotograf".

Tävlingsregler:

- Du kan skicka in fritt antal bilder. Motivet är fritt, men bilderna måste vara tagna med en mobilkamera.
- Endast bilder inskickade via MMS till 0457 323 44 44 deltar i tävlingen
- Nya Åland publicerar samtliga tävlingsbidrag på www.nyan.ax samt ett fritt antal i tidningen.

• Jury som utser vinnarna:
Lena Wilson-Laajali, Obscura
Stig Selander, Mariehamns Telefon
Stefan Öhberg, Nya Åland

- Tävlingsperiod 19 oktober – 30 november

Tävla och vinn!

Skicka din bild via MMS, till 0457 323 44 44

Nokia N73

- Carl Zeiss-optik
- 3,2 megapixel
- hög fotokvalitet, ger bilder lämpliga för utskrift 25 x 20 cm.
- 2,4 tums sökare i färg
- minneskort upp till 1 GB
- koppla till datorn med Bluetooth, IR eller USB
- värde 640 €

I samarbete med

MMS kan skickas till 0457 323 44 44 oavsett mobiloperatör. Kostnaden varierar beroende på operatör. Prisexempel per MMS: GSM Åland 36 cent, Sonera 39 cent inkl moms.

Nyan.ax

RÅNET MOT ÅLANDSBANKEN

Rånarna tros ha "turistat" i Eckerö

Polisen tror att de män som rånade Ålandsbanken höll till i nordvästra Eckerö före rånet, kanske även en tid efteråt.

En svensk polishelikopter kartlade området från luften i går.

Överkonstapel **Pekka Haverinen** hör till de poliser från CKP i Åbo som arbetar på plats på Åland. Han berättar att polisen är särskilt intresserad av området "från Storby och uppåt".

– Framförallt Berghamn, Kärringsund, Mellanön och Främstön. Med största sannolikhet har förövarna uppehållit sig där före rånet, kanske ända från början av augusti. Det finns nog skäl att misstänka att de även hållit till där en tid efter rånet, säger han.

Pekka Haverinen vill dock inte konkretisera vilken typ av spår

som pekar mot nordvästra Eckerö. Den åländska polisen, CKP och svenska Riskkriminalen har nu bildat en internationell utredningsgrupp för att utreda rånet, och en svensk polishelikopter sattes i går på flygspaning över nordvästra Eckerö.

– Vi tror ju inte att rånarna är kvar där fortfarande, men det handlar om att kartlägga området från luften och ta fotografier, säger Pekka Haverinen.

Nya observationer

Polisen är också tacksam för allmänhetens observationer från det aktuella området.

– I ljuset av de nya uppgifterna börjar vi om och ber in en ny omgång tips. Om människor sett något onormalt vill vi gärna att de hör av sig, säger Pekka Haverinen.

● Kan ni gå ut med något signalement eller liknande?

– Vi riktar våra blickar mot vårt västra grannland, så det gäller svenska bilar, svenska turister, män mellan 20 och 30 år. Men det kan ju inte uteslutas att de kommit över i sällskap med fruar, flickvänner eller barn.

● Hur tror man att de bött?

– De kan ha hyrt stugor, tältat, bött i husvagn, det vet vi inte. Och det här handlar ju om den brådsta turistsäsongen med massor av besökare. Men om någon sett något de reagerat på, vad som helst, så är vi tacksamma för all information.

Nya Åland åkte ut och pratade med ortsbör om vad de tror. De flesta tar det med ro – framgår av vad de säger i bildtexterna.

TOMMY HARNESK
tommy.harnesk@nyan.ax

FOTO: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax

Peter Tapper och Daniel Borgenstrand på Matnischen är lite skeptiska till teorin att rånarna skulle hållit till på Eckerö.

– Men visst, det är ju otroliga mängder folk här på sommaren, så de skulle nog inte sticka ut från mängden, säger Peter.

När de får höra signalementet "svenska män mellan 20 och 30 år", brister de ut i skratt.

– Ja, det stämmer ju bara in på sisådär 2.000 kunder om dagen i augusti, säger Daniel.

Yvonne Johansson från Stockholm husvagnssestestrar regelbundet i Eckerö, och bodde här strax innan rånet begicks.

– Jag såg inget speciellt som jag lade på minnet, men det var ju massor av folk på campingen, säger hon.

Hon tycker det är obehagligt att rånarna kanske dolt sig här som helt vanliga turister.

– Visst är det olustigt att tänka sig det.

På Hamnbutiken verkar Benita Lundström, Daniel Rosenqvist, Marja Rosenqvist och Johan Bergman mest roade vid tanken att rånarna förmodligen varit in och handlat hos dem.

– Det är ju det vi skojat om när någon kund haft mycket kontanter, "tänk om det är han", har vi sagt till varandra, säger Marja.

Benita Lundström tvivlar på att rånarna låg kvar och tryckte efter rånet.

– Jag tror de tog första båten härifrån, säger hon.

Staffan Rinnert är tudelad inför tanken att rånarna gått omkring här som "falsa turister".

– Det tyder väl på att de var smarta och planerade väl. Men om polisen kommit på det nu, så tyder väl det på att de i sin tur gjort framsteg i sina efterforskningar, säger han. Trots det tvivlar han på att de skyldiga åker fast.

– Det blir nog svårt att få tag på dem vid det här laget. Om inte polisen kan få något insidertips från deras egna led, så att säga.

Eva Karlsson har precis sett polishelikoptern flyga förbi, men trodde det var sjöbevakarna. När hon får höra polisens teori att rånarna stannat i Eckerö efter rånet blir hon förvånad.

– Jag hade nog trott att de skulle gett sig av direkt. Men det är klart, det finns massor av stugor här, ingen kan ha koll på alla turister, säger hon. Lite fundersam blir hon också.

– Ja tänk, man kan ha gått och handlat i affären samtidigt med rånarna utan att veta om det.

NÖJE

Redaktör: Anders Sims

anders.sims@nyan.ax

[fre:d] [s'e:er]

T ipset om att "kura ihop under en filt med en trevlig deckare" för att få höstmörkret att kännas lite mer uthärdligt, det faller på

sin egen orimlighet. I alla fall på Åland. Jag har ringt runt och kollat lite och det är ju stört omöjligt att hitta en enda sketen detektiv på den här ön.

Annica Sjölund, målspruta

Spelar just nu: Pink "I'm not dead" (cd)
– Bra musik som uppladdning till en eventuell konsert i Stockholm den 28 oktober.
För övrigt... såg jag senaste Beckfilmen igår (Skarpt läge). Rekommenderas!

Varför tappar inte fler män kontrollen?

Filmaren Johan Karrento söker svaret i dokumentär

Johan Karrento har inlett arbetet med en film som undersöker varför det finns så många män inte löper amok.

Nöje har även pratat kompromisser med den åländska filmaren som jobbar 16 timmar per dygn.

Regissören Johan Karrento jobbar med en längre dokumentär som ska undersöka varför inte fler män blir galna och extremt våldsamma.

– Varför är det inte fler som löper amok. De flesta har ju grund för att göra det.

Oftast är det specifika fall av ursinnigt raseri som visas på film, exempelvis i "Fight club" och "Bowling for Columbine".

– Om jag visar varför så otroligt många inte tappar kontrollen kan man kanske förhindra att fler män gör det.

● **Är det bara männen du förundras över?**

– Det är ändå männen som står för de flesta och aggressivaste attackerna i världen.

Tvivlar ofta

Det har inte varit lätt att för Johan Karrento att få in pengar till projektet, därför har han ännu inte kommit igång med själva filmandet.

– Det här är ett stort projekt och jag behöver en stabil finansiering, men folk vill bara finansiera sådant där människor blir mördade.

I somras spelade Johan Karrento in flera kortfilmer tillsammans med Marc Svahnström, och han skriver på fler. Men just nu har han en kämpig period vad gäller filmskapandet.

– Det går upp och ned. Nu är det nere, men det är viktigt att inte ge upp.

● **Tvivlar du ofta på ditt yrkesval?**

– Jag tvivlar varje dag.

Johan Karrento har bott flera år i Berlin, men numera finns hans hem i Mariehamn och Helsingfors.

– Jag tröttnade lite på Berlin

och det är så hög arbetslöshet där.

Har gjort reklam

För att ha råd att arbeta med sina egna projekt jobbar Johan Karrento extra som klippassistent på en musikkumentär som är tänkt att visas på bio.

– Jag jobbar totalt 14 till 16 timmar om dagen. Jag hoppas verkligen inte att min framtid kommer att se ut såhär.

● **Känner du att du måste börja kompromissa och tänka mer kommersiellt för att klara dig?**

– Det är det jag gör hela tiden. Folk säger att jag måste börja hora, men jag har ju gjort reklamfilmer och firmafilmer.

Nästa år ska han spela in en helåländsk dokumentärfilm tillsammans med Leo Lundberg. Vad den kommer att handla om vill han inte avslöja än.

ANDERS SIMS
anders.sims@nyan.ax

Behåller lugnet? Filmaren Johan Karrento är förundrad över att det finns så många män som inte tappar kotrollen.
Foto: PAULIINA PUNKKI

Vill du göra en grymt bra film?

Här får du några goda råd på vägen

Är du sugen på att uttrycka dig genom filmskapande, men saknar den rätta utrustningen?

Ta det lugnt. Regissören Johan Karrento har råden som kan hjälpa dig förverkliga dina drömmar.

Man behöver absolut inte ha tillgång till någon dyr utrustning för att göra en bra film, menar Johan Karrento.

– De bästa filmerna görs inte med den bästa utrustningen, säger han och nämner "Idioterna" och "Färdvägen Falkenberg" som två bra exempel.

Man behöver inte ens äga en kamera för att komma igång.

– Om man frågar runt i beaktenskapskretsen finns det alltid någon som har en som man kan låna. Annars kan man filma med sin mobiltelefon, göra ani-

mationer på datorn eller klippa ihop föräldrarnas gamla super 8-filmer.

Själv gjorde Johan Karrento sina första filmer i de tidiga tonåren med en kamera som han lånat från Mariehamns församling. Med den spelade han in skräckfilmer med folk som bröt nacken. Han gjorde ljudeffekterna genom att knäcka grenar.

För den som har turen att komma över en digitalkamera är det bara att koppla den till datorn och klippa. Redigeringsprogram finns att ladda ned gratis.

Använd skådespelare

En vanlig miss som många gör är att de inte använder skådespelare i sina filmer, utan helt enkelt tar med de polare som vill.

– Det behöver inte kosta nå-

got att ha med skådespelare. Det finns ju dramagrupper på alla högstadieskolor, säger Johan Karrento.

Viktigast av allt är ändå att man funderar ut vad det är man vill säga med filmen och hur man ska komma dit.

– Man måste komma på vilka kvaliteter man själv har som person och sedan använda sig av dem.

Grundläggande kunskaper i hur man till exempel ställer kameran är förstås också bra att ha.

Leder filmkurs

Den 6-12 november ordnar Ålands filminstitut "Bildfest för barn och ungdom" i Mariehamn. Då håller Johan Karrento i en kortfilmskurs. Deltagarna ska få lära sig grunderna i kameraarbete och ljud- och

Regissören tipsar. Den som vill göra film behöver inte en dyr utrustning, säger Johan Karrento.
Foto: ERKKI SANTAMALA

ljussättning och det hela ska resultera i en kortfilm.

– Det går bra att ta med sig sina egna filmidéer, men finns det inga sådana så har jag planer för deltagarna.

Skynda er att lämna in anmälan, det finns bara åtta platser. (as)

Pumpafest. Det blir stor fest på Mariepark på Halloween. En och annan pumpa kommer säkert dit.
Foto: STEFAN ÖHBERG

Halloween-helgen är räddad

Många satte händerna för munnen för att dämpa ett primalskrik när nyheten om Alvas stängning släpptes.

Men ett par diskjockeys samlade sig snabbt och började planera fester på de stora helgerna.

Dj Jojje (Johan Mattsson) och dj Peter (Peter Leivo) ordnar tillsammans med Dennis Jansson "Haunted Halloween" på Mariepark den 3 november. Dans på två golv blir det och förutom Jojje och Peter ska även Johan G (Johan Grönlund) och Alfa feat. Skylined spela dansmusik.

Eftersom Mariepark är större än Alvas krävs det att det kommer riktigt mycket folk för att stämningen ska bli den rätta.

– Vi hoppas att det blir runt 600 personer och att de flesta är utklädda, säger Johan Mattsson.

Alla behöver inte vara utklädda till något skräckinagande, poängterar han.

– Man kan klä ut sig till en buss eller ett tåg, vad som helst. Eventuellt delar vi ut ett pris för bästa kostym. Vi håller på och diskuterar den saken.

Fest på juldagen?

Johan Mattsson och hans kompaner räddar troligtvis även juldagen för unga partysugna.

– Det är halvt spikat att vi ska vara på Mariepark då också.

Halloween-festen börjar klockan 22.00 fredagen den 3 november och slutar 04.00. Försäljningsbiljetter säljs på Metro Records i Mariehamn för 7 euro. Väntar man och köper biljetten i dörren kostar den 10 euro. Åldersgränsen är 18 år.

ANDERS SIMS
anders.sims@nyan.ax

Baltimore rör på sig

■ Svenska hårdrockbandet Baltimore ger sig ut på vägarna igen och släpper ny platta i slutet av oktober. Sångare i bandet är Björn Lodin som bodde på Åland under större delen av 90-talet och spelade bland annat in musik tillsammans med ålänningen Nik Kotzev.

På "Original sin" från 2000 medverkade också ålänningarna Kurt Lindbom (gitarr), Kjell

Dahl (bas) och Tomas Tornefjell (trummor).

2001 producerade Björn Lodin den helåländska cd-skivan "Fatta", vars intäkter skulle gå till arbetet mot narkotika.

Turnén inleds på Hard rock café i Stockholm den 29 oktober och avslutas efter 14 spelningar på samma ställe den 17 december. Sverigeturnén är den första sedan 1993 för bandet. (as)

Ålandsbekante Björn Lodin ska turnera med sitt band Baltimore.

Magazin, Torgg.6, tel. 12 154
Öppet: mån-fr 9-17, lör 10-14

LOST
The Complete Second Season

DVD **43⁹⁰** €

X-MEN
The Last Stand

DVD **23⁹⁰** €

IPOD

Från **99** €
Nya modellerna är här

Björn "Grulle" Eklund

Spelar just nu: "Tijuana Bibles" (band)
– Wrestlingpunk från Toronto med inslag av skum surf och svängigt blås. Det blir inte mer party än så här.
För övrigt... läs "Jag kanske är utvecklingsstörd men kalla mig inte för mongo". En underbart varm bok med uppriktiga svar på kluriga frågor.

Anders Sims

Spelar just nu: Magnus Uggle "Jag är ett bedårande barn av min tid" (cd)
– Uggle tolkar gamla Karl Gerhard-kupletter. Det är knasigt.
För övrigt... vill jag vara finkulturell och rekommendera "Babel" på SVT på tisdagar. Jag blir varm rakt igenom.

En dag på jobbet. Eva Longoria och Kiefer Sutherland gör sånt som Secret Service-personal gör i hollywoodfilmer utan någon större entusiasm. Foto: FOXFILM

Två timmar tv i biomörkret

Film **Ny biofilm**
Bio Savoy lördag-onsdag 19.30. "The Sentinel (Hotet Inifrån)". Thriller med Michael Douglas, Kiefer Sutherland, Eva Longoria och Kim Basinger. Regi: Clark Johnson. Speltid 107 min. F-15. Visas på bio Savoy.
★★★

Allt man väntar sig finns med, men det räcker inte. Spänning, romantik, brottslingar från ett östeuropeiskt land som inte existerar, kvinnliga skådespelare som får betalt för att se ut som de tänder på Michael Douglas, och Kiefer Sutherland som säger manliga saker och springer

omkring med draget vapen så fort han får en chans. Det är en två timmar lång mashup av 24 och Vita Huset utan reklamavbrott. **Enkelt och tråkigt** En livvakt (Michael Douglas) får ett tips om att presidenten skall mördas, och att hjärnan bakom brottet har en medhjälpare i vita huset. Någon försöker sätta dit livvakten, men Secret Service-utredaren (Sutherland) och hans trainee (Eva Longoria från Desperate Housewives) förstår snart att något inte stämmer. Så långt är det standardformuläret 1 A, och så fortsätter det, med några enstaka

svängar i handlingen som är svåra att smälta. Manuskriptet tycks vara hopvispat av en praoelev. Några försök till personfördjupning görs. Hjälten borde stå över alla misstankar, för han blev skottskadad när han skyddade presidenten Ronald Reagan vid ett mordförsök 1981 (det inträffade på riktigt). Han har varit bäste vän med Secret Service-agenten tills det blev bråk om en kvinna. Och presidentens fru verkar vara mera mänsklig än presidenten. Tittarna sjasas förbi sådana utviker och förväntas i stället bli imponerade av liv-

vakternas jargong och glänsande SUV-karavaner. **Lyfter en stund** Storyn ser ut att lyfta en stund när Michael Douglas flyr ut i verkligheten för att rentvå sig, som Harrison Ford i Jagad. Men efter en stund är han tillbaka i maktens boningar och skjuter. Regissören Wolfgang Petersen gjorde en liknande story med mera finess i Clint Eastwoods In The Line Of Fire 1993. Den filmen vann också på att John Malkovich var en genuint otrevlig fiende. Här är brottslingarnas mastermind en harmlös korsning mellan Ali G och Elvis Costello. PATRIK DAHLBLOM

Johan Orre

KRÖNIKA

Det var bättre förr

Det var bättre förr. Så brukar många äldre människor säga, och det stämmer ju kan jag konstatera nu på gamla dagar. Just det. Jag har blivit gammal. Jag är 18 år och många skrattar säkert åt blotta tanken på att en nymyndig person känner sig gammal, ja nästan redo för döden. **Jag undrar om** så många människor tänker på detta, men vid 20 års ålder har man levt ungefär en tredjedel av livet fram till pensionen. Nu har man dryga det dubbla på sig att skaffa ett bra jobb, fru, hus, barn, Volvo och hund. Gärna skall huset ligga på någon idyllisk plats och ha ett vitt staket. Man skall även vara nöjd med allt man åstadkommit och nu när jag nästan är i den första period-pausen känner jag att jag inte alls gjort mycket. På 40 år skall allt detta hända och visst det låter länge, 40 år en livstid. Men det går snabbare än vad man tror och jag känner att stressen kryper på mig.

Kanske har jag bara någon form av gubbkris, kanske en motorcykel skulle lösa mina problem men jag har svårt att tro det. Att bli gammal är det värsta jag har känt på mycket länge och någonting säger mig att det inte blir bättre med åren. Det har faktiskt gått så långt att jag pratar om barn som inte betar sig som "när jag var liten" och det låter ju väldigt gubbaktigt. **Men det finns** mycket bra med att bli gammal också. Man får klaga, på nästan allt faktiskt och så får man det största av alla gamlingsprivilegier, man får säga: "Det var bättre förr", och "på min tid". Uttryck som automatiskt ger en viss status fast det man hade tänkt säga är helt åt skogen. Jag har även börjat gilla andra

gubbsaker såsom käpp och hatt. Att spatsera längs gatan med sin käpp och sin hatt gör att man känner sig vis, men också gammal. **Men just min** generation har hamnat i en klyfta mellan två olika sidor: "de gamla" och "de unga". De gamla kan inte mycket om dagens nya teknik, vilket vi kan. Men vi har även lekt indianer och cowboys i skogen, någonting "de unga" inte har. De har växt upp med internet, medan det inte fanns när jag var liten. Då cyklade vi och kastade kottar. Jag tror inte att "dagens ungdom" kastar kottar längre, bara virtuellt. Det var helt enkelt bättre förr.

FRÅGELÅDAN

Denna vecka har frågelådan pratat med Johanna Karlsson från Mariehamn. Johanna är 18 år och går sista året i Ålands lyceum. När jag bad henne beskriva sig med tre ord svarade hon "Jag älskar musik". Hon avslöjar också vad som gömmer sig under hennes säng och vilken hennes favorit (till)ställning är.

- **Vad gömmer sig under din säng?**
– Mitt Nintendo 8-bit.
- **Du är ett djur, vilket?**
– Idag känner jag mig som en sengångare.
- **Du måste avstå från en godsak i resten av ditt liv, väljer du bort chips, popcorn eller godis?**
– Jag väljer bort chips för att det finns så mycket gott godis och popcorn är gott.
- **Har du några fobier?**
– Ja det har jag verkligen, bland annat navelfobi. Navlar är bland det vidrigaste jag vet, det låter äckligt, de ser äckliga ut och de är helt enkelt obehagliga.
- **Motorbåt eller segelbåt?**
– Segelbåt, för att jag och min familj seglade mycket när jag var liten.
- **Ett åländskt ordspråk: man ska hålla käft innan man säger något.**
– Det är ju smart att tänka efter innan man säger något.
- **Sporthoj eller customhoj?**
– Jag gillar att åka med pappas motorcykel och det är ingen sporthoj. Alltså väljer jag customhoj.
- **Vems skelett finns i din garderob?**
– Jag har inga skelett i min garderob, jag är snäll.
- **Sött, surt eller salt?**
– Surt, fråga mig inte varför.
- **Vilken är din favoritställning?**
– Tillställningar på Bastun.
- **Finland eller Sverige?**
– Sverige. Min mamma kommer därifrån så det känns ganska naturligt.
- **Vilket är ditt favoritklädesplagg?**
– Min Massgravtröja, för att Massgrav är ett riktigt bra band.
- **Kort eller lång?**
– Korta låtar (en halv minut räcker till intro-vers-refräng, refräng) och långa spelningar.
- **Berätta om ett starkt minne från din barndom.**
– Alla bilresor till Sverige med mamma, moster och Jan-nike. Det hände mycket roligt på dem.
- **Och slutligen, vad är meningen med livet?**
– Jag skall låna en bok av Grulle där alla svar finns.

PETRA SILANDER
redaktion@nyan.ax

OBS! Det händer

FREDAG 20.10

Dagens namn
 ● Kom ihåg att gratulera **Kasper** och **Jesper** på namnsdagen.

Nöje
 ● **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Strictly people.
 ● **Parks bar kl 21.00.** Jalle Laine.
 ● **Dinos bar kl 22.00.** Made in Thailand.

Stormöte
 ● **Ålands lyceums auditorium kl 13-16.00.** Stormöte om projektet Ålands landskapsdagar i Helsingfors. För alla som är intresserade av att delta i marknaden på Senatstorget eller "ute på stan" eller som önskar allmän information om projektet och som gärna bidrar med goda uppslag och idéer.

LÖRDAG 21.10

Dagens namn
 ● Kom ihåg att gratulera **Ursula** på namnsdagen.

Bio
 ● **Bio Savoy kl 19.30.** "The Sentinel". F-15. Se recension på sidan 15!

Dans
 ● **Arkipelag restaurangen kl 21.00.** Högtryck.
 ● **Finström Breidablick kl 19.30.** Dragspelsfest med Glade Glenn. Dans till Accordion Club.

Nöje
 ● **Arkipelag nattklubben**

kl 22.00. Strictly People.
 ● **Parks bar kl 21.00.** Jalle Laine.
 ● **Dinos bar kl 22.00.** Made in Thailand.

Vernissage
 ● **Pingstkyrkan kl 18.00.** Oljemålningar av Stig E G Petrone.

SÖNDAG 22.10

Dagens namn
 ● Kom ihåg att gratulera **Anita** och **Anja** på namnsdagen.

Bio
 ● **Bio Savoy kl 19.30.** "The Sentinel". F-15. Se recension på sidan 15!

Nöje
 ● **Parks bar kl 21.00.** Blandad musik från baren.

Skördefest
 ● **Mariehamn S:t Görans församlingshem.** Efter högmässan skördefest med auktion.

Vandring
 ● **Marsund-Sålis batteriberg kl 10.30.** Samling vid Karholms vägska, vandringen tar 3-4 timmar. Ledare Henrik Beckman.

MÅNDAG 23.10

Dagens namn
 ● Kom ihåg att gratulera **Severin** och **Sören** på namnsdagen.

Bio
 ● **Bio Savoy kl 19.30.** "The Sentinel". F-15. Se recension på sidan 15!

Café
 ● **Röda Korsgården kl 14.00.** Eftermiddagscafé, bokpresentation av Doris Ingman.

Nöje
 ● **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.
 ● **Parks bar kl 21.00.** Blandad musik från baren.

Öppet hus
 ● **Vårdö Solhult kl 18.30.** Öppet hus för både små och stora barn. För de mindre barnen bör helst en förälder vara med.

Sevärt
MARIEHAMN
 ● **Galleri Salt, Godbyvägen 25.**

"Personliga rum", oljemålningar av Pernilla Lindroos. Pågår till 21 oktober.
 Öppet måndag-fredag kl 10-17, lördagar 10-14.
 ● **Galleri Skarpans, Skarpansvägen 27.** Målningar; "Minnen från när och fjärran" av Irja Adamczak, "Minnen" av Kurt Holmström. Pågår till 28 oktober.
 Öppet tisdag-fredag kl 11-17, tisdagar även 18-20, lördagar 11-14.
 ● **Kakelhallen, Köpmansgatan 11.** "Colouring Thoughts". Foto och videokonst av Rita Jokiranta. Pågår till 28 oktober.
 Öppet vardagar kl 10-17, torsdagar 10-19, lördagar 11-14.
 ● **Köpmannamuseet Parkgatan.** Öppet för grupper enligt överenskommelse per tel 13 650.

● **Mariehamnsgalleriet, Mariepark Västerhamn.** "Miniatyrstaden – Mariehamn på 1920-talet". Husen är i skala 1:100.
 Öppet lördagar kl 12-16.
 ● **Självstyrelsegården.** Visning fredagar kl. 10.00.
 ● **Självstyrelsegården landskapsarkivet.** Öppet måndagar-onsdagar kl 9-16, torsdagar 9-20, fredagar 9-15.
 ● **Sjökvarteret Österhamn.** Sjökvarteret är öppet för besökare alla dagar året om. Museum och båtbyggeri öppet vardagar kl 9-11.
 ● **Ålandsbanken Västerås.** Monica Palme ställer ut akvareller. Pågår till 31 oktober.
 Öppet måndag-fredag kl 9.30-16.15.
 ● **Ålands emigrantinstitut Norra Esplanadgatan 5.** Utställning om personliga emigrantupplevelser i Amerika. Databassökning. Öppet vardagar kl 12-16.

● **Ålands museum och Ålands konstmuseum.** "Måndjuret och lopporna – en leksakshistoria i plast". Utställning för besökaren tillbaka till barndomens lekar. Det åländska företaget Plasto grundades 1954 och sedan dess har generationer av barn lekt med deras leksaker. Pågår till 31 oktober.
 "Mormorsrutor". Den klassiska mormorsrutan är en virkad fyrbladig blomma med blad i olika varv runt tills en

Dans. Åländska dansbandet Högtryck bjuder upp till dans i Arkipelags restaurang på lördag. Foto: YLE

fyrkantig ruta bildades. Pågår till 3 december.
 "Beröring – utvidgade porträtt" Porträttprojekt av Harri Larjosto. Pågår till 29 oktober.
 "Antarctica", Andy Horners fotografier från Antarktis. Pågår till 26 oktober.
 Öppetider: tisd och torsd kl 10-20, onsd och fred kl 10-16, lörd och sönd kl 12-16, månd stängt. Fri entré alla dagar (till 30 april).
 ● **Ålands sjöfartsmuseum.** "Mistral – en fotodokumentation ombord på ett åländskt lastfartyg", fotografier tagna av Sonja Fagerholm. Pågår till 10 november.
 Oktober-april öppet vardagar 10-16, helger 12-16.
 ● **Museifartyget Pommern.** Västerhamn. Öppet alla dagar 10-16.

BRÄNDÖ
 ● **Skärgårdsmuseet i Lappo.**

Allmogebåtar, fiskeredskap och en permanent fotoutställning. Öppet enligt överenskommelse. Tel 56 689/0457-385 86 59.
 ● **Ålandsbanken.** Utställning, "Klippor och skär", akvarellmålningar av Merja Håkansson. Öppet måndag, tisdag, torsdag och fredag kl. 9.30-16.15.

ECKERÖ
 ● **Skeppsvik, Solbacka smycken.** Utställning i sten och metall. Öppet enligt överenskommelse, tel. 38 021.

FINSTRÖM
 ● **Finström bibliotek (i Källboskolan).** Bibliotekets samling av Sigrid Granfelt mönster och presentation av trasmattorna som visades i von Knorringmuséet 1996.
 Konstnären Karl Emanuel Jansson föddes för 160 år sedan och uppmärksammas med en liten utställning. Leksaker från 1930 talet. Pågår till 27 oktober.
 Öppet måndag-fredag kl 12-20.
 ● **Kalle Glads stuga.** Pålshöle. Öppet enligt överenskommelse per tel. 42 401.

FÖGLÖ
 ● **Föglö bibliotek.**

"Min högra hjärnhalva", målningar i vattenfärg av Lena Wilson-Laaiali. Pågår till 30 november.
 Öppet måndagar kl 10-13 och 16-19, onsdagar 10-13, torsdagar 18-21.
 ● **Föglö museum.** Öppet enligt överenskommelse tel 50 348, må och ons kl. 10-13.

GETA
 ● **Soltuna.** Trollstigen, en självberättande stig för barn. Kan besökas när som helst.

HAMMARLAND
 ● **Brandkärmuseet (Mörby).** Öppet enligt överenskommelse. 040 536 82 86/Kristina.
 ● **Postad gårdsmuseum.** Öppet enligt överenskommelse per tel 41 365/0457 361 39 00.
 ● **Skarnpåtö hembygds-gård.** Huset från tidigt 1700-tal hör till de äldst bevarade på Åland. Öppet enligt överenskommelse per tel 37 212/37 227.
 ● **Sålis batteriberg.** Kan besökas när som helst.

JOMALA
 ● **Jomala bibliotek.** Fotoutställningen "I mina ögon" av Mats Söderlund. Pågår till 27 oktober.
 Öppet måndag-fredag 10-14 och måndag -torsdag 18-20.
 ● **Kungsö batteriberg.** Kan besökas när som helst.
 ● **Kungsö Shellmuseum.** "Nostalгимack" 1950-tal. Öppet enligt överenskommelse tel. 32 760, eller 040 706 82 30.
 ● **Siréns hembygds-museum Ringsböle.** Öppet enligt överenskommelse per tel 31 069.
 ● **Önningebymuseet.** Stängt för säsongen, öppnar för grupper efter överenskommelse per tel 040 096 77 10.
 ● **Sjöbloms emigrant- och torpamuseum, Önningeby.** Utställning kring museet, torpare och emigration. Se Önningebymuseet.

KUMLINGE
 ● **Sjölunds gårdsmuseum.** Gammal ladugård med föremål som använts på gården. Öppet enligt överenskommelse.

melse. Tel 55 463.

KÖKAR
 ● **Hamnö Franciskus-kapellet/Klosterkällaren.** Lämningar av ett medeltida franciskanerkloster. Utställning från utgrävningarna. Öppet dagligen sommartid.
 ● **Hembygdsmuseet.** Museum med bruksföremål, fotoutställning och båtmuseum. Öppet enligt överenskommelse. Tel 55 816/0457 524 4077.

LEMLAND
 ● **Lemböte kapellruin.** Från 1200-talet, ligger invid ett av Ålands största forngravfält. Kan besökas när som helst.

SALTVIK
 ● **Göran Dahl/Ovanåker.** Ålands största samling av bomärkta föremål. Öppet enligt överenskommelse. Tel 48 038/0400 450 004.
 ● **Borgboda fornminnesområde med Idas stuga.** Öppet alla dagar. Vandringsled genom området.
 ● **Långbergsöda stenåldersby.** Kan besökas när som helst.

SUND
 ● **Sunds bibliotek.** Oljemålningar av Henry Lindholm. Pågår till 28 november.
 Öppet måndag 17.30-20.30, tisdag 10.00-16.00 och torsdag 17.30-20.30.
 ● **Bomarsunds fästningsområde.** Tsar-Rysslands fästningsområde. Kan besökas när som helst.
 ● **Bomarsundsmuseet.** Prästö. Fynd från Bomarsund.
 ● **Ålands fotografiska museum (i gamla andels-handeln).** En utställning över kameran historia. Öppet enligt överenskommelse per tel 43 964/0457 059 5967.

VÅRDÖ
 ● **Simskäla Anni Blomqvists hem.** Föresvis enligt överenskommelse med Ann-Gerd Steinby eller Gösta Berglund. Tel 47 509.
 ● **Grundsunda Annas shop.** Utställning, arbeten i trä. Öppet enligt överenskommelse tel. 040 96 49 351.

AKTIELÄGENHET PÅ JOHANNEBOVÄGEN i Mariehamn

Ljus gavellägenhet på II våningen med bostadsyta 88 m², fördelad på vardagsrum, tre sovrum, kök, hall och badrum. Balkong mot väster. Elvärme. Förråd. Gemensamt servicehus med tvättstuga och bastu. P-plats med motorvärmare. Byggnadsår 1982. Skuldfritt bolag.

Bolagsvederlag 149,60 €/mån. Tillträde omedelbart.

Utgångspris: 135.000€

AKTIELÄGENHET PÅ BACKAVÄGEN i Mariehamn

Nyrenoverad lägenhet på II våningen med bostadsyta 53 m², fördelad på vardagsrum, sovrum, kök, hall och badrum. Parkettgolv, nya tapeter, ny köksinredning med bänkskiva i ek. Kakel/klinkers i badrum. Fönster förnyade 2005. Fjärrvärme. Gemensamma utrymmen med bastu och tvättstuga. Byggnadsår 1969. Bolagets lån 31.12.2005 var 83.843€ varav lägenhetens andel 2.545 €. Bolagsvederlag: 137,80 €/mån + Mise-avg. 10€/månad. Tillträde omedelbart.

Utgångspris: 80.000 €

ÖVRIGA AKTIELÄGENHETER

- **2 rum & kök** på Skräkvägen 3 i Mariehamn, bostadsyta 63 m². Utgångspris 109.000€
 - **2 rum & kök** i nytt radhus i Kvarnbo, Saltvik, bostadsyta 60,3 m². Utgångspris 108.000€

Torggatan 5, 22100 Mariehamn. Tel 17 760, fax 22 260
 www.fastighetscenter.aland.cc

Dags för båtupptagning!

Ålandsvägen 31. Tel. 29 000, fax 17 737
 www.alandiabolagen.com

De åker till NR i Köpenhamn

■Landskapsregeringen företräds på Nordiska rådets möte i Köpenhamn om en dryg vecka av lantrådet **Roger Nordlund** (c) och ledamöterna **Camilla Gunell** (s), **Lasse Wiklöf** (s) och **Harriet Lindeman** (fs).

Av tjänstemännen deltar kanslichef **Elisabeth Nauclér**, byråchef **Helena Blomqvist**, byråchef **Jan-Ole Lönnblad**, avdelningschef **Yvonne Eliasson**, finanschef **Dan E Eriksson** och informationssekreterare **Gunnar Westerholm**.

Lagtingets företrädare är **Ragnar Erlandsson** (c) och **Dennis Jansson** (fs) med **Raija-Liisa Eklöw** (lib) och **Anders Eriksson** (Åf) som ersättare. Också från lagtinget deltar tjänstemän.

Ytterligare betalar landskapsregeringen för föreningen Nordens på Åland ordförande **Erik Brunström** och vikarierande verksamhetsledare **Sofie Norrlund**, som deltar i mötet som sakkunniga.

NR-mötet pågår den 30 oktober–2 november. (ht)

Talmannen på konferens

■Den 29 oktober - 1 november 2006 hålls den tionde årliga konferensen för talmännen i de lagstiftande regionerna inom EU i Venedig. Från Åland deltar talmannen **Barbro Sundback** och biträdande lagtingsdirektör **Susanne Eriksson**.

På åländskt initiativ har riksdagsledamoten **Eva Biaudet** inbjudits som talare till konferensen och hon kommer tillsammans med Barbro Sundback att tala om kvinnors säkerhet under rubriken Europas framtid.

Övriga teman under konferensen är förståelse för utvidgningen och den nya europeiska unionen - interparlamentariskt samarbete och nya projekt samt Europa och regionerna: decentralisering och reformer i olika länder.

Konferensen kommer att avslutas med att en gemensam deklaration antas. I utkastet till den deklarationen sägs bland annat att de lagstiftande regionernas deltagande i unionens beslutsfattande måste ökas.(ke)

Skärgårdsprojekt ska förlängas

■Kommunstyrelsen på Föglö beslöt i sitt möte 17 oktober att dygnskostnaden för patienter från utomstående kommuner som bor i omsorgshemmet Nygård år 2007 blir 103 euro, en liten ökning från detta år.

Vidare beslöt man att projektet Företagsam skärgård förlängs med tre månader, och förväntas pågå till slutet av mars, då projektet troligen övergår till att bli en förening. (ke)

■**Någon** eller några har roat sig med att bryta sönder registerplåtarna på fem parkerade bilar i Mariehamni helgen. Två andra bilar fick registerplåtarna stulna.

Svensk- och finskspråkiga förenade

Vill lära sig språk. Gymnasieeleverna **Kati Lamminsalo**, **Kim Rantala**, **Jonathan Wiik** och **Axel Nordman** tycker att undervisningen i skolan måste bli bättre så att de lär sig svenska respektive finska. Foto: JONAS EDSVIK

För att överbrygga klyftorna mellan finsk- och svenskspråkiga ungdomar ordnades ett seminarium på Åland.

Gymnasieeleverna jobbade med sina fördomar och granskade språkundervisningen.

På seminariet träffades 20 svenskspråkiga och 20 finskspråkiga gymnasieelever från riket på Åland för att umgås och diskutera språkundervisningen i skolan.

När seminariet avslutades på söndagen var deltagarna mycket nöjda med erfarenheterna från helgen.

– Här vågar man prata det andra språket. På lektionerna i skolan är det svårt att tala finska eftersom man är rädd för att säga fel, säger **Jonathan Wiik**, svenskspråkig från Vasa.

– Hemma i Vasa finns möjlig-

heten att prata finska med andra, men det är ingen som gör det.

Att de aldrig pratar finska, ens på finsklektionerna, har flera förklaringar. En är att eleverna upplever att undervisningsmetoderna är fel och läroböckerna konstiga.

– När vi ska böja ord får vi meningar som ”hästen är pank”, säger **Axel Nordman**, svenskspråkig från Vasa.

Han är sugen på att prata mer finska i skolan.

– Vi behöver ha mer diskussioner på finska, men istället ska vi titta på oh-bilder.

Tröskeln är hög

Många av seminariedeltagarna sitter med i elevkårens styrelse på sina respektive skolor och de ska nu göra sitt bästa för att påverka skolledningarna så att de ändrar språkundervisningen.

Arrangörsgänget tycker efter-

seminariet att det viktigaste är att samarbeten mellan de båda språkgrupperna inleds. Ungdomar från de båda grupperna bör träffas och prata, utan att nödvändigtvis prata om språk. De tycker inte heller att språkundervisningen i skolan fungerar bra.

– Det finns en stor tröskel som man måste komma över innan man kan börja prata det andra språket. I skolan är det bara grammatik och folk tänker i betyg när de pratar, säger **Tiina Niemi**, ordförande i Finlands gymnasieförbund.

Arrangörerna hoppas att deltagarna har blivit inspirerade att lära sig det andra språket och att entusiasmen även kan sprida sig till deras omgivning.

– Den här helgen blev också en påminnelse för många att Finland är ett tvåspråkigt

land, säger **Malou Zilliacus**, ordförande i Finlands svenska skolungdomsförbund, FSS.

Bastu och slagsmål

Under seminariedagarna har deltagarna också arbetet med fördomar om finskspråkiga respektive svenskspråkiga. För att visa de vanligaste fördomarna skrev de små sketcher.

● **Vilka är de vanligaste fördomarna?**

– Svenskspråkiga finländare är borgerliga, har perfekta familjer och mycket pengar. De tror sig vara bättre än oss andra och har ett ytligt umgänge, säger **Kati Lamminsalo**, finskspråkig från Helsingfors.

– I varje sketch med finskspråkiga hade vi med alkohol, bastu, slagsmål, svordomar och dålig engelska. De är också väldigt fåordiga, säger **Jonathan Wiik**.

● **Hur väl överensstämmer**

fördomarna med verkligheten?

– Stereotyperna finns, men jag tror att det mer beror på vilket område man bor i än vilken språkgrupp man tillhör, säger **Axel Nordman**.

Gratis buss

Ingen åländsk elev deltog på seminariet, men arrangörerna tyckte ändå att Åland var en bra mötesplats.

– Åland är ganska neutralt och det är spännande för deltagarna att uppleva det helt enspråkiga, säger **Li Andersson**, generalsekreterare vid FSS.

Eleverna tyckte också att de var roligt att se Åland.

– Det var intressant med gratis buss och röda gator, säger **Kim Rantala**, tvåspråkig från Rovaniemi.

ANDERS SIMS
anders.sims@nyan.ax
tfn 528 455

Eckeröelever röstade nej till lön i skolan

Femteklassisterna i Eckerö skola fick under en dag prova på hur det är att vara kommunalpolitiker.

Bland annat röstade man i ”fullmäktige” nej till förslaget om lön till skolelever.

För tredje gången har elever i Eckerö skolas årskurs 5, tillsammans med klassläraren **Maria Bonds**, samlats till ett eget kommunfullmäktige i kommungården i Överby.

Elevernas fullmäktige är ett led i grundskolans utbildning i samhällsorientering men betyder mycket mer, enligt kommunen.

– Det är viktigt det finns en öppen dörr för alla till kommunalpolitiken och den kommunala världen, oavsett ålder, säger kommundirektör **Jörgen Lundqvist**.

Aktiva med synpunkter

I ett pressmeddelande skriver **Lundqvist** att eleverna under sitt besök, som var den 9 oktober, informerades om kommunens verksamhet och dessutom gavs tillfälle till praktisk träning i argumentation och mötesteknik.

Barnen fick också bereda

Tillfälligt fullmäktige. ”Ledamöter” var, från vänster till höger, **Henrik Törnroos**, **Emil Häggblom**, **Linda Metsik**, **Amanda Nordqvist**, **Alexandra Karlsson**, **John Blomqvist**, **Jens Lundell**, **Hugo Hachem**, **Jennifer Donning**, **Evelina Bertell** och **Eva-Maria Törnroos**. Kommundirektör **Jörgen Lindqvist** förde protokoll i bakgrunden. Foto: PRIVAT

frågor själva, den här gången handlade det bland annat om skillnaderna mellan demokrati och diktatur samt regeringsskiftet i Sverige.

– Vi har vakna och aktiva elever med många synpunkter på samhället i stort och de lokala förhållandena, även om vi ibland tar ut svängarna litet utanför det kommunala ansvars gränser, skriver **Jörgen Lundqvist**.

Genom rollspel får eleverna ta över fullmäktigesalen; bestämma sin dagordning, välja ett presidium som sköter sammanträdesklubban samt debattera och rösta.

Tidigare har man diskuterat standarden på kommunens vägar samt kommunalt stöd till forskning om allergier. Förra gången behandlades lärarnas löner, den här gången diskutera-

Ivrig debatt. Kommunal information, men även ren mötesteknik och ivrigt debatterande stod på programmet då Eckerö skolas femteklassister besökte kommungården. Foto: PRIVAT

des om eleverna skall få lön i skolan.

Bland argumenten för skollön framfördes bland annat att det faktiskt är eleverna som har det hårdaste arbetet i skolan, lärarna kan ju redan det som de lär ut.

Motargumentet, att elev-

erna går i skolan för att lära sig sådant som kan vara nyttigt senare i både arbete och studier, fick dock allt fler anhängare under diskussionens gång. Förslaget om lön för eleverna avlogs efter omröstning, med stor majoritet. (ab)

Sport

Tequila Zon vann pengar i come back

TRAV. Tequila Zon gjorde i onsdags come back på travbanorna sedan hon i augusti opererats för lösa benbitar. Till-sammans med Gävlekusken **Erik Lindgren** i sulkyn slutade hon fyra på tiden 1.16,1 i ett V64-lopp på Solvalla som mätte 2.140 meter med autostart. Pris-summan för bedriften blev 10.000 kronor. I V64-loppet Oaksrevanschen på samma bana med samma distans, blev Useful Hornline med **Jim Frick** i sulkyn placerad. (mt)

IFK-damer premierade

FOTBOLL. IFK Mariehamn har säsongsavslutad och passade på att premiera sina spelare för säsongen som gått. Samtidigt avtackade man lagledaren **Håkan Österberg** som hade arrangerat tillställningen som tog vid där Kanon-loppet slutade för vidare transport mot Silverskär.

Efter femkamp med och middag delades priser med motiveringar ut för säsongen 2006.

Årets spelare, **Julia Andersson**: "Ett tungt ansvar har Julia burit som lagkapten, med framgång. Målen ligger högt och självkritiken är hård. En värdig vinnare av titeln trots yngst hon är."

Årets målskytt, **Anna Karlsson**: "Annas kantspel kommer att föra henne långt. I år blev hon äntligen ordinarie, och med råge! En stark offensiv kraft i IFK 2006."

Årets offensiva spelare, **Tove Reymers**: "En turbomotor med riktning framåt! Välkommen tillbaka till fotbollen, Tove. En bra 'första säsong' efter några tunga år."

Årets defensiva spelare, **Camilla Lundberg**: "Tystlåtet och ödmjukt har Milla skött sin uppgift och hållit positionerna i vått och torrt. En riktig kanonhöst för henne till pristagare."

Årets framsteg, **Petra Björkman**: "Tål-lamod och träning har denna säsong fört Petra till ett av de naturliga valen i startelvan, samt ordinarie hörnläggare. Många fina år väntar henne i framtiden." (mt)

På gång

FREDAG

Fotboll
Wiklöf Holding Arena
EM-kval: 14.00 Finland-Israel.
Markusböle
EM-kval: 16.00 Albanien Polen.

LÖRDAG

Volleyboll
Vikingahallen
Division II herrar: 14.00 Jomala IK-Västerås.
Division II damer: 16.00 Jomala IK-Stjärnfall.

Hästsport
Ålandstravet
Höstup: 10.00 (eventuell 11.00) kombinerad dressyr och hopp.

Kraftsportsklubben siktar på tredje raka

KRAFTSPORT. ÅKK skickar ett starkt lag till FM-tävlingarna i styrkelyft som avgörs på lördag. Förhoppningen är att komma tillbaka med ett guld, det tredje på raka.

– Bara alla får resultat tror jag det går bra, säger Ove Lehto.

Bänkpress-FM kan bli tuffare, men förhandsfavoriter har fallit förr.

Salo står värd för årets FM-tävlingar i styrkelyft och bänkpress för lag. I de inledande styrkelyfttävlingarna på lördag mönstrar Ålands kraftsportsklubb **Kennet Lundsten**, **Elis Högnäs**, **Ove Lehto** och **Kenneth "Kenta" Sandvik**. Klubben reser österut för att försvara det guld man kammat hem två år i rad.

– Vi hoppas på guld igen. Bara alla får resultat i alla moment tror jag det går bra. Men det finns alltid risk att någon nollar, säger Lehto.

Avgörandet i poängen räknas på totala Wilkspöäng, vilket är summan på hur mycket de tävlande kan lyfta i förhållande till sin kroppsvikt. ÅKK är förhandsfavoriter baserat på vad lagen hittills presterat under året. Laget är rankat hela 140 poäng före närmaste konkurrenterna Team Nordic Thunder. Det gör att ålänningarna kan gå ut rätt lugnt i momenten för att garantera resultat.

– Vi går nog in på säkrare vikter än vanligt. Jag själv kommer åtminstone att starta riktigt säkert och inte gå in med 100 procent

Gulddrömmar. Ove Lehto och hans lagkamrater siktar på tredje raka guldet i lag-FM i styrkelyft. På bilden är det knäböj som gäller vid ett tidigare ÅM. Foto: BENGT HELLSTRÖM

eftersom jag har ny tävling om några veckor, säger Lehto som tävlar i VM i styrkelyft i Norge i början på november.

Småskador

Men han tillägger:

– Det brukar vara lite svårt att hålla sig i tävlingar. Men jag tror nog vi ska räkna till ändå.

Både Sandvik och Lundsten har visat god form på träningarna medan Hög-

näs nyligen återgick till regelbunden träning efter en lång sommar.

– För min egen del kunde det gått bättre på träningarna. Det har varit lite småskador och sånt och inget har varken gått riktigt lysande eller katastrofalt, säger Lehto.

Ingen fördel

På söndag är det bänkpress som gäller. Här ställer ÅKK upp med **Sven-**

Erik "Svenne" Elfberg, Pelle Eriksson, Sandvik och Lundsten.

– Här siktar vi på medalj. Både Kenta och Kennet tävlar ju dagen innan och det är ingen fördel för dem.

Laget är rankat som tvåa bakom Tapanilan Erä och strax efter ligger flera lag med nästan samma prestationer under året.

– I fjol var det hemskt många som bommade sina

lyft och då svängde det ordentligt bland förhandsfavoriterna, säger Ove Lehto.

ÅKK tog brons 2003 och 2004, medan man blev utan medalj förra året då Lehto tvingades bryta efter skada. Istället kunde ålänningarna stoltsera med ett nytt världsrekord då Kenta Sandvik klämde i med 345 kilo på stängen.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Touren på Åland hindrar Sverige från utbrytning

BEACHVOLLEY. Internationella volleybollförbundet (FIVB) håller kongress i Tokyo med start på måndag. Bland annat ska man välja ordförande för den kommande fyraårsperioden.

Sittande **Rubén Acosta** är den enda kandidaten och har sttit vid makten i 22 år. Utmanaren **Jean-Pierre**

Seppey nekades kandidera sedan FIVB menade att han inte uppfyller förbundets stadgar som i princip menar att Acosta själv ska godkänna eventuella kandidater.

Seppey har som motakt meddelat att han nästa månad startar det rivaliserande världsförbundet FIABVB och uppmanar

nationerna världen över att gå med där och göra uppror för ett mer demokratiskt styre. Hittills ska ett 70-tal länder ställt sig bakom samtidigt som FIVB hävdar att de får fortsatt stöd från samtliga fem regionförbund världen över.

Svenska volleybollförbundet avstår från att stödja ut-

brytarna och generalsekretären **Bengt Wicksell** tror det är bättre att påverka organisationen inifrån. Till Dagens Nyheter medger han, att beachvolleyturen på Åland 2007, PAF Open, är en orsak. Ställer sig förbundet mot FIVB finns en risk att världstouren inte får gästa landskapet.

– I det här läget kan det vara klokt att se lite kort-siktigt, även om det skulle ske på bekostnad av demokratin. Vi är övertygade om att turneringen kommer att betyda mycket för svensk volleyboll och den kommer påtagligt att öka vår kontakt med FIVB, säger han till tidningen. (mt)

Vi har MÅL i mun!

Direktsänd fotboll
i Ålands Radio 91,3 MHz
22.10 kl. 18.15
TPS-IFK Mariehamn

Kommentator:
Tommy Karlsson-Ravström

Sportens

Kom ihåg

IFK/DFS-medlemmar: Kom ihåg att anmäla er till träffen den 27 oktober, till Anki tfn 13286 eller Offa tfn 12469.

JIK-friidrott: Alla juniorer 7-10år som vill prova på friidrott är välkomna till Vikinga-åsens gymnastiksal tisdagar 15.00-16.00. Start 24 oktober. Tränare Micke ger info på tfn 04573424461.
ÅSSF: Luftvapenskytte för se-

niorer måndagar 13.00-15.00 i Bredmo skyttehall. Rörligt mål, luftgevär stående eller sittande med stöd samt luftpistol. Medtag eget vapen eller låna föreningens. Välkomna!

ÅID-friidrott: Åland Marat-hon, tillika DM maratonlöpning, söndag 29 oktober 08.30. Start och mål Wiklöf Holding Arena, Mariehamn. Även halvmaraton arrangeras samtidigt (ej DM), 08.45. Förhands-anmälan till ÅID:s kansli, tfn 19170, 23190 senast måndag

23 oktober. Utgivning av nummerlappar, lördag 28 oktober 15.00-19.00 Hotell Savoy och söndag 29 oktober 07.15-08.15 på WHA.

SIF-fotboll: A-laget har spelarmöte på lördag 13.00 på Sportkila. Träning efteråt 15.00-16.30. Ta med målkorten, mycket viktigt!

ÅID-orientering: Höstmöte söndag 29 oktober 18.00 i Ålands Elandslags lokaler i Dalkarby. Servering.

KPV-HJK i finalen

FOTBOLL. Semifinalerna i finska cupen spelades på onsdagskvällen.

Ligalagen HJK och Tampere United möttes med resultatet att Helsingforslaget vann med 2-1 (1-1) efter mål av **Farid Ghazi** och **Jarno Parikka** i segerlaget samt **Jussi Kujala** i förlustlaget.

Semifinalen KPV-TPS slutade 1-0 (0-0) efter mål av **Arttu Seppälä**.

Den 4 november spelas finalen mellan herrettans KPV, som slog ut IFK Mariehamn i cupens sjunde omgång, och ligalagets HJK på Finnair Stadium i Helsingfors.

Senast ett division I-lag tog sig till final var säsongen 1997 och sist Karlebylaget var i final var 1982 då man förlorade mot FC Haka med 2-3. (mt)

Riksnytt

Miljardbidrag till lantbruket

HELSINGFORS. Regeringen föreslår att det för finansieringen av kompensationsbidraget till lantbruket reserveras 2,96 miljarder euro under programperioden 2007-2013.

Staten står för 2,13 miljarder av beloppet och EU:s landsbygdsfond för resten.

I samband med lantbrukspaketet i somras kom regeringen med ett förslag om miljöstödet under perioden 2007-2013. För det reserveras 2,44 miljarder euro varav staten står för 1,76 miljarder.

Nästa år behövas det uppskattningsvis 422,7 miljoner euro för kompensationsbidraget och 332,5 miljoner euro för miljöstödet. Ge-

nomsnittet för miljöstödet under åren 2008-2013 uppskattas bli 352,6 miljoner euro per år. Kompensationsbidraget ska trygga ett fortsatt hållbart lantbruk i landets norra delar. Miljöstödet riktas till åtgärder för att göra jorden mer produktiv och minska skadorna på miljön och landskapet.

Reform

Regeringen föreslår också en reform av lagen om nationella stöd för jordbruk och trädgårdsodlingen.

Reformen beaktar de ändringar som gjorts i stödssystemet under de senaste åren. I reformen höjs åldersgränsen för att få nationellt stöd från 65 till 68 år. (FNB)

Sänkt spritskatt ökade våldsbrott

HELSINGFORS. Sänkningen av skatten på alkohol ökade omgående antalet brott mot liv.

En utredning som Rättspolitiska institutet har gjort visar att det skedde exceptionellt många brott mot liv i Finland efter skattesänkningen i mars 2004.

Antalet brott steg med cirka en tredjedel i mars och översteg de prognoser som hade gjorts upp utgående från tidigare års statistik. Det var främst arbetslösa medelålders män som missbrukade alkohol som stod för ökningen.

Forskarna märkte att brotten mot liv gjordes allt mer i privata bostäder och att de som var inblandade var bekanta med varandra. Nästan alla brott hade någon anknytning till alkoholdrickande.

Men ökningen var inte bestående. Antalet brott sjönk till sin tidigare nivå redan i slutet av år 2004.

Utredningen visar att förändringarna i antalet brott mot liv följde den regionala

utvecklingen i alkoholförsäljningen. Antalet brott ökade mest i de landskap där också alkoholförsäljningen ökade mest.

Ökningen av brotten mot liv såg ut att begränsas till sådana människogrupper som redan tidigare hade problem.

Mindre än väntat

Forskarna tror att brotten mot liv inte längre ökar i samma snabba takt som 2004 om inte våldet sprids utanför problemgruppen eller alkoholkonsumtionen slår ut allt fler män.

Däremot märktes ingen större ökning i antalet misshandelsfall. Polisen tvingades dock ta hand om fler berusade på gatorna än tidigare.

Forskarna anser dock att skattesänkningens effekt på våldsbrotten som helhet var mindre än väntat. En orsak kan vara att sänkningen koncentrerades till starka drycker vilket ökade drickandet speciellt bland de storförbrukare som var vana vid dem redan tidigare. (FNB)

Inget slut på Finnairstrejk

■HELSINGFORS. Finnairs kabinpersonal fortsätter sin strejk åtminstone till i dag fredag. Eftermiddagens förhandlingar gav inga resultat och parterna kom överens om att träffas på nytt på fredag klockan 14.30.

Enligt riksförlikningsman **Juhani Salonius** har inget närmande skett. Meningen är nu att parterna var för sig utreder möjligheterna att lösa konflikten varefter Salonius

överbäger om det finns några förutsättningar för ett medlingsbud.

Såväl ordföranden för flygvärldinne- och stewardföreningen **Mauri Koskenniemi** som verkställande direktören för Branschförbundet för servicebranschen **Peter Forsström**, som representerar Finnair, ansåg att man inte hade kommit framåt i förhandlingarna. (FNB)

Finländarna blir allt fler

■HELSINGFORS. Finlands folkmängd börjar närma sig 5,3 miljoner. Enligt Statistikcentralens preliminära siffror hade Finland i slutet av september 5.272.770 invånare.

Under årets nio första må-

nader ökade befolkningen med 17.200 personer.

Den största orsaken till ökningen är att antalet födda var 9.150 fler än de som dog. I fjol var skillnaden mellan födda och döda 7.800. (FNB)

Insändare

Kärnkraften hotar kommande generationer

■Jag frågar mig återigen så här efter valet: Var finns perspektivet om hållbar utveckling i kärnkraftsförespråkarnas resonemang?

Allmänkunskapen om vad kärnkraften är och hur den produceras har sjunkit genom åren. Kärnkraft är hur vi än vänder på argumenten varken miljövänlig eller ekonomiskt hållbar. Vår dumdristighet att konsekvent hålla kärnkraften kvar kommer sannolikt att vara det mest korkade vi människor gjort för den strävar absolut inte mot en ohållbar utveckling.

En seriös energiförsörjning som tar ansvar för framtiden måste bygga på förnybar energi. Kärnkraften är återigen inte en förnybar energikälla. Med kärnkraften kommer också radioaktiviteten och slutförvaringsfrågan alltså konkret den ökade risken för terrorism och utsläpp.

Jag har ingen lust att äventyra kommande generationers möjligheter eller miljön men med kärnkraften tar vi en oerhört stor risk, en risk som måste elimineras. Därför ser jag kärnkraftsfrågan som den mest centrala frågan, när jag själv tog ställning vilket parti som i år fick min röst, nämligen miljöpartiet.

De flesta partier går numera mot mitten, de lovar i stort

liknande saker men det finns ännu bara ett parti som ständigt driver på utvecklingen med ett hållbart samhälle? I kärnkraften ligger också frågan om en hållbar utveckling. Det innebär i praktiken att jag är för mer satsning på vind, vatten, sol och ved samt inte minst energiforskning.

Det finns en föreställning om att kärnkraft skulle vara miljövänlig och ekonomiskt hållbar. Inget kan vara mera fel. Hotbilden/risken för att ett av dem smäller ökar ju fler anläggningar som byggs. Det knepiga med kärnkraft är att radioaktivstrålning inte syns men är skadlig för allt liv. Och strålning sprids och läcker under hela processen från brytning till slutförvaring och inte bara när det verkligen smäller.

Här kommer några argument:

1/ Den effektbrist på el som uppstår då det är riktigt kallt beror inte på industrin eller på att vi producerar för lite el utan på för stor felaktig förbrukning. Jag med flera anser t ex att bostäder skall värmas upp på annat sätt än med direktverkande el.

2/ Brytningen av uran skadar naturen, sprider radioaktivitet och sker i svår arbetsmiljö.

3/ Att det sker en massiv utbyggnad i andra länder är inget argument för att Sverige skall

ha kvar kärnkraften, tvärtom, eller att vi skall producera ännu mer farligt avfall som medför slutförvaringsrisker.

4/ Radioaktivitet syns inte men skadar allt liv som exponeras.

5/ Kärnkraftsfrågan handlar inte i grunden om säkerhet. Kärnkraftsfrågan handlar om de oerhörda konsekvenserna när säkerheten brister, alltså när inte om det smäller. Det värsta exemplet är Tjernobyl med döda människor, missbildningar, massflykt/flytt och ödelagt natur. Varför tar vi den risken?

Om du samtidigt som du doppar din hand i kokande vatten smäller till den med en hammare så kan du inte bevisa vad som gjorde mest ont: hammaren eller vattnet. Det betyder inte att det var en bra idé att slå sig själv med hammaren. Samma logik skall användas i kärnkraftsfrågan. Vi bygger kärnkraft och bryter uran med skador på allt liv och vår egen miljö, det innebär inte att vi skall fortsätta med det.

För det är så att när inte om det smäller nästa gång kommer den osynliga strålningen. Resultatet: sjukdom, missbildningar, död och genetiska förändringar. Ni som fortfarande hävdar att kärnkraften är bil-

Politiker måste ta sitt ansvar

■ Lagtingsledamot Anne-Helena Sjöblom försöker envetet rättfärdiga sina partikollegers handlande.

När det gäller talman **Barbro Sundbacks** beställning av arkitektritningar är Anne-Helena Sjöbloms försvar helt missvisande.

Talmansposten är politisk och den formella förvaltningen av till exempel lagtingsbyggnaden hör till landskapsregeringens finansavdelning och kansliavdelningens byggnadsbyrå.

Talmannen har inget kontoansvar och inga befogenheter att fatta beslut om upphandling av t.ex. konsulttjänster. Besluten skall fattas antingen av lagtingsdirektören eller av kanslikommissionen i dess helhet.

Beställningen av arkitektritningar av en väninna var en privat handling av Barbro Sundback där hon helt åsidosatte lagtingets kanslikommission.

Inom lagtingets förvaltning har praxis varit att tillämpa samma upphandlingsregler som landskapsregeringen följer. Också om talmannen hade haft rätt att upphandla borde hon ha följt de regler som tillämpas inom förvaltningen.

Vi anser att Anne-Helena Sjöbloms partikamrater, skall stå för sina handlingar och ta ansvar för vad de har gjort.

Liberalernas lagtingsgrupp

Skyll inte på andra för egna fel

■I sin iver att i pressen försvara **Barbro Sundback** för hennes andel i att Hildas hus ruttnar blandar **Anne-Helena Sjöblom** i helt oskyldiga bland omsorgsförbundets personal.

Hon skriver bl.a.: ”var finns den trähuspanel som inte ruttar på kort tid då man använt högttryckstvätt? Det vill jag gärna veta.”

Men bästa Anne-Helena,

Hildas hus har aldrig tvättats med högttryckstvätt före man upptäckte att panelen var rutten. Det var när man med birste misslyckades med att få bort möglet som man försiktigt provade med högttryckstvätt, och genast upptäckte att panelen var rutten på flera ställen.

Därför har de anställda som utfört högttryckstvättningen ingen del i att panelen på Hildas hus ruttat.

Helt och hållet ansvariga är de som ritat, planerat och byggt huset – inte någon anställd som försökt rätta till misstagen.

Omsorgsförbundets fastighetsskötare

Leif Granlund
Omsorgsförbundets
fullmäktigeordförande
Sune Mattsson

Sänd ut blankett för tv-anmälan

■Replik till messa Nyan 040... av den 19 oktober 2006.

Jag tar mig faktiskt friheten att ha min alldeles egna åsikt om Tv-licensavgiften utan att fråga Socialdemokraterna. Du har alldeles rätt i att det är fel att sända räkning till personer som inte har TV. Enligt lagstiftningen ska innehavare

av TV-mottagare själv anmäla sitt innehav.

Men jag är säker på att det inom ramen för dagens lagstiftning går att sända ut en anmälningsblankett om TV-innehav till alla hushåll och övriga.

Annars ska vi vara nöjda och belåtna över att 73 procent

betalar TV-licens. Det går att välja väg. Men min övertygelse är att de ålänningar som betalar sin TV-licens plikttaget inte är nöjda med dagens situation. Men du som föredrar att vara anonym kanske har en annan uppfattning? M.v.h.

Anne-Helena Sjöblom

ligare. Ni kan inte räkna med slutförvaringskostnaderna eller försäkringar för eventuella olyckor. Återigen kärnkraftfrågan är inte en fråga om säkerhet utan vilka risker vi tar och den är och kan inte bli billigare i längden.

Sverige har alltid varit ett föregångsland, skall vi inte vara en god förebild och en framåttävare också i energifrågan? Att hålla liv i kärnkraften är för mig ytterst bakåttävande och dumdristigt. När oljan tar slut gäller det att ha löst energifrågan på ett vettigt sätt. Miljöpartiet driver energifrågan konsekvent. De säger bort med kärnkraften och in med andra energiformer. Det finns en del förespråkare för naturgas, inte heller där ser jag en lösning. Rysslands energitillgångar har blivit ett politiskt vapen som använts så sent som i vintras då ryssarna stängde av gasen mot polacker och vitryssar. Oj vad de fick frysa.

Skall vi inte leva på ett sådant sätt att vi inte äventyrar kommande generationer möjligheter. Vi har ansvar som vuxna som vi inte fullt ut tar.

Dag Ståhle

Författare, Offshore printing
Brokerage, leg sjuksköterska,
debattör

Ett val utan mycket att välja på

■Jag har med intresse läst debatten mellan **Fredrik Gustafsson** och **Per-Åke Aspbäck**.

Fredrik Gustafsson påstår ”att två personer aldrig kommer att ingå ett frivilligt avtal, om inte både anser sig gynnas av det.” På ett sätt stämmer det här – man har alltid ett val om det är ett frivilligt avtal. Gillar man inte hyreshöjningar så kan man flytta ut.

Men det finns något sofistiskt med Fredrik Gustafssons påstående. Har man, till exempel, ett val mellan att frivilligt ingå ett sånt avtal och acceptera vilka hyreshöjningar som helst, eller att bo på gatan, är det inte mycket att välja på, fast man har ett val.

Om det finns en brist på bostäder kan vissa hyresvärdar exploatera detta läge och om jag uppfattat saken rätt så är det meningen att sånt ska bekämpas.

När det blir exploatering kan man förstås diskutera, men jag tror att de flesta – men kanske inte Fredrik Gustafsson – håller med om att exploatering borde motarbetas.

Andrew Hagmark-Cooper

9	8	5	1	3	6	4	7	2
7	1	4	2	5	8	3	9	6
6	2	3	9	4	7	1	5	8
5	3	7	6	8	4	2	1	9
1	6	9	5	2	3	8	4	7
8	4	2	7	1	9	6	3	5
3	7	1	8	6	5	9	2	4
4	9	6	3	7	2	5	8	1
2	5	8	4	9	1	7	6	3

► LEDIGA PLATSER

ÅLANDS HÄLSO-
OCH SJUKVÅRD

Psykiatriska enheten
lediganslår följande
vikariat:

Ett långtidsvikariat
som

närvårdare/ mentalvårdare

med aktuell placering
Grelsby sjukhus, psy-
kiatriska rehabilite-
ringsavdelningen.

Kompetenskrav enligt
reglemente och lön en-
ligt avtal.

Tillträde från 1.1.2007.

Skriftliga ansökning-
ar riktas till överskö-
tare Gunnar Sjöblom,
Grelsby sjukhus,
22410 Godby, Åland.

Förfrågningar besva-
ras på tel: 018-43144
eller e-post: gunnar.
sjoblom@ahs.ax.

Ansökan inlämnas se-
nast 3.11.2006 kl. 12.00

► LEDIGA PLATSER

Mariehamns stad

Elverket söker
en vikarie som

Elmontör

i arbetsavtalsförhål-
lande. Vikariatet gäller
fram till den 4.11.2007.

Arbetsuppgifterna be-
står i huvudsak av
underhålls- och ny-
byggnadsarbeten i
elverkets distribu-
tionsnät och stadens
gatubelysningsnät.
Beredskapstjänst kan
ingå.

Kompetenskrav:

- Yrkesskolas elkraft-
teknik eller motsva-
rande.
- Praktisk erfarenhet
av starkströmsan-
läggningar.

Eftersom Mariehamns
stad eftersträvar en
jämn könsfördelning i
alla verksamheter ser
vi gärna både kvinnli-
ga och manliga sökan-
den.

Välkommen med din
ansökan, som skall
vara oss tillhanda
**senast onsdagen den
1.11. 2006 kl.15.00**,
under adressen Tek-
niska verken, Elverks-
gatan 1, 22100 Marie-
hamn. Märk ansökan
”Elmontör.”

Ytterligare informa-
tion fås av elchef
Cai-Eric Ekström tel.
531550 eller vikarie-
rande linjemästare
Stefan Olsson tel.
531554.

Mariehamn 17.10.2006

Mariehamns stads
elverk

► LEDIGA PLATSER

FINSTRÖMS
KOMMUN

Socialnämnden i Finström

lediganslår ett vikariat
i arbetsavtals-
förhållande som

BARNSKÖTARE

vid Emkarby daghem
för tiden 5.12.2006-
31.7.2007.

Behörighetskravenligt
BF§5. Lön: 1.793,05 €/
mån. Med hänvisning
till lagen om kontroll
av brottslig bakgrund
hos personer som
arbetar med barn skall
före tillträde uppvisas
straffregisterutdrag
enl. 6§2mom.

För närmare infor-
mation kontakta dag-
hemsföreståndaren tel.
38 903 eller dagvårds-
ledaren tel. 42631.

Sedvanliga ansök-
ningshandlingar ska
vara socialnämnden
tillhanda **senast fre-
dagen den 3 novem-
ber 2006** under adress:
Socialnämnden i Fin-
ström, Skolvägen 2,
22410 Godby.

Finström den 18.10.06

**Socialnämnden
i Finström**

► ENTREPRENADER

KÖKAR
KOMMUN

utbjuder på
entreprenad

om- och tillbyggnad

av Omsorgshemmet
Sommarängen

Skilda anbud inbegä-
res för:

- Byggnads-
entreprenaden
- Ventilations-
entreprenaden
- Elentreprenaden
- Rörentreprenaden.

Närmare uppgifter och
underlag för anbudn
erhålls från

Planeringsbyrå
Backman AB,
tel.(019)-2413600
e-mail:arcbac@arcbac.com

Slutna anbud enligt
entreprenadprogram-
met skall vara Bygg-
nadskommittén till-
handa **senast den 9
november 2006 kl.
16.00** under adress
Byggnadskommittén
för Sommarängen,
Kommunkansliet,
22730 Kökar. Bygghe-
ren förbehåller sig rätt-
ten att välja vilket som
helst av anbudn eller
förkasta samtliga.

Uttagna anbudshand-
lingar skall returne-
ras tillsammans med
anbudet. För icke re-
turnerade handlingar
faktureras 200 €.

Byggnadskommittén

► MÖTEN

Ålands
Bowlingförbund r.f.

håller ordinarie

HÖSTMÖTE

måndagen den
30.10. 2006 kl. 18.00
i Idrottsgården.

Styrelsen
www.bowling.ax

► LEDIGA PLATSER

Mariehamns stad

*Tekniska verken är en
av stadens största för-
valtningar med cirka
115 personer.*

Vi söker nu ett moder-
skapsvikariat som

Städare

som på heltid är villig
att bli vår medarbetare
och förutom städning
hjälpa oss med alle-
handa göromål i våra
utrymmen. Tillträde
enl. ök.

Närmare information
om arbetet ovan ges
av Clas Segerström på
telefon 531521

Ansökningarna skall
vara Tekniska verken,
fastighetsavdelningen
tillhanda **senast fre-
dagen den 3 nov 2006
kl 15.00** under adress
Elverksgatan 1, 22100
Mariehamn.

► ANBUD

Ålands
landskapsregering

inbegär anbud på

takbyte på Kasteiholms kungsgård.

Arbetet omfattar lägg-
ning av nytt brådtak
och tjärning av tak.

Arbetet skall utföras
under tiden 1 maj –
30september 2007.

Anbud inbegärs i form
av totalentreprenad
omfattande takarbe-
ten.

Erforderliga anbuds-
handlingar erhålles
från landskapsre-
geringens registra-
torskontor.

Anbud skall inlämnas
**senast den 3.11.2006
kl. 16.15.**

Eventuella förfråg-
ningar kan ställas till
enhetschef Yngve
Österlund, tel. 432130
eller byggnadsingen-
jör Fredrik Koivumäki
tel 0457 342 1549

Ålands
landskapsregering

► MÖTEN

ECKERÖ
KOMMUN

Kommunfullmäktige
i Eckerö

sammanträder

i Kommungården i
Överby torsdagen den
26 oktober 2006 kl.
19.00.

Marie Löfström
Kommunfullmäktiges
ordförande

► LEDIGA PLATSER

ÅLANDS HÄLSO-
OCH SJUKVÅRD

lediganslår 4 (fyra) långtidsvikariat som sjukskötare

med aktuell place-
ring vid kirurgis-
ka avdelningen att
sökas **senast fredag
10.11.2006, kl 12.00.**

Kompetenskrav enligt
reglemente. Lön enligt
gällande TKA. Tillträ-
de enligt överenskom-
melse.

Ansökan skickas till
överskötare Åsa Fri-
man som också ger
närmare upplysningar.

Adress: Ålands hälso-
och sjukvård, Ålands
centralsjukhus, över-
skötarkansli, Pb 1055,
AX-22111 Mariehamn.
Telefon 018-535 324, e-
post: asa.friman@ahs.ax

► ANBUD

Ålands
landskapsregering

inbegär anbud på

markarbeten vid Ribbacka.

Arbetet omfattar för-
utom plattläggning
även markförbättring
samt asfaltering, arbe-
tet skall färdigställas
15.5.2007

Anbud inbegärs i form
av generalentreprenad
omfattande markarbe-
ten.

Erforderliga anbuds-
handlingar erhålles
från landskapsre-
geringens registra-
torskontor.

Anbud skall inlämnas
**senast den 30.11.2006
kl. 16.15.**

Eventuella förfråg-
ningar kan ställas till
enhetschef Yngve Öst-
erlund, tel. 432130 eller
Fredrik Koivumäki tel.
0457 342 1549

Ålands
landskapsregering

► ÖNSKAS HYRA

77-årig ensam man önskar hyra billig

ETTA

på fasta Åland eller i skärgården.
Öppen för alla förslag.

Tel 040 877 4409

► MÖTEN

AKTIEÄGARTRÄFF

VD Peter Grönlund informerar om Ålandsbankens
resultat per 30 september 2006. Vi presenterar
även vår kommande aktieindexobligation.

Tid: Måndag 23 oktober kl. 19.00.

Plats: Bankens huvudkontor, ingång från
Nygatan.

Välkommen.

Anmäl dig till tfn 29011 senast måndag 23
oktober kl. 15.00.

ÅLANDSBANKEN

► LEDIGA PLATSER

Mariehamns stad

*vill som arbetsgivare ge sina anställda möjlighet till
aktiv delaktighet och personlig utveckling samt ett
arbetsklimat som kännetecknas av öppenhet, rättvisa
och arbetsglädje. Staden har ca 800 anställda.*

Socialförvaltningen söker följande medarbetare:

1. **AVDELNINGSCHEF** för avdelningen barnskydd
och ungdomsarbete

Av avdelningschefen krävs goda ledaregen-
skaper, flexibilitet, engagemang och förmåga att
leda, organisera och utveckla arbetet på avdel-
ningen.

Till arbetsuppgifterna hör även aktivt deltagande
i både barnskyddsarbete och i individuella
öppenvårds- och placeringsärenden.

Vi förutsätter att sökande har erfarenhet från
arbetsområdet i kombination med lämplig hög-
skoleexamen enligt FFS 804/92.

Till avdelningen är följande resurser knutna;
socialarbetare, fältarbetare samt barn- och möd-
rahemmet Tallbacken.

Avdelningschefen ingår i socialförvaltningens
ledningsgrupp, barnskyddsgruppen, i olika sam-
arbetsgrupper med skola, hälso- och sjukvård
samt polis. Tidigare ansökningar beaktas.

2. En **SOCIALARBETARE** till avdelningen för
barnskydd och ungdomsvård

Platsen får besättas från den 1.11, tillträde enligt
överenskommelse.

3. En **SOCIALARBETARE** till avdelningen för barn-
skydd och ungdomsvård

Moderskapsvikariat, tillträde enligt överenskom-
melse.

Närmare upplysningar fås av t.f. socialdi-
rektör Bo Nygård, tel. +358 18 531701 eller
bo.nygard@mariehamn.aland.fi

Mera information om staden och om stadens per-
sonalstrategi finns på www.mariehamn.aland.fi >
lediga jobb.

I enlighet med lagen om kontroll av brottslig bak-
grund skall den som anställs uppvisa utdrag ur
straffregistret innan anställningen träder i kraft.

Eftersom Mariehamns stad eftersträvar en jämn
könsfördelning i alla verksamheter ser vi gärna
både kvinnliga och manliga sökanden.

Välkommen med din ansökan, som skall vara oss
tillhanda **senast måndag den 30.10 kl.16.00** under
adressen **Socialförvaltningen, PB 207, AX-22101
Mariehamn.**

**Mariehamn 18.10
Socialnämnden**

TV-programmet

fredag 20 oktober

7.00 Gomorron Sverige [68272643]
10.30–12.15 UR-program [3805933]
10.30 Samtal med [2799830]
10.45 Living room (R) [6360329]
11.15 Bajo el cielo de Madrid (R) [7778391] **11.30** Le Maroc qui bouge (R) [6813469] **11.45–12.15** Garage – älska film! (R) [9940198]
13.00 Rapport [34865]
13.05 Herlufsholm (R) [931407]
13.35–14.05 Tre reportrar söker en författare (R) [374198]
16.00 Argument (R) [20933]
17.00 Rapport [95827]
17.10 Gomorron Sverige [315049]
18.00 Tinas kök (R) [4223]
18.30 Solens mat (R) [9914]
19.00 Bolibompa [9730]
19.00 Höjdarna [223]
19.30 Tillbaka till Vintergatan (R) [594]
20.00 Bobster [407]
20.00 Barbacka äventyr [407]
20.30 Rapport [778]
21.00 Doobidoo [79285]
Musikalisk tävling. Del 3 av 12.
22.00 Var inte rädda [92681]
Fem minuter om tv. Del 5 av 5.
22.05 Lost in translation [7493198]
FILM Japansk-amerikansk dramako-
medi från 2003. Den amerikanska film-
stjärnan Bob Harris reser till Tokyo
för att medverka i en reklamfilm. Där
möter han Charlotte, en ung amerikan-
ska, som följt med sin make till Japan.
En vänskap uppstår mellan Bob och
Charlotte, som båda är lika vilsna i den
främmande miljö de råkat hamna i. I
rollerna: Scarlett Johansson, Bill Mur-
ray, Akiko Takeshita.
23.45 Mäklarna (R) [8651020]
Svensk dramakomediserie från 2006.
0.15 Rapport [4877711]
0.25 Kulturnyheterna (R) [9851808]
0.35 Ingenmansland [3149599]
FILM Krigsfilm från Bosnien-Herce-
govina 2001. Under kriget 1993 fastnar
en bosnier och en serb i ingenmans-
land. De överöser varandra med skälls-
ord och hot. I rollerna: Branko Djuric,
Rene Bitorajac.
2.10–8.00 SVT24 [52460179]

10.30–16.00 24 direkt [61833575]
10.30–16.00 Kvinnor och
hälsa –
1,6 miljonerklubben
[61833575]
16.40 Veronica Mars (R) [357391]
17.20 Grigory Sokolov i Paris (R)
[1611846] Veckans konsert.
18.20 Nyhetstecken [3765117]
18.30 Oddasat [62914]
18.45 Uutiset [9467827]
18.55 Regionala nyheter [3941643]
19.00 Aktuellt [67372]
19.15 Go'kväll [601643]
Middagsvärd är fotbollsspelaren Tor-
björn Nilsson. Musik av The Refresh-
ments.
20.00 Kulturnyheterna [16107]
Även i SVT1 senare i dag.
20.10 Regionala nyheter [4721730]
20.30 Trassel [6310]
Finlandssvensk komediserie från 2004.
Tjali får panik av sina kolesterolvärden
medan Erkki riskerar sitt liv som el-
montör. Del 8 av 12. Även 22/10.
21.00 Moki, Sanna och Tonie [48827]
K special. Moki Cherry, Susanne
”Sanna” Beckman och Tonie Roos är
tre kvinnor som levt nära framgångs-
rika män, samtidigt som de har varit
självständiga i sina olika konstnärskap.
Moki är änka efter jazzmusikern Don
Cherry. Sanna är dotter till grundaren
av Beckmans Designhögskola, Anders
Beckman. Tonie lever med fotografen
Georg Oddner. En film av Birgitta
Öhman.
22.00 Aktuellt [78440]
22.25 A-ekonomi [4584117]
22.30 Musikbyrå live [3846]
Musikprogram. Det bästa från kon-
serten med Gnarl's Barkley på Vega i
Köpenhamn. Även 21/10 och 24/10.
23.00 Nyhetssammanfattning [50579]
23.03 Sportnytt [300083469]
23.15 Regionala nyheter [9947198]
23.25 Väder [7936551]
23.30–4.30 Musikbyrå 10 år
[54586339] Musikmagasin. ”Musik-
byråns” 10-årsjubileum firas med en
fem timmar lång maratonsändning.
En kavalkad av intervjuer och konsert-
framträdanden visas. Programledare:
Magnus Broni.

7.30 Ed, Edd & Eddy [552049]
8.00 Masken [553778]
8.30 Simpsons (R) [3914778]
9.55 Oprah Winfrey show
[7612846]
10.50 Våra bästa år (R) [6053827]
11.40 Everwood [1241488]
12.30 Ensamma hemma [4620285]
13.25 Lyckochansen [4475914]
13.50 Våra bästa år [1863914]
14.40 Oprah Winfrey show [8197730]
15.35 Par på prov Amerika [1135662]
16.30 Kärlekens pris [432407]
18.00 Nanny [726662]
18.30 Simpsons [734681]
19.00 Bakom kulisserna: vilddjuren
[566117] Amerikansk dokumentär från
2006.
19.30 Simpsons [725488]
Amerikansk tecknad komediserie från
2005. Även 21/10.
19.55 Update [7487575]
Nyhetssändning med väder.
20.00 Extreme home makeover
[538469] Amerikansk inredningsserie
från 2004.
21.00 The commander [153827]
Brittisk thrillerserie från 2005. Del 2 av
2. Både Cribbsskjutningen samt James
Lampton utreds, vilket blir problem för
Commander Blake och D C I Hedges.
22.30 Update [183488]
22.35 One hour photo [7341136]
FILM Amerikansk thriller från 2002.
Sy Parrish arbetar i en fotobutik. Bland
hans kunder märks familjen Yorkin
som han anser sig vara en del av. Sys
fascination för familjen övergår dock
i besatthet och så småningom börjar
hans verklighetsuppfattning att dala.
I rollerna: Robin Williams, Connie
Nielsen.
0.20 Update [3319353]
0.30 The shield [4293173]
1.30 Dödligt löfte [5587889]
FILM Amerikansk thriller från 1999.
Davids nya fru blir allvarligt sjuk och
får samma symptom som exfrun Ellen
fick under deras äktenskap. Exfrun
anar oråd. I rollerna: John Ritter, Marg
Helgenberger, Megan Gallagher.
3.15 Top model 4 [7268353]
4.10 Celebrity poker showdown
[5458501]
5.50–6.40 Ellen DeGeneres [2133773]

6.50 Nyhetsmorgon
[83099812]
11.00 Nyhetsmorgon efter tio [420240]
12.30 Jackpot [4628827]
13.25 Hem till gården [832827]
13.55 Nyheterna [3720285]
14.00 Direkt: Dagens rätt [643391]
14.25 Nya tider (R) [573466]
14.55 Ordjakten [8116865]
15.50 Nyheterna [2282049]
15.55 Martha [1113440]
16.50 Lattjo lajban: Dr Mugg [8806020]
17.15 Doktorn kan komma (R) [6431488]
18.15 That '70s show [148020]
18.45 Förkväll [4790372]
18.55 Lokala nyheter och väder
[7848575]
19.00 Förkväll, forts [824317]
19.50 Lokala nyheter och väder
[8081575]
**20.00 Nyheterna och ekonomi-
nyheterna** [553643]
20.30 Postkodmiljonären [552914]
21.00 Idol 2006 [151469]
Del 17 av 23. Även 22/10.
22.30 Hey Baberiba [194594]
Svensk humorserie från 2006.
Del 3 av 8. Även 21/10.
**22.55 Nyheterna, sporten
och vädret** [3214933]
23.25 Idol 2006 [5255846]
Resultatet av omröstningen i kvällens
program av Idol 2006. Även 22/10.
23.40 Jordan, rättsläkare [254894]
Amerikansk dramaserie från 2005–06.
Del 5 av 21. När en mor och hennes son
mördas försöker Jordan lösa fallet ge-
nom att jobba under täckmantel.
0.35 Advokaterna [9804995]
1.25 Parlamentet (R) [7403773]
1.55 Education of Little Tree [5871334]
FILM Kanadensiskt drama från 1997.
När Little Tree är åtta år förlorar han
sina föräldrar. Han flyttar till sina
morföräldrar i ett indianreservat där
han lär sig hur man lever som chero-
keeindian. I rollerna: James Cromwell,
Tantoo Cardinal.
3.55 Pokermiljonen (R) [7779711]
4.40 CBS 60 minutes [9105518]
5.25 Lättlagat (R) [6356957]
5.50 Lättlagat (R) [9181353]
6.20 Lättlagat (R) [1025179]

10.10 Rymdmapp
Solen är centrum i vårt
solsystem och utan den
skulle det inte finnas liv på
Jorden.
10.20 X-tra Special: Staden
Del 1. En stads uppbyggnad. Hur blir
en stad till? Vem bestämmer vilka hus
som ska rivas och vilka som står kvar?
10.30–10.59 Zon5: Station T
Underhållning och sport av högsta
klass, dessutom nyheter och en nypa
dolda fakta, men det säger vi inte.
17.15 Kortnytt
17.16 Zon5: Sju magiska cirklar
Del 6 av 6. Det går inte som byggher-
rarna hade tänkt, men inte heller riktigt
som Örnöga hade tänkt.
17.45 BUU-klubben: Trillingarna
Don Quijote. När trillingarna gör hyss
förflyttar häxan dem till sagovärlden.
De får återvända först när sagan slutar
lyckligt.
18.15 Tv-nytt
18.30 Obs
Aktualiteter.
19.00 Tre är av melankoli
En dokumentär om Petra Lindholm,
som i fjol fick Carnegie art awards pris
för sitt poetiska videoverk ”Until”.
19.30 Matfysik
Sund mat är sund endast om man äter
den. Därför ska den också vara god.
20.00 Tv-nytt
20.20 Jools Holland med gäster
Brittisk musikunderhållning med Jools
Holland. Livespelningar varvas med
spännande gäster och intervjuer. I
kväll: Franz Ferdinand, Snow Patrol, Ja-
mes Morrison, Gnars Barkley, Dr John.
21.20 1 000 km ortnamn
Vad är det riktigt fråga om? Under
medeltiden hade svenskan samma
kasussystem som dagens tyska. Spår
av till exempel dativen finns i många
östnyländska ortnamn.
21.30 Timmarna
FILM Amerikant drama från 2002.
En film om kvinnor som starkt påver-
kats av Virginia Woolfs roman ”Mrs
Dalloway”. I rollerna: Meryl Streep,
Nicole Kidman, Julianne Moore. Regi:
Stephen Daldry. (The Hours).
23.35–23.39 Kvällsnytt

**5.55 Ettans mor-
gon-tv** [89711339]
**9.15 Läkarna på
landet** [3340240]
Tunga tider.
**10.10 FST: Rymd-
mapp** [2346285] Solen.
10.20 FST: X-tra Special: Staden
[2360865] Del 1. En stads upp-
byggnad.
10.30 FST: Zon5: Station T [1310]
11.00 Tv-nyheter [58914]
**11.05 Utbildning, dagföreställ-
ning: Våra rötter 4-6** [5409488]
Arkeologisk forskning.
12.35 Go Yoyo Go [793198]
Del 21 av 26. Peggy's notes.
12.45 Es español 2 [111310]
Grundkurs i spanska, del 8 av 12.
13.00–13.05 Tv-nyheter [29933]
**14.00 Kunskaps-tv: Handarbe-
tets språk** [21204]
Del 5 av 6. Flätning
14.15 A-plus [3001198]
14.35 Atlas [532594]
15.00 Tv-nyheter [76730]
15.05 Diagnos: Mord (R)
[7313448]
Am kriminalserie. Dystra ny-
heter.
**15.50 Nationallandskap:
Väisälänmäki** [3211488]
En typisk nordsavolaxisk
bergsby.
16.00 Prisma Studion [1391]
Aktuellt om vetenskap.
16.30 Finländska melodier [4846]
Romantiken.
**17.00 Tv-nyheter och ekonomi-
nyheter** [13223]
17.10 Vändpunkter [51914]
Att fortsätta ensam.

17.40 Nyheter på teckenspråk
[4771827]
**17.45 FST: BUU-klubben: Tril-
lingarna** [71778] Don Quijote.
18.15 FST: TV-nytt [911407]
18.30 Nyhetsrubriker [28402]
18.35 Droppen [5315407]
18.40 Världens skatter [362117]
Museion Kizhi med sina trä-
kyrkor.
18.55 Tillbaka till Aidensfield
[9658136] Den barmhärtiga
samariten.
19.45 Hemhamnen [337556]
Albanien är ett okänt ställe.
Irma Heinonen bor där perma-
nent, Leila Farin under en del av
året. Ibadet Fazliova ger recept
på pitepaj och Enzo Shijaku
berättar om sin finsk-albanska
ordbok. Programvärd är J Selin.
20.30 Tv-nyheter och väder
[57407]
20.55 Sportrutan [6483198]
21.00 A-studion [827]
21.30 The hours [6647556]
FILM Am drama från 2002. I
rollerna: Meryl Streep, Nicole
Kidman, Julianne Moore. Regi:
Stephen Daldry.
23.20 Tv-nyheter [4543846]
23.30 Kulturnyheter [73594]
23.35 FST: Kvällsnytt [1008001]
23.40 Stjärnstud [4893759]
23.50–0.05 Euronews [2546407]

6.30 Yleakx [96739372]
10.00 Revolver [71117]
11.00 Sudoku + Spelpåse
[9622488]
12.15 Gänget och jag (R) [3186575]
Am komediserie. Jailhouse Rock.
12.40 Dagens rubriker [9806594]
13.35 Ögonvittnet [8102049]
14.10 Ljuva Elisa [4660778]
15.00 Gympa: för benstommen [1049]
15.30 Helan & Halvan: Det bästa [66865]
15.35 Djuren i mitt liv [9568488]
16.00 Superfarmen [29310]
16.25 Delta State [7017049]
16.55 Benjamin Björn [9866440]
17.20 Lilla tvåan [89579]
17.50 Regionala nyheter [3768204]
18.00 Tv-nyheter och ekonominytt [65001]
18.15 Tvåans höstväder [3955846]
18.20 Provans väder [287952]
18.35 På riskgränsen: I cyklonens öga [7190399]
19.25 Vid lägerelden [169223]
På björnjakt i Nurmest. Det gäller att hitta rätt tak-
tik för att fånga gös på dagstid. På en vildmarkstur
kan man också götta sig. Fiskeskolan: spinnfiske.
19.56 Jag finns. Tänker jag? [101693933]
20.00 Pressklubben [7049]
20.30 Sartsas sanatorium [9020]
21.00 Fatta micken [17662]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [2014285]
22.05 Den hårda lagen [5989681]
Främling. Någon avlossar ett skott mot ett ja-
panskt par på Manhattan.
22.50 VM i artistisk gymnastik [3970407] Herrar-
nas och damernas finaler på olika redskap. Refere-
ras av Mikko Hannula. Århus, Danmark.
23.50 Eurodeckaren: Radarpar [9909556] Del 1 av 6:
Falskt spel. Mordkommissionen i Lybeck larmas
till platsen när en ung kvinna påträffats död i kyl-
utrymmet på ett fiskefartyg.
1.20–2.05 Musik-tv [3480995]

6.25 Godmorgon Finland [85492117]
9.10 Vinstpotten [5522865]
10.10 Köpkanalen [3505372]
12.10 Sudoku [228556]
12.50 Beach soccer [288372]
13.15 MTV3 Chatt [8067339]
14.05 Ninjasköldpaddorna [3270223]
14.30 What I like about you [366730]
14.55 Vinstpotten [380865]
15.25 Engelska kungligheter [6281865]
16.20 Matstället (R) [674391]
16.35 Vinstpotten [2580001]
17.00 Emmerdale [405466]
17.30 De vackra och de djärva [255943]
18.00 Sexans nyheter, väder och sport [888556]
18.15 Nöjesnytt [402136]
18.30 Bostadsmarknaden [950551]
19.00 Sjuans nyheter [500925]
19.15 Kauppalehtis ekonomiska nyheter [665778]
19.25 Dagens väder [2145933]
19.30 Storstädning [836488]
20.00 Modellskolan 2006 [809469]
21.00 Inga ledtrådar [445285]
Amerikansk kriminalserie. Gästen. En försvunnen
kvinna ser ut att vara skyldig till ett mord.
22.00 Tians nyheter [809914]
22.20 Resultatrutan [8750914]
22.30 Sorainen [845136]
Programvärdar är Anna Sorainen och Hjallis Har-
kimo.
23.00 Formel 1: fri träning [700858]
Brasilien. Sammandrag.
23.30 Månadens bästa sekunder [263223]
23.35 Claim [9480204]
FILM Brittisk västern från 2000. I rollerna: Peter
Mullan, Milla Jovovich. Regi: Michael Winterbot-
tom.
1.55 Reba [2640179]
Amerikansk komediserie.
2.25 Nöjesnytt (R) [6112112]
2.40 Vinstpotten [6603995]
3.40–6.50 Den rätta [97933709]

ÅLANDS RADIO 91.3 MHz
6.45–10.00 Gomorron. Program-
ledare: Kjell Brändström. **6.50**
Betraktelse. Av Kari Ruokola. Även
18:15. **6.55** Ålandsnytt. **7.00**
Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00**
Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **8.40**
Morgonkaffet. Även söndag 10:30.
9.00 TT-nyheter. **9.02** Musikpalet-
ten: Världsmusik. **9.30** Ålandsnytt.
9.45 Sagostunden. I dag lyssnar vi
till sista delen av sagan Gossen som
inte kunde ljuga.Veckans samtliga
avsnitt sänds i dag 12:30. **10.00**
TT-nyheter. **10.02–15.00** Mitt på
dan. Programledare: Tom Wiklund.
10.30 Ålandsnytt. **11.00** TT-ny-
heter. **11.30** Ålandsnytt. **11.40**
Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10**
Evenemangstips. Även 18:30.
12.15 Kulturen. Även 17:45 och
söndag 9:15. **12.30** Sagostunden.
Samtliga avsnitt ur boken Gossen
som inte kunde ljuga, skriven av
Helena Nyblom. **13.00** TT-nyheter
och Ålandsnytt. **13.05** Veckans
gäst. Även lördag 12:45. **14.00**
TT-nyheter och Ålandsnytt. **14.05**
Firarmix. Firarvärd är Leif Sundberg.
15.00 TT-nyheter och Ålandsnytt.
15.05 Firarmix forts. **16.00** Aktu-
ellt. **16.15–17.45** Åland i dag. Pro-
gramledare: Åsa Sundman. **17.00**
TT-nyheter. **17.02** Ålandsnytt. Även
18:03. **17.45** Kulturen. Repris.
18.00 Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt.
Repris. **18.15** Betraktelse. Repris.
18.30 Evenemangstips. Repris.
18.35–19.00 Musik. **5.30** Musik

TV ÅLAND
INFOKANALEN
**Vad tog det åt
trippmätaren?**
Tv Ålands Janke Berglund tog
landskapsregeringens Camilla
Gunell till Vårdö för att tala ak-
tuell kultur, men körde de rätt?
För de fick höra att det är dub-
belt längre väg från Mariehamn
till Vårdö än tvärtom?

Mosse Wallén

KRÖNIKÖR

Förbjudet att röka på stränder och gator

Jag står och bryter mot lagen på stranden i Santa Monica i Kalifornien. Jag tittar ut över ett blåsigt Stilla Oceanen. Mitt brott är att jag röker en cigarett. Det får man inte göra på stränderna.

Inte heller i Santa Monicas parker, och inte ute på den magnifika piren som sträcker sig hundratals meter ut i havet.

Santa Monica har världens kanske hårdaste lagstiftning när det gäller rökning. Och nu ska det bli etter värre.

Lagom till thanksgiving den 23 november väntas nya antitobaksbestämmelser träda i kraft. Då ska det bli förbud mot rökning på Santa Monicas gågata, Gågatan med stort G, Third Street Promenade med otaliga butiker och restauranger.

Likaså ska rökning förbjudas på Farmers Markets, frukt- och grönsaksmarknaderna med tusentals besökare varje onsdag och lördag.

Än mer är på kommande; de nya bestämmelserna innehåller också förbud mot rökning utanför in- och utgångar till publika byggnader som myndigheter OCH restauranger.

Sex meter, närmare krogdörren får du inte röka. Inte heller närmare ett öppet krogfönster eller ett öppet fönster i en myndighetsbyggnad.

Det är inte lätt att vara rökare här. Krog- och butiksinnhavernas farhågor om minskad omsättning och dålig image visavi turister klingar för döva öron.

Här är det tobaksfascisterna som styr, snart är det nog förbjudet att röka överhuvudtaget.

Budskapet är klart; rökare är paria. Basta!
Parian jag tänder ytterligare en cigarett och bryter ännu mer mot lagen.

Samtidigt som jag i morgonljuset står och bryter mot lagen med en cigarett, stiger en familj in i en av IHOP-kedjans restauranger i Santa Monica. Det är gravt överviktiga Mammaamerikan och Pappaamerikan och deras småfeta barn Sonamerika, 2 år och Dotteramerika, 4 år.

IHOP står för International House of Pancakes, alltså pannkaks- eller plätthuset.

Nu, klockan nio på morgonen ska vår amerikanska familj äta sitt morgonmål.

In kommer berg av pannkakor, fluffiga och mindre fluffiga, med stora smörklickar, vispgräddade och sylt. Ivrigt dränker hela familjen dessutom anrättningarna i lönnsirap ur kannorna på borden. Coca Cola eller kraftigt sötat iste till.

En orgie i vitaste av vitt vetemjöl och socker tar vid. Inte en vitamin så långt de i fett inbäddade amerikanska ögonen kan se.

OCH, vilket är konstigt, inte en varningsskylt, inte en förbudsskylt och inga hälsoivrare eller fnysande bordsgrannar. Så där olika är synen på FARLIGHETER här i Santa Monica.

Åt ihjäl dig och dina barn på vitt mjöl men rök ABSOLUT inte ihjäl dig för det är SKADLIGT, ja fullkomligt LIVSFARLIGT.

Den PASSIVA rökningen, hävdar du som snörper på näsan åt allt vad tobak heter, det är ju den som drabbar oskyldiga och därför kräver dessa fasta åtgärder.

Den passiva ÄTNINGEN, hävdar parian jag, drabbar lika hårt. Så länge korkade föräldrar äter kaloribomber till frukost, lunch och middag, så länge drabbas oskyldiga. Barn.

Förbudet mot att röka på åländska krogar kommer.

Det är bra.
Men ge oss rökare ett rökrum, en möjlighet att under värdiga former röka en cigarett eller en cigarr efter en god middag.

Jaga oss inte, tobak är inte den enda farligheten.

Sprit, hur farlig är den?

Borde det vara förbjudet att dricka sprit på krogen?

Eller att äta onyttig mat.

Messa Nyan

0457-323 4444

● Nu blir jag faktiskt lite trött... Först gör till exempel Sundqvists bussbolag reklam för sina bussresor, med glad text och bilder på vänner som umgås och kopplar av ihop i bussen. Sen får man tillsammans med fakturan hem ett strikt infopapper där dom informerar att dom inte garanterar sittplats bredvid varandra vid morgonfrukosten och inte heller i bussen. Då tar jag bilen nästa gång, tack så mycket... **"Dåligt".**

● **Henrik Olofsson**, körmästare på Sundqvists buss, svarar:

– Detta måste vara ett missförstånd. Vi känner inte igen texten i detta SMS. Vi vill gärna att kunden kommer in till oss eller sänder en kopia på brevet. Vi försöker på alla sätt uppfylla olika önskningar så att man inte tar bilen. **Red.**

● Dagens rätt och Matrutan i Nya Åland är så fantastiskt bra. Den som gör dom vet verkligen vad god mat betyder. **040.**

● Svar direkt önskas genast. Varför får vi inte Gudingen på Åva-Osnäs när Viggen är utflugen igen andra gången i år när alla odlingar slaktar fisk och all färjkapacitet behövs. Ni trafikavdelningens tjänstemän som sitter bakom era stora skrivbord betalda med skattemedel. Kolla transportbehovet. Tacksamma för svar. **K.**

– Se nyhetsnotis på sidan 3 i dagens tidning. **Red.**

● Var kom Kimo in? Jag vill också se er spritt... **040.**

● Är inte kapten blöja på Julle samma karl som den så kllade kapten balja. Han som borde segla endast i badkaret. Har blivit rena sjömanskrogen på Julles! **040.**

● Smeta träden med sylt och sjömärkena oxå. Över till Åbolands skärgård! Så ska ni se att ni blir av med björnen på Brändö. **Blåbärs Hilda.**

● Lägg ner kampen Camilla! Vi behöver laglydiga kvinnor med moral, s.k. kunniga. Har Camilla dessa egenskaper? Regeringens vackraste blondin är hon helt klart. **Agneta.**

● Ni 2 unga tjejer som var på Arken i onsdags måste lära sig hur man betar sig ute bland folk. Det är inget lekis! **0457.**

● En liten hund, kanske en

drever, var nära Haraldsby onsdagkväll. **Billist.**

● Äntligen en ärlig politiker som öppet går ut i media och talar om att TV licensen inte är betald. Jättebra Camilla. Med ärlighet kommer man långt. **0457.**

● Varför betala tv-licens då man ändå inte ser något:hm... **MCA. 040.**

● Kan ett dolt sosse-intrigspel skönjas bakom den massmediala hetsjakten på svenska borgerliga ministrar? **0457.**

● Har en liten fundering? Är det någon "åldersgräns" för att få vara med på martha möten/träffar? Och vad gör man riktigt? Skulle vara intressant att veta! **H. Undrande.**

● Till exilälänningen: bara för att en människa är av naturen tvingad att äta, dricka, andas, ha tak över huvudet och så vidare betyder det inte att hon är ofri. Liberaler vill ta bort det tvång man utsätts för från andra människor (kollektivt tvång), inte det naturen utsätter oss för. **Mvh FG.**

● Vem ska stå för fiolerna? När lammen tystnar i Torsholma är över och fodernotan kvarstår! Eller ska vi skatteslavar betala det i vanlig ordning?! **RÖDHUD-FLÄCK.**

● Jag förstår inte vad det är för problem med att flytta Brändöbjörnen. Det är ju Landskapsregeringen som har behörighet så varför blanda in Finland? Det finns ju många kommuner på Åland med större skogar än Brändö. **Mvh Risto.**

● Ett boktips till er som vill sluta röka: Äntligen icke-rökare! av Allen Carr. **Fd rökare.**

● "Slutet för falsk religion är nära!" skrek ett papper i brevlådan i dag. Vad skönt. Då kanske man slipper få en massa skit hemskickat från Jehovas & co. **Vikingen.**

● Grattis Boje 40 år! **0457.**

● Livet var ganska spännande när man som ung 15-åring åkte ut på långfart, längtan till hamn var stor efter många veckor till havs. Bombay i Indien var en hamn som jag besökte, jaha och klart som korvspad skulle vi till red light street, anländer till ett jättestort rum, damerna var säkert 60 till antalet som visades upp av en till åren kommen dam utan tänder. Jag blev mycket populär, fick välja gratis vem som helst. När man tänker tillbaka på livet så ångrar jag ingenting, konfrimationsklockan åkte

i Hamburg. Till dej som tyckte att jag skulle skaffa mig ett liv, kan jag medela att jag lever livet varje dag, jag för en ständig kamp för att njuta så mycket av livet, och att hålla mig vid liv. **KE HUD FLE** (ej omskuren).

● Det är väl ingen konst att lösa mysteriet på ÅT:s sista-sida, onsdag! Detta föremål är ju en typisk glurplåda! Stäng fast den och släng den i sjön så får ni höra! **Nk.**
– Du kan din Lindeman. **Red.**

● Tänker ingen i lagtinget göra något åt regeringen Nordlund. Skall Babsan och co. Få bära sig åt hur som helst? Nu senast tv-licensen. Alla eller ingen skall betala. **040.**

● Du som köpte en saab 9000 av mig för ett tag sen, hör av dig så får du vinterdäcken också! Har tappat bort ditt nr. Markus/ **0457 342 70 18.**

● Intressant information om testis, KE HUD FLE (varför just denna signatur??) vet du också vad "qu vadis" betyder? Också latin. Betydelsen kanske inte är lika fascinerande som "testis"... **Kabocaa.**

● Det enda snuten kan göra är att äta Rökka-korv och jaga fulla ungdomar och moppar! Haha patetiskt! **040.**

● Sugna på nåt gott! Ta er besväret och åk till Brändö och till Trixies pub och kaka pizza, Ålands godaste. **0457.**

● Någon skriver att det är starkt att erkänna att man inte har tv-licens. Men det finns ju inget annat att göra. Eller menar du att CG skulle ha ljutit att hon har licens? Om du inte har någon aning om du har betalat kan du ringa till posten och fråga. **040.**

● Hur fort får man köra med en lastbil? **040.**

● Var till fm. Mattsson och handlade i går, sedan skulle vi gå och äta varmkorv som utlovats. Men tji fick vi. Inte bra att luras! **040.**

Köpman **Diane Svenblad** på Mattssons i Godby svarar:

– Jag vet inte vilken tid messaren var här, men det fanns korv den tid som utlovats i annonsen, mellan klockan 9 och 16. Det kan också hända att messaren inte hittade till korvgrillingen, den var ute i det gröna rummet vid järn-avdelningen. **Red.**

● Mamma Mu öppna bloggen! Det finns många versioner att debattera angående socialmyndigheterna och barnskyddet i Marie-

hamn. Det är dags att gräva upp hunden nu... **0457.**

● Fick just veta att det efter snart 20 år, inom en månad eller så kommer att bli stora miljöförbättringar i Föglö grundskola, kanske till och med gräsplan! **Mvh JE.**

● Ja ja, viktigt att hindra vindkraften. Den utgör nämligen ett hot mot den oändligt miljövänliga kärnvapenkraften som frälsar oss ifrån ondo genom att bara förstöra för indianer, pygméer, aboriginer och andra främlingar. **MVH Fyf-n.**

● Läste i Nyan bra refererat från rättegången om insider Johan Dahlman. Placerade lite kosing, smällde fast dörren åt bankdirren Folke som skröt att banken har starka dörrar och karmar, men hur är det med fönstren? Det är inget Folke skryter om. **KE HUD FLE.**

● Löljligt! När man läser alla mess om björnen skrivna av "djurvänner" och dylikt som inte har någon som helst anknytning till Brändö eller björnen. "Trevligt med en nalle i skärgården" låter säkert bra om man sitter i ett höghus i stan... Klart man får ha åsikter men i det här fallet är det faktiskt upp till ortsborna! Om björnen orsakar skada är det självklart att den ska bort... på ett eller annat sätt. Att flytta bort skärgårdsbefolkningen för att ge björnen lugn och ro?! Det var det mest pantade jag hört... Bättre sitta tyst och låta folk tro att man är dum än att öppna käften och bevisa att dom har rätt! **Brändöbon.**

● Nu ligger Majlen Lindholm och vältrar sig i dyngan i Gölby. Hon skriver – Så ska dyngan köras ut och plöjas ned. Inte av mig, men jag känner mig lite inblandad. **0457.**
– Inblandad, inte iblandad. **Red.**

● Du som messade om flygbiljetter till Miami för 400 euro, vilket flygbolag åker du då med? **Åxå res-sugen.**

Nyans ros

...till **Caroline Mattsson** i Godby. För hon skänker och ger en sådan kärlek till min son, Kim som han besvarar så underbart kärleksfullt hälsar hans pappa, Leif.

...till **Nicke Lönnfors** för den trevliga titten på Stallhagen i onsdags. Från oss på Paradise.

redaktion@nyan.aland.fi

Nya Åland tar gärna emot insändare som e-post eller på diskett. Det går också bra att skriva eller faxa.

Adressen till Nya Åland är:
Pb 21, 22 101 Mariehamn
Fax:
(018)-23 449
Tfn:
(018)-23 444
e-post:
redaktion@nyan.ax

stolpe in

Malin Tillström

Upprättelse för oss utan taktkänsla

Det här med att gå på krogen och svänga sina lurviga har sina sidor. Å ena sidan är det grymt roligt att fuldansa med sina närmaste vänner och vråla till "Walking on Sunshine", eller vad nu coverbandet i Arkens nattklubb ämnar spela, men å andra sidan finns det alltid någon som tror att du menar allvar när du kör de hiphop-steg vi lärde oss tillsammans med Örn och Petra på högstadiet. Den tredje, kanske mest besvärliga, sidan är att vi alla inte begåvats med taktkänsla. Vi kanske menar fruktansvärt mycket allvar när vi gapar som gulfiskar på torra land på det klubbiga och glassplitterfyllda golvet. Samtliga runt dig på dansgolvet hör musiken och dansar efter den. Panelhönorna längs soffor och väggar sittdansar eller lyfter benen i takt, ja – en och annan kanske till och med höjer näven parallellt med basen. Och alla ser hur himla fel ute du är.

Du står där med halvs slutna ögon och försöker få överkroppen att gunga i takt med dina höjda knän, men någonstans blir allt smärtsamt fel. Det är inte ens någon idé att skylla på eventuella styrketårar, högerfoten sitter alltid lite för långt till vänster. Desperat hoppar du istället och varvar din föreställning med diverse headbanging, fast snart inser du att det är fysiskt krävande att spendera en lång natt på det viset. Men det finns bot. Vill du bättra på din dans är det möjligt genom att öppna plånboken och släppa iväg några dinarer till lämplig instruktör. Den vägen är dock lång att gå och tröskeln oerhört hög. Ska du som vuxen människa gå på streetdance med tolvåringar? Eller ska du lära dig jitterbugg och sedan snurra in i nattklubben?

Nej, svaret är Mobile Clubbing. Ett revolutionärt hittipå som förmodligen inte alls är menat för oss utan känsla för takt, men som kan bli vår räddning. Du tar helt sonika din mp3-spelare, går till en på förhand bestämd plats och börjar dansa som en tok med en hel drös andra. En alldeles tyst tillställning för den som betraktar spektaklet utifrån. Idén är fantastisk: ● Det går inte att kommunicera på ett dansgolv på en klubb. Men här, här är det bara att plocka av hörlurarna på både dig och den du riktar dig till för att kunna föra ett normalt samtal. ● Du får själv välja musik och slipper de demonstrativa älgkliven till baren när Gyl-lene Tider strömmar ur högtalarna. ● Och, framför allt, ingen kan med förakt betrakta din totala brist på taktkänsla! Står du och gör spasmsiska rörelser så kan det ju faktiskt bero på den musik du tillfälligt rör dig till. Så, vem blir först att arrangera Mobile Clubbing här?

Man känner sig nästan som en Peeping Tom

Det är inte alla dagar man tillåts titta in bakom kulisserna på något av våra storföretag. Och om detta är vad som avslöjas i en prydlig rättgång, hur har det då sett ut i verkligheten! Insiderrättegången visar på en maktkamp, som man visserligen kunde ana sig till redan tidigare, men som man hade svårt att tro att var så uttalad. Om det går till så på Ålandsbanken, vad finns det då att dölja på Nokia? Men konflikterna behöver kanske inte växa med omsättningen.

Vi har nu fått veta att förra vdn på Ålandsbanken Folke Husell ville bli bergsråd. Det är vid sidan av statsråd den högsta – och dyraste – titel man kan köpa. Sett ur ett åländskt perspektiv kan det verka litet pallrigt att fika efter en titel för 50.000 euro. Men om man ser hur många som inom näringslivet i Finland står med just den titeln så kan det finnas en viss logik i tanken. En bergsråds-titel kunde tänkas höja Ålandsbankens status. En bra direktör gör det förhoppningsvis också utan titel. Det blev ingen titel. Frågan är vad annat som inte blev. Vad handlade maktkampen om?

Alandiabolagens förra vd Johan Dahlman säger att det sedan länge rådde en schism mellan Folke Husell och honom själv. En schism som gick tillbaka till bankkrisens dagar i början av 1990-talet. Dahlman ansåg att banken inte sköttes bra. Det hade varit intressant att få det påståendet närmare förklarat. Det man som inte involverad minns av bankkrisen var påståenden om att just Ålandsbanken hade klarat sig väldigt bra jämfört med andra banker. Man förlorade väldigt litet på låntagare som inte kunde göra rätt för sig när luften gick ur marknaden samtidigt som räntorna rusade i höjden. Kanske var det just det. Kanske gick Husell så hårt fram som direktör för banken att han höll på att knäcka en stor del av det åländska näringslivet för att hålla sin egen sköld putsad. En del lyckades han få på knä, andra räddades av kretsar som möjligen inte ville se Husell i ledningen för

Vad mer ville han? Folke Husell (bilden) ville bli av med Johan Dahlman har han sagt i rättegången i Helsingfors. Men vad ville han mer? Vad var det Dahlman hindrade honom att göra. Trots att rättegången handlar om eventuella insideraffärer så har vi fått veta en hel del mer. Men inte allt. Foto: LEHTIKUVA

Ålandsbanken som den dominerande kraften. Vid rättegången vittnade Eriksson Capitals vd Trygve Eriksson till Dahlmans fördel. I början av 1990-talet ansågs de två vara motståndare, det hade skurit sig kring konstartsmålsföretaget Visko. På den tiden var Eriksson den överlägset största ägaren i Birka, men kort efter sålde han till Eckerölinjen. Det påstods att Eriksson låg illa till ekonomiskt och att Husell pressade på för att få bort honom. Eckerölinjen kom in som en räddande ängel och Eriksson har efter det ett horn i sidan till Husell. De som vet kan träda fram och berätta. Det kan mycket väl vara på det sättet. Det kan mycket väl vara så att Husell ville växa med banken

på bekostnad av andra, vilket fick konsekvenser. Om herrar Dahlman och Husell själva säger att de ville bli av med varann så måste vi tro dem. Husell berättade också att han blev "chockad" när det visade sig att finansinspektionen intresserade sig inte bara för Dahlmans affärer utan också några andras. Det var inte meningen. Det enda han ville var att bli av med Dahlman. Dahlman åkte ut ur förvaltningsrådet. Sen åkte Husell från banken och så försvann direktio-nen och ersattes av en styrelse. Läget just nu i giganternas kamp är att Dahlman numera är välbärgad pensionär och i den egen-skapen oåtkomlig medan Husell sitter som styrelseordförande på socialdemokratiskt mandat i Ålands penningautomatförening, ditplockad av finansminister Las-se Wiclöf, som råkar vara bror till

Anders Wiclöf, som i egenskap av ordförande i bankens förvaltningsråd motsatte sig att Husell fick sparken. Tycker vi det verkar seriöst? Två människor må vara ovänner, men när det gäller våra största bolag så är det nästan litet pinsamt att tvingas se byktvätten, det känns som att bli ertappad när man i smyg tittar in genom fönstret hos någon. Men inte låter vi bli att titta för det. Och kampen är inte riktigt slut än. Det skall komma en dom också. HARRIET TUOMINEN harriett.tuominen@nyan.ax tfn 528 464

KOMMENTARER TILL LEDAREN
www.nyan.ax

klippt & skuret

Västra Nyland konstaterar på sin ledarsida att Åland kan fälla EUs nya grundfördrag. Man hänvisar till det tidigare HD-presidenten Leif Sevón sagt till bland andra Nya Åland. "Om Sevón har rätt har Åland fått en stark förhandlingsposition när det gäller EU-frågor, där landskapet hittills har fått nöja

sig med att vara ett subjekt. Kravet på att landskapet skall få företräda sig själv inför EG-domstolen är helt rimligt, landskapet har lagstiftningsrätt och borde därför i konsekvensens namn få försvara sina beslut", skriver John-Erik Jansén. Mer tveksam är han till att 26.000 ålänningar skall få en

egen företrädare i parlamentet om 94.000 sfp-röstande finlands-svenskar går mist om sin. "Men för att undvika en upprivande grundlagskonflikt borde regeringen nu ta avstånd från minister Kari Rajamäkis politiskt okänsliga konfrontationspolitik och istället försöka hitta en kompromiss.

President Tarja Halonen som stadfäster de åländska lagarna, visade gott exempel då hon gav landshövding Peter Lindbäck i uppgift att medla i Paf-konflikten. Några steg till på den vägen så finns det bättre förutsättningar för konstruktiva diskussioner när grundfördraget tas till beslut", skriver Jansén i Västra Nyland.

Nya Åland
Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2005: 7.256 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl. 8.30-16.15)
Nyhetstips: tfn 0457-313 4444
Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax
DISTRIBUTION
Blir du utan din tidning ring Posten, tfn 636 751 (kl 7.00-8.30) eller Nya Åland, tfn 23444 (efter kl 8.30)
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax
Ansvarig nyhetschef: Ulf Weman tfn (018) 528 442

redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör: Maj-Len Lindholm tfn (018) 528 449
Kulturredaktör: Jan Kronholm tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax
Sportredaktör: Malin Tillström tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN
Annonssändaren: Delice Lindegren annons@nyan.ax tfn (018) 528 457
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef: Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer: Margareta Sävstrand tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI C-Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER 1.1.2006
Fortlöpande helår..... 159 €
halvår..... 85 €
kvartal 44 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER
Publiceringsdag | Efter text & mindre annonser | Annonser större än 600 mm | Färgannonser
Månd | fre kl 12 | tor kl 14 | Månd | fre kl 12 | tor kl 14 | Onsd | tis kl 12 | må kl 14 | må kl 14 | Torsd | ons kl 12 | tis kl 14 | tis kl 14 | Fred | tor kl 12 | ons kl 14 | ons kl 14
Target: onsdagar kl 12.00. Tel. 0600-9-1219
Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 11.00 03.45 L	ÅBO → 17.00/18.30 → 08.00/09.10	M:HAMN → 23.20 L → 14.35
M:HAMN 23.55	H:FORS → 09.55/17.00	M:HAMN → 04.15

M:HAMN 04.25 14.45 23.30 L	STOCKHOLM → 09.30/17.00 → 19.15/20.15 → 06.00K/07.30K	M:HAMN → 23.45 → 03.35 L → 10.50
-------------------------------------	--	---

L=Långnäs K=Kapellskär
Biljettförsäljning och incheckning avslutas 10 min. före avgång.
Bokad bil skall vara incheckad och klar 30 min. före avgång.

OBS! Silja Europa till Åbo
ändrad avgångstid: 11.00!

SILJA LINE
Torggatan 14. Tel 16 711 eller 06001 74552 www.silja.fi

TALLINK
**3 DAGARS SPA-RESA
TILL TALLINN**
Fr. 399 €/person
inkl. del i B2-hytt och del i dbl-rum
Erbjudandet gäller t.o.m. 30.11.2006
Sthlm - Mariehamn - Tallinn
18.00 → 00.50 → 01.00 → 10.00
10.00 → 05.00 → 04.50 → 18.00
Vi rekommenderar våra resenärer att
checka in senast 30 min. före avgång.
Bokning och information:
destinationÅland
Elverksgatan 5 tfn 040 3008 000
info@destinationÅland.com

Turlista t.o.m. 31.12.2006
OBS! Lokala tider
Från Eckerö Från Grisslehamn
Mån 8.30 13.30 18.30 10.00 15.00
Tis, ons 13.30 18.30 10.00 15.00
Tor 13.30 18.30 10.00 15.00 20.00
Fre, lö, sö 8.30 13.30 18.30 10.00 15.00 20.00
Extra turer under självständighetshelgen: Från Grisslehamn
4-6.12 kl. 20.00. Från Eckerö 5-7.12 kl. 8.30.
Buss: Till Stockholm från alla båtankomster. 8.30-turen via
Cityterminalen. Från Stockholm (T) Tekniska högskolan 2 tim.
före alla båtavgångar. Till Uppsala från 13.30- och 18.30-turen.
Ank. Uppsala kl. 16.15 resp. 21.15 lokal tid. Från Uppsala Hjalmar
Brantingsgatan vid Willy's kl. 8.00 och 13.00 till 10.00-
resp. 15.00-turen. Från Mariehamn 1 tim. före båtavgång till
alla turer. Till Mariehamn från alla båtankomster.
ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn.
Bokning tel. 28 300, växel 28 000,
Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckeroelinjen.fi

BIRKA PARADISE
Alla dagar M:hamn → Sto 10.30 → 16.00
Månd-onsd 18.00 → M:hamn 02.00
Torsd-sönd 18.00 → 03.30
BIRKA CRUISES
Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

SKOL-FORUM
Avresa: 31.10. Pris: 54€
Inkl. buss- och båtresa,
sjöfrukost samt inträde
till mässan
Boka nu!
SUNDQVISTS RESOR
Bussplan, tfn 22 570
info@sundqvists.com

ÅLANDSTRAFIKEN 14.8.2006-7.1.2007
MARIEHAMN-KAPELLSKÄR
Måndag-torsdag Fredag-söndag
MARIEHAMN KAPELLSKÄR MARIEHAMN KAPELLSKÄR
08.00 → 09.30 → 07.00 I) → 08.30
16.00 → 17.30 → 13.00 → 14.30
15.30 → 12.00 → 19.00 → 20.15
22.30 → 19.00 → 12.30 → 09.00 I)
18.30 → 15.00
00.05 → 20.30
Kombinerar med landsortsbussar linje 2, 3 och 4. Ej helgdagar.
I) Ej söndagar. Jultrafiken: kontakta vår bokning!
Buss Sto-Kap avgår från Cityterminalen 1h 40min före fartygets avgång. Buss Norrtälje-Kapellskär
ca 45 min före fartygets avgång. Även buss Kapellskär-Stockholm (färdtid ca 1h 20 min) efter
fartygets ankomst. Bussen går via Norrtälje.
ÅLAND-STOCKHOLM dagligen ÅLAND-FINLAND dagligen
ÅLAND STOCKHOLM ÅLAND ÅBO H:FORS
01.10 L → 06.30 → 03.30 L → 07.35
04.35 M → 09.40 → 14.25 M → 19.50
10.15 M → 15.30 → 23.45 M → 10.00
14.25 M → 18.55 → 14.10 M → 08.45
14.10 M → 07.45 → 01.00 L → 21.00
23.35 M → 16.45 → 04.25 M → 17.30
07.45 M → 18.00
03.20 L → 20.10
Jultrafiken: kontakta vår bokning!
Biljettförsäljning, incheckning och ombordstig-
ning avslutas 10 min. före avgång. Bokad bil
skall vara incheckad och klar att köras ombord
senast 30 min. (i M:hamn 20 min. vid avg.
kl. 07.00) före avgång. Transfer Mariehamn
(Storag, 2)-Långnäs 1 timme före avgång,
även Långnäs-Mariehamn, förhandsbokning
10 EUR/person. Barnrabatt.
Storag, 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

RING SÅ KÖR VI!

Fredag 20 oktober 2006

Dagens ålänning:

”Jag gillar serien Vänner”

Dagens ålänning, **Marie Mattsson** är en tjej från Mariehamn som är mycket med kompisar på fritiden och gillar tv-serien Vänner. När vi möter henne kommer hon gående på Torggatan i Mariehamn. Hon har just ätit lunch och är på väg tillbaka till Mathishallen för att fortsätta arbeta.

Marie går vanligtvis i Strandnäs skola men i dag är det dagsverke för årskurs 6-9. Det här året går pengarna till regnskogen.

● Hur tycker du att det är att dagsverka?
– Jag tycker att det är okej. Det är ju för en bra sak.

● Vad får du göra på Mathishallen?
– Packa upp varor och sätta dem på hyllor och sånt.

● Du gillar Vänner. Vad är det?
– Det är en komediserie, som handlar om sex vänner som råkar ut för knäppa saker i vardagslivet.

Arbetar för regnskogen. Marie Mattsson går i Strandnäs skola, och i dag dagsverkar hon på Mathishallen för att tjäna pengar som ska rädda regnskogen.

● Nu har ju hösten kommit. Vad tycker du om det?
– Det är mysigt, men kallt. Jag längtar till vintern, eftersom jag fyller år då, den 5 december.

● Vad ska du göra då?
– Jag ska till Sverige och shoppa, och vara med kompisar.
● Vem vill du hälsa till?
– Alla mina kompisar.

● När har du höstlov?
– Från den 19 till 20 oktober.

TEXT OCH FOTO: LINN WEMAN (DAGSVERKARE)

Vädret på Åland

Fredag (11) +8/+6 (13) +7/+6 (11) +8/+6 (13) (11)
Lördag (11) 10/+8 (8) 10/+8 (10) 10/+8 (8) 10/+8 (10)
Söndag (10) 12/+9 (8) 12/+9 (11) 12/+9 (11) 12/+9 (11)
Måndag (6) +8/+6 (8) +7/+5 (5) +8/+7 (3) 3
I går kl 15 temp. moln. Jomala 8 m Åbo 6 nk Helsingfors 5 m Stockholm 10
Vattenståndet i går kl 15 Föglö +2 cm Åbo -4 cm
Solen i dag Upp Ner Mariehamn 8:31 18:17 Helsingfors 8:11 17:57 Stockholm 7:36 17:28
Utomlands i går Köpenhamn 14 Bryssel 17 Rom 19 Oslo 9 Paris 17 Aten 18 London 16 Madrid 14 Moskva 7
Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa
METEOROLOGISKA INSTITUTET

Dagens rätt

Lindströmare

400 g malet kött
1 tsk salt
svartpeppar
2 kokta potatisar
1 ägg
1 dl mjölk eller buljong
1-2 rödbetor i ättika
1 lök
2 msk kapis
gräddfil

Rör ihop kött, salt och peppar, skala och riv potatisen och rör ner med ägg och mjölk. Hacka rödbetor och lök och rör ner med kapisen. Rör smeten slät och forma små biffar som steks 2-3 minuter på var sida i het panna. Smaksätt gräddfilen och servera till biffarna. Potatis eller pasta till och en sallad.

MARIEHAMNS TAXI
NYTT NYMMER
26000
TAXI

Entrecôte
av inhemskt kött
13⁹⁰ kg
Gäller 20-21.10
MATHIS
VÄSTERNÄS TFN 16 220
Öppet: vard. 9-18, lörd. 9-14
www.mathis.Åland.fi

CAFÉ 3 SÖDERBY
Tel. 34 518 el. 0457 342 5901
Öppet: vard. 10-19, lörd. 12-18, sönd 12-19
Lördagar och söndagar äter du alltid en rejäl matbit för 2 och alltid under 20 €.
Detta veckoslut 21-22.10 så erbjuder vi **Noisette med klyftpotatis & kantarellsås**
Veckoslut 28-29.10 så erbjuder vi **Biff med lök och klyftpotatis**
Vi lagar din smörgåstårter mot beställning och vi erbjuder även catering om du ska ha någon tillställning.
VÄLKOMMEN PÅ EN GASTRONOMISK UPPLEVELSE

Benders marksten
Ännu hinner du beställa marksten ...
Färghuset
vid Möckelörondellen tfn 16 216 Öppet: vardagar 7.30-18, lördagar 10-14

Opel Astra 1,6 16V Sport Farmare
Årsmodell: 1998. Ibruktagna 5.8.1998. Mätarställning: 116.200 km. S-däck med alufälgar, y-däck, radio /cd, fjärrst. c-lås, dragkrok, fullständig servicebok, 2 ägare, 2 st airbag, ABS-bromsar, elfönsterhissar, eljusterbara och uppvärmda speglar, motorvärmare + coupeuttag, takrails, svankstödsjustering på båda framstolarna
PRIS 8 900,-
Citroen BX19 TRS Farmare
Årsmodell: 1987, ibruktagna 1.1.1987, Mätarställning: 237.600 km. Färg: met. mörkgrå. Senaste besiktning 29.8.2006
PRIS 400,-
DAN'S BIL & solskydd
G. Godbyvägen 11, tfn 018-17 325

GOLF I NYSKICK!
ERbil-garanti 6 månader!
VW Golf 1,4 -03
Uttagen 24.3 2003
Medkörd: 99.000 km
Manuell 5vxl låda, candyvit, svarta tygklädda stolar, höj och sänkbar förar och passagerarstol, stolvärme i framstolar, ABS-bromsar, airbag + sidairbags, stereo med kassett, aircondition, centrallås, el-motorvärmare + cupeuttag, dubbade vinterdäck, fullständig servicebok, 1 ägare.
Pris: 13.900,-
ERbil
Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732
Öppet vardagar 10-17

HUNDFODER
ProPlan adult kyckling, 15 kg
52,65 €
ProPlan adult lamm, 15 kg
54,85 €
Termosmugg på köpet då du köper någon av våra ProPlan produkter!
Välkommen!
ZOO ligan
ÖPPET: vard 9.30-17.00
lörd 10.00-14.30
Torggatan 10 tfn 14 024
e-mail: zooligan@Åland.net